

คุรุสภาวิทยากร

JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT
(Online)

ISSN 2730-1788

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2563

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

คุรุสภาวิทยาทาย
JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT

วัตถุประสงค์

วารสารคุรุสภาวิทยาทายมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ และด้านมนุษยศาสตร์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลง สร้างความตระหนัก และให้ความสำคัญ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา และวิชาชีพทางการศึกษา

เจ้าของ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

• คณะกรรมการคุรุสภา

นายณัฐพล ทีปสุวรรณ

ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช

ดร.กนกวรรณ วิชาวัลย์

ดร.สุภัทร จำปาทอง

ดร.อำนาจ วิชยานุวัติ

ดร.อัมพร พินะสา

ศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ ฤทธิเดช

ดร.สุเทพ แก่งสันเทียะ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอราวรรณ

ดร.อรรถพล ตรีกตรอง

นายสมาธิชัย สุพรรณไพ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

(ประธานกรรมการคุรุสภา)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เลขาธิการสภาการศึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคล
ส่วนท้องถิ่น

• คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์

ดร.อัมพร พินะสา

ดร.สุเทพ แก่งสันเทียะ

ดร.อรรถพล ตรีกตรอง

ดร.วรวิทย์ พงษ์พานิชกุล

ประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอราวรรณ

เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

นางภัทราดา ยมนา
รองศาสตราจารย์ ดร.อนุชาติ พวงสำลี
ศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ
นายอภิมุข สุขประสิทธิ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง

นายพรธาดา ฉายกล้า
ดร.กรศิริ มิ่งไชย
ดร.วิทยา ประวะโซ
นายสมหวัง บุญสิทธิ์

• ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

ดร.สุทศศรี วงษ์สมาน
นายธนิชิต บุตรภักดีธรรม

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย
กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสยาม

ครู
ผู้บริหารสถานศึกษา
ผู้บริหารการศึกษา
ศึกษานิเทศก์

ที่ปรึกษานักงานเลขาธิการคุรุสภา ด้านมาตรฐานวิชาชีพ
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้านกฎหมาย

บรรณาธิการ

ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์

เลขาธิการคุรุสภา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.บุรพาทิศ พลอยสุวรรณ

รองเลขาธิการคุรุสภา

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์พิเศษสายหยุด จำปาทอง
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุชุม เฉลยทรัพย์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนะศึก นิชาพนธ์
ดร.ดิเรก พรสีมา
นายยุทธชัย อุตมา
ดร.จักรพรรดิ วัฒนา
ดร.สุพร เข้มเฮง
ดร.ชัยยศ อิ่มสุวรรณ
ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์
ดร.ราณี จินสุทธิ์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาชีพครู
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

ฝ่ายเลขานุการ

นายจันทร์ยงยุทธ บุญทอง
นางภัทราวรรณ ประกอบใน
นางสาววิณีตา รังสิวารักษ์
นางจิรภา ทองขาว
นางสาวธัญรัตน์ ศิริเมฆา
นางสาววรวรรณ พรพิพัฒน์
นายทรงชัย ชื่นล้วน
นายวัชรพล เหมืองจา

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำวารสาร

ศาสตราจารย์กิตติคุณสมุน อมรวิวัฒน์
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ
ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์
ศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง
ศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ะ บัวสนธ์
ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา
รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สมบัติ นพรัก
รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่
รองศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง
รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ กองสุวรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุชัย สิกขาบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุภกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย
รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว
รองศาสตราจารย์ ดร.ประกฤต พูลพัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร
รองศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ทิวต์ ภูมิโชติ
รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย แก้วเกื้อกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิ์จรูญ
รองศาสตราจารย์ ดร.อรอนพ จินะวัฒน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยาลัยนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยพะเยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

บทบรรณาธิการ

การจัดทำวารสารคุรุสภาวิทยารย JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2563 ฉบับนี้ จัดทำเนื่องในโอกาสวันครูโลก ปี 2020 วันที่ 5 ตุลาคม 2563 ซึ่งกำหนดจัดงานในหัวข้อ “ครูผู้นำวิกฤติพลิกโฉมอนาคต (Teachers: Leading in crisis, reimagining the future)” เพื่อเฉลิมฉลองให้กับครูทั่วโลกซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของความพยายามที่ให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ซึ่งเป็นการเพิ่มความท้าทายให้กับบทบาทของครูในการเป็นผู้นำรับมือกับวิกฤตดังกล่าว รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ผ่านการศึกษาทางไกลและออนไลน์ เพื่อเพิ่มโอกาสและลดช่องว่างในการเข้าถึงการศึกษา

วารสารคุรุสภาวิทยารยฉบับนี้ตีพิมพ์บทความวิชาการและบทความวิจัย จำนวน 9 เรื่อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาพร้อมเฉลิมฉลองและยกระดับวิชาชีพครูให้กับครูไทยเนื่องในโอกาสวันครูโลก งานวิจัยดังกล่าวที่เกิดจากการพัฒนา และเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแบบการจัดการเรียนรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) มีบทความวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง วิจัยอย่างไรจึงจะถูกต้อง สมบูรณ์ สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ และ เรื่อง วันครูโลก และบทความวิจัยที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 เรื่อง

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เขียนบทความ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ร่วมพัฒนาวารสารคุรุสภาวิทยารย ฉบับนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของชาติในสถานการณ์การใช้ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เพื่อการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะของครู ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้สามารถพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และเป็นกำลังของชาติในอนาคต

ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิชาการ

วิจัยอย่างไรจึงจะถูกต้อง สมบูรณ์ สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์

ดร.ดิเรก พรสีมา และดร.ธัญสินี เล่าลัม

1

วันครูโลก

ดร.จุไรรัตน์ แสงบุญนำ

15

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ
ของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านวังจาน

ธนภฤต อึ้งน้อย

31

การใช้ QR Code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E
เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กุลธิดา ชันทอง

44

แนวทางการจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนเมทนีดล จังหวัดขอนแก่น

ดร.อรทัย สันติเมทนีดล ดร.ธีรพงษ์ แสงสิทธิ์

และรองศาสตราจารย์ ดร.ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข

54

การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม

จิระพงษ์ สุริยา

68

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ

ปัญญา ศรีสำราญ ดร.อำนาจ สายฉลาด และดร.วิทธิลักษณ์ จันทร์ธนะสมบัติ

79

กระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ณัชชา สอนสมฤทธิ์

94

การประเมินผลโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม สังกัดกรุงเทพมหานคร

ดร.พัชรินทร์ ศิริสุข

109

บทความวิชาการ

วิจัยอย่างไรจึงจะถูกต้อง สมบูรณ์ สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์

ดร.ดิเรก พรสีมา *

ดร.ธัญสินี เล่าส้ม**

“ความถูกต้อง” “ความสมบูรณ์” “ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์” และ “ความเป็นประโยชน์” เป็นคุณลักษณะสำคัญที่อธิบายหรือชี้บอกคุณภาพของงานวิจัย เป็นคุณลักษณะที่กรรมการอ่านรายงานการวิจัยใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินว่ารายงานการวิจัยชิ้นนี้มีคุณภาพเหมาะสมที่จะให้พิมพ์เผยแพร่ ให้เป็นส่วนหนึ่งที่จำเป็น (Requirement) ของการสำเร็จการศึกษา หรือให้เป็นส่วนหนึ่งของการให้คะแนนหรือให้เลื่อนวิทยฐานะ หรือให้คะแนนหรือให้เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้นหรือไม่

แม้ว่าการทำวิจัยจะถูกต้อง สมบูรณ์ สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ แต่ถ้าเจ้าของงานวิจัยไม่สามารถนำเสนอรายงานการวิจัยให้เป็นขั้นตอน กระชับ เชื่อมโยง ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน อ่านง่าย การเข้าใจผู้อ่านรายงานการวิจัยก็ไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาสาระในรายงานการวิจัยได้ งานวิจัยชิ้นนั้นก็จะได้ไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพ ดังนั้น คุณภาพของรายงานการวิจัยจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของงานวิจัย

“ความถูกต้อง” “ความสมบูรณ์” “ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์” และ “ความเป็นประโยชน์” ของงานวิจัยพิจารณาจากอะไร

โดยทั่วไป กรรมการอ่านรายงานการวิจัยจะพิจารณาจาก “ความถูกต้อง” “ความสมบูรณ์” “ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์” และ “ความเป็นประโยชน์” จากองค์ประกอบในรายงานการวิจัย ได้แก่ หัวข้อการวิจัย มูลเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการวิจัย วัตถุประสงค์หรือคำถามการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ กรอบแนวคิดของการวิจัย (Research Conceptual Framework) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีการวิจัย และรูปแบบวิจัย (Research Design) ข้อมูลที่ต้องใช้ ผู้ให้ข้อมูลหรือตัวอย่างหรือประชากร ความตรงและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปข้อค้นพบ การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำข้อค้นพบไปใช้ และบรรณานุกรมหรือเอกสารอ้างอิง ซึ่งกรรมการจะพิจารณาองค์ประกอบของรายงานการวิจัย โดยเริ่มจากหัวข้อการวิจัยไปจนถึงข้อเสนอแนะในการนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งเอกสารอ้างอิง ว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ ต่อเนื่อง เชื่อมโยง เป็นเหตุเป็นผล กระชับ หรือมีการดำเนินการและนำเสนออย่างเป็นระบบ มีความตรง และน่าเชื่อถือหรือไม่

องค์ประกอบของรายงานการวิจัยที่ “ถูกต้อง” “สมบูรณ์” “ริเริ่มสร้างสรรค์” และ “เป็นประโยชน์” เป็นอย่างไร ก่อนที่จะตอบคำถามข้างต้น คงต้องทำความเข้าใจกันก่อนว่าการวิจัยคืออะไร

* คณบดีวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

**อาจารย์ประจำสำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การวิจัยอาจจะมีทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการค้นหาความจริงที่มุ่งเน้นการอธิบายเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ สถานการณ์ บุคคล สิ่งของ ประเพณี วัฒนธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจ ให้ความหมาย หรือ อธิบายความหมายของสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวอย่างลุ่มลึกและเป็นระบบ การวิจัยเชิงคุณภาพจึงต้องใช้ข้อมูลที่ ลุ่มลึกและใช้เวลาในการเก็บรวบรวมค่อนข้างนาน นักศึกษา ผู้ขอมีหรือขอเลื่อนวิทยฐานะ หรือขอมีหรือ ขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ จึงไม่ค่อยนิยมทำวิจัยเชิงคุณภาพ ส่วนใหญ่จะทำวิจัยเชิงปริมาณ และ/หรือ การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research)

ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นกระบวนการค้นหาความจริงอย่างเป็นระบบ เป็นความจริงเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งหนึ่ง (ตัวแปร) พฤติกรรมหนึ่ง (ตัวแปร) เหตุการณ์หนึ่ง (ตัวแปร) หรือปรากฏการณ์หนึ่ง (ตัวแปร) กับอีกสิ่งหนึ่ง (ตัวแปร) อีกพฤติกรรมหนึ่ง (ตัวแปร) อีกเหตุการณ์หนึ่ง (ตัวแปร) หรืออีกปรากฏการณ์หนึ่ง (ตัวแปร) หรือระหว่างหลายสิ่ง (ตัวแปร) หลายพฤติกรรม (ตัวแปร) หลายเหตุการณ์ (ตัวแปร) หรือ หลายปรากฏการณ์ (ตัวแปร) กับอีกสิ่งหนึ่ง (ตัวแปร) อีกพฤติกรรม (ตัวแปร) อีกเหตุการณ์หนึ่ง (ตัวแปร) หรืออีกปรากฏการณ์หนึ่ง (ตัวแปร) หรือหลายสิ่ง (ตัวแปร) หลายเหตุการณ์ (ตัวแปร) หรือหลายปรากฏการณ์ (ตัวแปร) ต้องเป็นความจริงที่เป็นจริง มีกระบวนการค้นหาอย่างเป็นระบบ เชื่อถือได้ สามารถนำความจริงนั้น ไปใช้ในการสร้างหลักการ ทฤษฎี ที่เป็นประโยชน์ต่อการพยากรณ์พฤติกรรม เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ ในอนาคตได้ เช่น รู้ว่าเมื่อตัวแปรต้นเปลี่ยนเป็นอย่างไร ตัวแปรตามก็จะเปลี่ยนไปเป็นอย่างไร เป็นต้น

จากที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่า การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ จะมีความแตกต่างกัน เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญกับบริบท (Context) โดยเฉพาะทางวัฒนธรรม เพราะบริบทในแต่ละแห่ง จะแตกต่างกัน ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ จะเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นส่วนใหญ่ และ ระยะเวลาในการศึกษาไม่นานมากนักเมื่อเทียบกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจะต้องตระหนักถึง ศาสตร์ของสาขาวิชานั้น ๆ ลักษณะของเรื่องที่วิจัย รวมทั้งความสนใจของผู้วิจัย เพื่อที่จะเลือกใช้รูปแบบ การวิจัยให้เหมาะสม และทำวิจัยให้ถูกต้อง สมบูรณ์ สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์

อย่างไรก็ตาม การนำเสนอในบทความนี้ ผู้เขียนขอกล่าวถึงประเด็นที่มักจะเข้าใจคลาดเคลื่อนกัน บ่อย ๆ ในการทำวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องจากเป็นรูปแบบการวิจัยที่ใช้กันในวงกว้าง รวมถึงองค์ประกอบ ของงานวิจัย ได้แก่ หัวข้อการวิจัย วัตถุประสงค์หรือคำถามการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ กรอบแนวคิด ของการวิจัย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีการวิจัยและรูปแบบการวิจัย ข้อมูลที่ต้องใช้ ผู้ให้ ข้อมูลหรือตัวอย่างหรือประชากร ความตรงและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปข้อค้นพบ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการนำข้อค้น พบไปใช้ ที่ถูกต้อง สมบูรณ์ สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์เป็นอย่างไร

หัวข้อการวิจัย

Mackay (1981) กล่าวว่า หัวข้อการวิจัยที่ดีต้องมีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้ 1) สะท้อนให้เห็นเนื้อหาสาระที่จะปรากฏในรายงานการวิจัย 2) สะท้อนให้เห็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) กระชับ กระชับรัดกุม ไม่เยิ่นเย้อ 4) ไม่ทำให้ผู้อ่านหัวข้อการวิจัยสับสน 5) กระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจ อยากจะเข้าไปอ่านเนื้อหา และข้อค้นพบในรายงานการวิจัย และ 6) ไม่รวมสาระหรือรายละเอียดที่จะไปปรากฏในองค์ประกอบอื่นของรายงานการวิจัย ไว้ในหัวข้อการวิจัย เช่น วัตถุประสงค์การวิจัย ตัวอย่าง รูปแบบการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น ดังนั้น หัวข้อการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามคุณลักษณะดังกล่าวย่อมไม่ใช่หัวข้อการวิจัยที่ดีและถูกต้อง

แนวทางการตรวจสอบหัวข้อการวิจัย

ให้จับคู่กับเพื่อน และวิเคราะห์ว่าหัวข้อการวิจัยข้างล่างนี้ เป็นหัวข้อการวิจัยที่ดีและถูกต้องหรือไม่ โดยนำคุณลักษณะสำคัญของหัวข้อวิจัยที่ดีดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์

หัวข้อการวิจัยเรื่องที่ 1 “การวิจัยและพัฒนาครูต้นแบบปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ยุคปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 21 (พ.ศ. 2552 – 2561) โดยใช้รูปแบบ FTVL Model โรงเรียน A อำเภอ B จังหวัด C”

หัวข้อการวิจัยเรื่องที่ 2 “การวิจัยและพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา A เขต X กรณีศึกษาศูนย์เรียนรวมโรงเรียนขนาดเล็ก (ศูนย์เรียนรวมบ้าน Y)”

วัตถุประสงค์การวิจัย

Drucker (1981) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ที่ดีว่าควรจะมี SMART – Specific, Measurable, Achievable, Relevant, and Time - Bound ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการวิจัยก็ควร SMART เช่นกัน วัตถุประสงค์ที่ดีต้อง specific หมายถึง มีความเฉพาะเจาะจง ต้องเป็นประโยควัตถุประสงค์ที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย มีความหมาย มีความสำคัญ สั้น กระชับ ไม่คลุมเครือ ไม่วกวน ไม่ซ้ำซ้อน วัตถุประสงค์ข้อ 2, 3, ... ต้องไม่ซ้ำซ้อนกับวัตถุประสงค์ข้ออื่น ใช้คำศัพท์หรือภาษาที่บ่งบอกพฤติกรรมหรือกริยาอาการ สังเกตได้ คนทั่วไปอ่านแล้วเข้าใจ ชี้แนะให้ผู้อ่านรู้ว่าการวิจัยชิ้นนี้เกี่ยวข้องกับใคร หน่วยงานใด มีข้อจำกัดอะไร และที่สำคัญ วัตถุประสงค์ต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับหัวข้อการวิจัย ต้องอธิบายหัวข้อการวิจัยให้ชัดเจน

วัตถุประสงค์ที่ดีต้อง measurable หมายถึง สามารถวัดได้ คือ สามารถวัดเชิงปริมาณได้ว่า มากน้อยเพียงใด ต้องชี้แนะข้อมูลเชิงปริมาณที่จะต้องวัด หรือที่สามารถรวบรวมได้ ที่สำคัญมีตัวอย่างเครื่องมือที่สามารถค้นหาและนำมาปรับปรุงให้มีความตรง น่าเชื่อถือและนำไปใช้ได้ หรือสามารถสร้างเครื่องมือขึ้นมาใหม่ที่มีความตรง น่าเชื่อถือ และนำไปใช้วัดและรวบรวมข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการตอบวัตถุประสงค์ได้

วัตถุประสงค์ที่ดีต้อง achievable หมายถึง สามารถทำให้บรรลุหรือสำเร็จได้ คือ สามารถทำวิจัยเรื่องนี้ให้สำเร็จได้จริง ผู้วิจัยมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะวิจัย มีตัวอย่างงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้หรือใกล้เคียงกับเรื่องนี้ให้ศึกษา มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพียงพอ เป็นประโยควัตถุประสงค์ที่ชี้แนะวิธีการหรือรูปแบบการวิจัย ซึ่งหมายรวมถึงข้อมูลที่จะต้องชี้ ผู้ที่จะให้ข้อมูลหรือกลุ่มตัวอย่างจะให้ความร่วมมือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะต้นสังกัดของผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลจะให้ความร่วมมือ เวลาที่ใช้ในการวิจัยเหมาะสม งบประมาณที่จะใช้มีเพียงพอ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ สามารถแปลผลสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ได้

วัตถุประสงค์ที่ดีต้อง relevant หมายถึง มีความสัมพันธ์และเป็นประโยชน์ เป็นวัตถุประสงค์ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อหน้าที่รับผิดชอบของผู้วิจัย ข้อค้นพบที่ได้จะเป็นประโยชน์และทำให้หน่วยงานของผู้วิจัยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ผู้วิจัยสามารถควบคุมการวิจัยให้มีความตรงและน่าเชื่อถือได้ เป็นวัตถุประสงค์ที่ทันยุคทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ เหตุการณ์ และความสนใจของคนส่วนใหญ่ เป็นวัตถุประสงค์ที่สัมพันธ์กับหัวข้อการวิจัย และวัตถุประสงค์ข้ออื่น ๆ แต่ไม่ซ้ำกับวัตถุประสงค์ข้ออื่น (กรณีที่มีวัตถุประสงค์หลายข้อ)

วัตถุประสงค์ที่ดีต้อง Time - Bound คือ สามารถทำวิจัยได้สำเร็จในเงื่อนไขเวลาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สามารถทำการทดลองได้ในภาคเรียนที่ 1 สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ในเวลาที่ผู้ปกครองว่างเว้นจากการงานประจำ ฯลฯ สามารถนำไปใช้กำหนดพฤติกรรมการวิจัยได้ สามารถทำวิจัยให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา สามารถทำให้สำเร็จตามเวลาของเจ้าของทุน สามารถส่งรายงานการวิจัยได้ในรอบเวลาการพิจารณาเพื่อให้มีหรือให้เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการหรือวิทยฐานะ เป็นต้น

ก่อนกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้เขียนเค้าโครงการวิจัยจึงต้องถามตนเองก่อนว่า “เราจะทำให้วัตถุประสงค์เพื่อการวิจัยของเราถูกต้อง สมบูรณ์ หรือ SMART ได้อย่างไร และเมื่อร่างวัตถุประสงค์เสร็จแล้วก็ต้องตรวจสอบอีกครั้งว่าวัตถุประสงค์การวิจัยของเราถูกต้อง สมบูรณ์ สัมพันธ์กับหัวข้อการวิจัย หรือ SMART หรือยัง

แนวทางการตรวจสอบวัตถุประสงค์การวิจัย

ให้จับคู่และตรวจสอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้างล่างว่าถูกต้อง สมบูรณ์ หรือ SMART หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัยเรื่องที่ 1 “การพัฒนาการบริหารเชิงยุทธวิธีเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนสำหรับการจัดการเรียนรวมโรงเรียน A อำเภอ B จังหวัด C” ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

“1. เพื่อพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนสำหรับการจัดการเรียนรวมโรงเรียน A อำเภอ B จังหวัด C

2. เพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนสำหรับการจัดการเรียนรวมโรงเรียน A อำเภอ B จังหวัด C”

วัตถุประสงค์การวิจัยเรื่องที่ 2 “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งามของนักเรียนโดยใช้ Y Model โรงเรียน A ปีการศึกษา 2559 – 2560” กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย จำนวน 5 ข้อ ได้แก่

“1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งามของนักเรียนโดยใช้ Y Model โรงเรียน A ปีการศึกษา 2559 – 2560

2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งามของนักเรียนโดยใช้ Y Model โรงเรียน A ปีการศึกษา 2559 – 2560

3. เพื่อศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งามของนักเรียนโดยใช้ Y Model โรงเรียน A ปีการศึกษา 2559 – 2560

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งามของนักเรียนโดยใช้ Y Model โรงเรียน A ปีการศึกษา 2559 – 2560

5. เพื่อศึกษาผลกระทบเชิงบวกที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่พึงามของนักเรียนโดยใช้ Y Model โรงเรียน A ปีการศึกษา 2559 – 2560”

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้เพื่อการวิจัยก็มีความสำคัญและจำเป็น นิยามศัพท์เฉพาะจะบอกให้ผู้อ่านรายงานการวิจัยทราบว่าข้อความที่ปรากฏในหัวข้อ วัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการวิจัยมีความหมายอย่างไร ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ที่กล่าวถึงในกรอบแนวคิดของการวิจัยมีความหมายอย่างไร จะวัดหรือสังเกตได้อย่างไร ถ้า “คำ” ที่ใช้ในหัวข้อ วัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการวิจัย เป็นคำที่ให้ความหมายตามพจนานุกรม หรือเป็น “คำ” ที่มีความหมายตามที่ปรากฏในตำรา และคนทั่วไปยอมรับแล้ว และไม่ใช้ประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการทราบหรือต้องการวัดการเปลี่ยนแปลง เราไม่จำเป็นต้องนำคำเหล่านั้นมานิยามซ้ำ แต่ถ้าเป็น “คำ” ที่ต้องการใช้ให้มีความหมายเฉพาะสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ให้หมายความอย่างนี้จะวัดอย่างไร จึงจะนำมานิยามศัพท์เฉพาะ แต่การนิยามก็ต้องอิงตามความหมายที่ได้จากการศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่ใช้นิยามตามอำเภอใจ หรือนิยามที่ขาดที่ไปที่มา

นิยามศัพท์เฉพาะ จะคอยชี้แนะให้ผู้วิจัยไม่หลงทางในขั้นตอนของกระบวนการวิจัย หรือวิธีการวิจัย ให้รู้ว่าข้อมูลที่จะใช้เพื่อการวิจัยมีอะไรบ้าง จะได้มาอย่างไร ประชากรและ/หรือตัวอย่างของการวิจัยจะเป็นใคร จะใช้อะไรเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือจะครอบคลุมเรื่องอะไร

Mackay (1981) กล่าวว่า นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อการวิจัยต้องเป็นนิยามปฏิบัติการ เป็นนิยามเกี่ยวกับตัวแปรที่ผู้วิจัยจะศึกษาในการวิจัยครั้งนั้น เป็นนิยามที่บอกให้ผู้วิจัยหรือผู้อ่านรายงานการวิจัยรู้ว่าผู้วิจัยจะวัดหรือสังเกตคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของตัวแปรอย่างไร นิยามศัพท์เฉพาะจึงต้องกำหนดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่วัดได้ สังเกตได้ และที่สำคัญคุณลักษณะหรือพฤติกรรมดังกล่าวต้องมีทฤษฎี หลักการ กฎหมาย คู่มือปฏิบัติ หรืองานวิจัยสนับสนุน และเป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่สามารถเปลี่ยนค่าหรือค่าเปลี่ยนแปลงได้

ตัวอย่างเช่น อะไรคือคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่วัดได้ สังเกตได้ ทำให้ค่าเปลี่ยนแปลงได้ มีทฤษฎี หลักการงานวิจัยสนับสนุน (มีที่ไปที่มา) ของคำว่า “ภาวะผู้นำแบบบริการ” “ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครู” “การยึดมั่นในหลักเศรษฐกิจพอเพียง” “รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล” หรือ “การเรียนการสอนแบบกระตือรือร้น หรือการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning)” ฯลฯ

“คำศัพท์” ที่จะนำมานิยามจึงต้องเป็นตัวแปรที่เราจะศึกษา ซึ่งก็จะเป็น “คำศัพท์” ที่ปรากฏในหัวข้อ และ/หรือในวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเป็น “คำศัพท์” ที่เราต้องการจะวัด ต้องการสังเกต หรือต้องการทราบการเปลี่ยนแปลง (จากการใส่ Treatment หรือให้ทำกิจกรรม) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

“คำศัพท์เฉพาะ” ที่นำมานิยามจึงต้องเป็น “ตัวแปร” ที่เกี่ยวข้องกับกาวิจัย ไม่ใช่ “คำศัพท์” ทั่วไปที่สามารถหาได้จากพจนานุกรม หรือเป็น “คำศัพท์” ที่คนทั่วไปหรือคนในวงวิชาชีพเข้าใจอยู่แล้ว หาได้จากเอกสารหรือตำราอยู่แล้ว ทราบอยู่แล้ว ไม่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่เราจะศึกษา ไม่ใช่ตัวแปรที่เราจะวัด หรือสังเกตพฤติกรรม หรือไม่ใช่ตัวแปรที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและวัดการเปลี่ยนแปลงจากการวิจัยครั้งนี้

“นิยามคำศัพท์เฉพาะ” เป็นคำนิยามที่ได้จากการศึกษาตำราเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้อย่างกว้างขวาง ศึกษาคู่มือปฏิบัติหรือคู่มือดำเนินงานในเรื่องนั้น ๆ (ถ้ามี) อย่างถี่ถ้วน ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างรอบคอบ ศึกษาตัวอย่างความสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ มาแล้วเป็นอย่างดี แล้วจึงรู้ว่า คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่วัดได้ สังเกตได้ ทำให้ค่าเปลี่ยนแปลงได้ของสิ่งนี้ หรือตัวแปรนี้คืออะไร ทั้งนี้ ก่อนการนิยามคำศัพท์เฉพาะ ผู้วิจัยจะต้องศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางและรอบคอบ

แนวทางการตรวจสอบนิยามคำศัพท์เฉพาะ

ให้จับคู่ และอภิปรายกับเพื่อนว่านิยามคำศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัยใน 2 เรื่องข้างล่าง ถูกต้อง สมบูรณ์หรือไม่ เป็นคำศัพท์ที่เป็นตัวแปรหรือสิ่งที่ต้องการค้นหาความจริงจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กล่าวถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่วัดได้ สังเกตได้ ทำให้ค่าเปลี่ยนแปลงได้ มีที่ไปที่มา เป็นกรอบ เป็นทิศทาง ในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยในแต่ละเรื่องดังกล่าวหรือไม่ มีความสัมพันธ์กับหัวข้อวิจัยหรือไม่ ที่สำคัญเป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่มีทฤษฎี หลักการ กฎหมาย คู่มือปฏิบัติ หรืองานวิจัยสนับสนุน และเป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่สามารถเปลี่ยนค่า หรือค่าเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่

การวิจัยเรื่องที่ 1 “การพัฒนาการบริหารเชิงยุทธวิธีเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนสำหรับการจัดการเรียนรวมโรงเรียน A อำเภอ B จังหวัด C” ผู้วิจัยได้นิยามคำศัพท์เฉพาะไว้ 4 คำ ดังนี้

“1. การบริหารเชิงยุทธวิธีสำหรับการจัดการเรียนรวมของโรงเรียน A หมายถึง การดำเนินงาน เพื่อจัดการศึกษาของโรงเรียน A โดยวิธีเรียนรวมกันระหว่างนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มุ่งให้นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามที่กำหนดไว้ โดยการดำเนินงาน 10 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบายจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของสถานศึกษา 2) วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน 3) คัดกรองนักเรียนกลุ่มอ่อน ด้วยแบบคัดกรองผู้พิการของ สพฐ. 4) จัดนักเรียนที่เข้าเกณฑ์ผู้พิการในกลุ่ม “ลูกนักเรียนคนพิเศษ” 5) ประชุมทำความเข้าใจกับกลุ่ม “ลูกนักเรียนคนพิเศษ” 6) ประชุมทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง “ลูกนักเรียนคนพิเศษ” 7) ชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนกลุ่มปกติ 8) ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ดำเนินกระบวนการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 9) นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน และ 10) รายงานผลการจัดการเรียนรวมต่อโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง

2. คุณภาพนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์ โดยกำหนดให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนในแต่ละกลุ่มสาระอยู่ในระดับ 2.00 ขึ้นไป

3. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือความรู้สึกในทางบวกที่มีต่อการบริหารเชิงยุทธวิธี เพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนสำหรับการจัดการเรียนรวมของโรงเรียน A และต่อคุณภาพนักเรียนที่เกิดขึ้น

4. การจัดการเรียนรวม หมายถึง การจัดการศึกษาโดยวิธีเรียนรวมกันระหว่างนักเรียนปกติ กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เน้นให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้ตามแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถ ของแต่ละคน เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว และสังคมได้อย่างปกติสุข”

การวิจัยเรื่องที่ 2 “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งามของนักเรียนโดยใช Y Model โรงเรียน A ปีการศึกษา 2559 – 2560” ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ 11 คำ ได้แก่ 1) การพัฒนา 2) คุณธรรม 3) จริยธรรม 4) คุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งาม 5) Y Model 6) นักเรียน 7) ครู 8) ผู้ปกครอง 9) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 10) เครือข่ายชุมชน และ 11) ความพึงพอใจ โดยตัวอย่างนิยามคำศัพท์เฉพาะมีดังนี้

“การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้น หรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น”

“คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่ดีงามที่อยู่ในจิตใจมนุษย์ ซึ่งจะแสดงออกมาโดยการกระทำทางกายและวาจาที่เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข”

“ครู หมายถึง ข้าราชการครู ครูอัตราจ้าง และพนักงานราชการที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน A ปีการศึกษา 2559 – 2560”

“ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกแสดงออกทางพฤติกรรมว่า ชอบใจ ประทับใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเครือข่ายชุมชน เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งามของนักเรียน โดยใช Y Model โรงเรียน A ปีการศึกษา 2559 – 2560”

กรอบแนวคิดของการวิจัย

Crawford (2020) กล่าวว่า กรอบแนวคิดของการวิจัย (Research Conceptual Framework) เป็นองค์ประกอบสำคัญของรายงานการวิจัยที่จะทำให้ผู้วิจัยและผู้อ่านรายงานการวิจัยรู้ว่อาจค์ความรู้หรือความจริงที่จะได้จากการวิจัยครั้งนี้คืออะไร จะค้นหาความจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอะไร และอย่างไร วิธีการได้มาซึ่งองค์ความรู้หรือความจริงดังกล่าวเป็นไปอย่างเป็นระบบ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีมาตรฐานการค้นหาความรู้สูงและน่าเชื่อถือหรือไม่

กรอบแนวคิดของการวิจัยที่ดีจึงต้องสะท้อนให้ผู้อ่านรู้ว่หัวข้อ วัตถุประสงค์หรือคำถามการวิจัยมีที่ไปที่มาอย่างไร จะใช้ข้อมูลอะไร (นิยามศัพท์เฉพาะ) ในการตอบคำถาม จะได้ข้อมูลมาอย่างไร (เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล) จะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร จะแปลผลการวิเคราะห์อย่างไร และจะนำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัยอย่างไร

Maxwell (2013) พบว่ ผู้วิจัยจำนวนมากเริ่มสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยจากความสงสัยในสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวของผู้วิจัย เป็นความสงสัยที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ เป็นความสงสัยที่ยังไม่มีคำตอบ สงสัยว่ถ้าจะปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดจะทำอย่างไร เมื่อเกิดความสงสัยผู้สงสัยอาจค้นหาคำตอบจากทฤษฎี (ตำรา) และรายงานการวิจัยที่มีอยู่ และเมื่อความจริงที่มีอยู่ ทั้งความจริงจากรายงานการวิจัย และทฤษฎีไม่สามารถตอบข้อสงสัยของผู้ปฏิบัติได้ การค้นหาคำตอบ (การวิจัย) ที่ดีกว่าเพื่อตอบข้อสงสัยก็จะเกิดขึ้น

การวิจัยจึงไม่เกิดจากความว่างเปล่า แต่เกิดจากความปรารถนาที่จะค้นหาความจริง เป็นการค้นหาความจริงใหม่ที่เกิดจากข้อสงสัยจากการปฏิบัติงาน เป็นการค้นหาความจริงใหม่ที่ความจริงที่มีอยู่ไม่อาจตอบข้อสงสัยของผู้ปฏิบัติได้ การวิจัยจึงเป็นกระบวนการค้นหาความจริงใหม่อย่างรอบคอบ ครอบคลุม ก่อนการวิจัย ผู้วิจัยต้องศึกษาความจริงที่มีอยู่แล้วในเรื่องที่จะวิจัยและที่เกี่ยวข้องอย่างทะลุปรุโปร่ง ทั้งความจริงที่อยู่ในรูปทฤษฎีหรือหลักการในตำราและรายงานการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

การศึกษาทฤษฎี หลักการ และรายงานการวิจัย ในเรื่องเดียวกันหรือเกี่ยวข้องกันที่มีอยู่ย่อมจะทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสงสัยที่ตั้งอยู่บนฐานข้อมูล ข้อเท็จจริง เป็นข้อสงสัยที่สามารถจะตรวจสอบหาความจริงได้

Miles et al (2014) กล่าวว่า กรอบแนวคิดของการวิจัยจะทำให้ผู้อ่าน และผู้วิจัยรู้ว่าตัวแปรที่ผู้วิจัยศึกษานั้นสัมพันธ์กันอย่างไร ใครจะเกี่ยวข้องกับการวิจัยบ้าง ข้อมูลที่จะใช้ในการวิจัย (นิยามศัพท์เฉพาะ) จะได้อะไรมาอย่างไร จะใช้เครื่องมืออะไรในการเก็บข้อมูล เพื่อให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ง่าย ชัดเจน ผู้จัดทำกรอบแนวคิดการวิจัย ควรใช้ลูกศรแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ให้ผู้อ่านรู้ว่าตัวแปรใดมีอิทธิพลต่อตัวแปรใด และหลีกเลี่ยงการใช้ลูกศรสองทางเพราะจะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน ในอิทธิพลของตัวแปรได้

กรอบแนวคิดของการวิจัย เป็นองค์ประกอบของรายงานการวิจัยที่จะทำให้ผู้วิจัย และผู้อ่านรายงานการวิจัยรู้ว่าภาพรวมของการวิจัยครั้งนี้คืออะไร กรอบแนวคิดการวิจัยจึงต้องชัดเจน สั้นและตรงไปตรงมา สามารถทำให้ผู้อ่าน และผู้วิจัยมองเห็นภาพรวมของการวิจัยได้ ในการนำเสนอเป็นไดอะแกรมและคำอธิบายสั้น ๆ เพียงหน้าเดียว

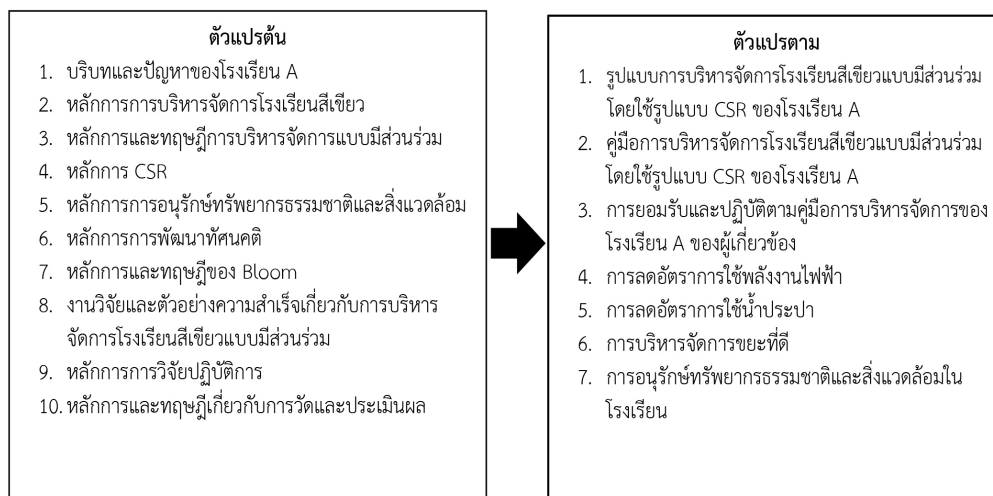
กรอบแนวคิดของการวิจัยที่ถูกต้อง สมบูรณ์ สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ จึงต้องเป็นกรอบแนวคิดที่สะท้อนให้เห็นที่ไปที่มาของปัญหา (สำคัญและเป็นประโยชน์) สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่จะศึกษาว่าตัวแปรใดหรือกลุ่มใด (ตัวแปรต้น) จะมีอิทธิพลต่อตัวแปรใดหรือกลุ่มใด (ตัวแปรตาม) มีลูกศรแสดงความสัมพันธ์ที่ชัดเจน เห็นกรอบแนวคิดของการวิจัยแล้วสามารถทำให้ผู้อ่านรู้ว่าตัวแปรตามคืออะไร ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตามจะได้อะไรมาอย่างไร กรอบแนวคิดการวิจัยจะสะท้อนให้เห็นรูปแบบการวิจัย ข้อมูลและวิธีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และที่สำคัญความสงสัยเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแปรตัวหนึ่งหรือชุดหนึ่งที่มีต่อตัวแปรอีกตัวหนึ่งหรืออีกชุดหนึ่ง ต้องเป็นความสงสัยที่เกิดจากการศึกษางานวิจัย หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นที่สงสัยอย่างครบถ้วน เป็นความสงสัยที่มีข้อมูล งานวิจัย หลักการ และทฤษฎีสนับสนุน

แนวทางการตรวจสอบกรอบแนวคิดของการวิจัย

ให้จับคู่และอภิปรายกับเพื่อนว่า กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสีเขียวแบบมีส่วนร่วมโดยใช้หลักการ CSR โรงเรียน A สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต Y” ข้างล่างว่า ถูกต้อง สมบูรณ์ หรือไม่ เป็นกรอบแนวคิดที่มีความสำคัญ เป็นประโยชน์ ชี้ให้เห็นอิทธิพลระหว่าง

ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม มีข้อมูลงานวิจัย ทฤษฎีสนับสนุน ขึ้น่าข้อมูลที่จะต้องใช้ เครื่องมือที่จะใช้ในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลหรือไม่

กรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสีเขียวแบบมีส่วนร่วมโดยใช้หลักการ CSR โรงเรียน A สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา Y”

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะบอกให้ผู้่านรายงานการวิจัยรู้ว่าความจริงเกี่ยวกับหัวข้อนี้ที่มีอยู่เดิมเป็นอย่างไร และผู้วิจัยกำลังจะนำเสนออะไรให้ผู้่านรู้เป็นเรื่องใหม่หรือความรู้ใหม่

Galvan and Galvan (2017) กล่าวว่า ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยต้องจำกัดหัวข้อการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตั้งแต่เริ่มแรกว่า ต้องเป็นเอกสารที่สัมพันธ์และเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย (Relevant) จริง ๆ โดยหัวข้อที่จะศึกษาต้องเป็นหัวข้อที่ปรากฏในวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. ค้นหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้หัวข้อที่จะศึกษาแล้วจึงดำเนินการค้นหาเอกสารและงานวิจัยที่กำหนด จากแหล่งข้อมูลที่เป็นตำรา บทความวิจัยหรือบทความวิชาการ รายงานการวิจัยในห้องสมุดต่าง ๆ รวมทั้งแหล่งข้อมูลดิจิทัล โดยแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือในการค้นหาในปัจจุบันมากที่สุด คือ การค้นหาจาก Google ด้วยการพิมพ์คำศัพท์เฉพาะหรือข้อความที่ต้องการค้นหา ก็จะพบตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่ต้องการเป็นจำนวนมาก

อย่างไรก็ตาม เมื่อค้นหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้เป็นจำนวนมาก สิ่งที่เราควรคำนึงถึง คือ เราต้องเลือกตำรา รายงานการวิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ และเป็นประโยชน์

กับหัวข้อการวิจัยจริง ๆ และเขียนโดยนักวิชาการที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น ๆ ตลอดจนให้พิจารณาว่าสมควรหรือไม่ที่จะศึกษา หลักการ งานวิจัย บทความวิชาการ ที่ไม่สัมพันธ์และไม่เป็นประโยชน์กับงานวิจัย ผู้วิจัยไม่ควรศึกษา และไม่นำมารวมไว้ในบทที่ว่าด้วยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สรุป จัดหมวดหมู่เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ค้นหามา หลังจากเลือกตำรา รายงานการวิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการได้แล้ว ผู้วิจัยต้องลงมือศึกษาตำรา รายงานการวิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการ ให้ทะลุปรุโปร่ง ต้องศึกษาทฤษฎี และหลักการจากตำราเกี่ยวกับหัวข้อที่จะวิจัยให้แตกฉานครอบคลุม โดยเฉพาะตำราที่แต่งโดยนักวิชาการที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น ๆ การละเว้นศึกษาตำรา รายงานการวิจัย บทความจากการวิจัย หรือบทความวิชาการของนักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับในสาขานั้น ๆ อาจทำให้งานวิจัยขาดความสมบูรณ์

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะต้องศึกษาให้เข้าใจบริบทของทฤษฎีและหลักการที่นักวิชาการแต่ละคนนำเสนอว่า ทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่นักวิชาการนำเสนออยู่ภายใต้บริบทใด สภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ ที่นักวิชาการนั้น ๆ นำเสนอ แตกต่างจากบริบทของผู้วิจัยอย่างไร รูปแบบการวิจัย (Research Design) กิจกรรมการวิจัย (Treatments) ประชากรและตัวอย่าง (Population and Sample) บริบทแวดล้อม (Research Context) เครื่องมือการวิจัย (Research Tools) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) ของเขาเป็นอย่างไร มีประเด็นสำคัญในเรื่องใดของนักวิชาการคนนั้น ที่สัมพันธ์และเป็นประโยชน์กับหัวข้อ และวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยกำลังจะศึกษา มี Research Design, Treatments, Population and Sample, Research Tools, หรือ Data Analysis อะไรที่เราอาจนำมาดัดแปลงใช้ได้กับงานวิจัยของเรา เป็นต้น

หลังจากศึกษาทฤษฎี หลักการ รายงานการวิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการแล้ว ผู้วิจัยต้องสรุปทฤษฎี หลักการ รายงานการวิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการ เป็นข้อสรุปของผู้วิจัยเอง (ไม่ใช่คัดลอกข้อความมาทั้งหมด เป็นหน้า ๆ หรือสองสามหน้า) แล้วจัดเป็นหมวดหมู่ กลุ่มที่มีความเห็นตรงกัน คล้ายกันจัดไว้กลุ่มหนึ่ง กลุ่มที่มีความเห็นปลื้มก้อย หรือมีรายละเอียดเพิ่มเติมจัดไว้อีกกลุ่มหนึ่ง กลุ่มที่มีความเห็นบางประเด็นแตกต่างกันจัดไว้อีกกลุ่มหนึ่ง เป็นต้น

4. นำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่รวบรวมและสรุปแล้ว มาจัดเป็นหมวดหมู่ เรียงลำดับก่อนหลัง และนำเสนอให้เป็นขั้นตอน ต่อเนื่อง สัมพันธ์ และเชื่อมโยงกัน การเขียนหรือนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต้องนำเสนอเป็นหมวดหมู่ เป็นขั้นเป็นตอน และเรียงลำดับก่อนหลัง ให้เห็นวิวัฒนาการของทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยในเรื่องนั้น ๆ ว่ามีวิวัฒนาการมาอย่างไร จากเริ่มแรกมาจนถึงปัจจุบันมีวิวัฒนาการมาอย่างไร มีอะไรที่ค้นพบเพิ่มเติมในแต่ละยุคสมัย มีความจริงอะไรเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ที่ถูกลบทิ้ง หรือค้นพบใหม่จากการศึกษาวิจัยในระยะหลัง เป็นต้น การนำเสนอจึงต้องนำเสนอให้เป็นขั้นตอน ให้เชื่อมโยง และให้เห็นวิวัฒนาการ

ตัวอย่าง การวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ผู้วิจัยควรนำเสนอว่า ก่อนปี ค.ศ. 1965 มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำในเรื่องใด พบอะไร สรุปเป็นทฤษฎีหรือหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำไว้อย่างไร ระหว่างปี ค.ศ. 1965 – 1980 มีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำในประเด็นใดหรือเรื่องใด พบอะไร สรุปเป็นทฤษฎีหรือ

หลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำไว้อย่างไร จากปี ค.ศ. 1981 – ปัจจุบัน มีการศึกษาภาวะผู้นำในประเด็นใด เรื่องใด พบอะไร สรุปเป็นทฤษฎีหรือหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำไว้อย่างไร ดังนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้เห็นวิวัฒนาการของเรื่องนั้น ๆ จึงจะถือว่าเป็นงานวิจัยที่มีความสมบูรณ์

5.บันทึกแหล่งอ้างอิงของตำราหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำการค้นหามา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะต้องมีแหล่งอ้างอิง มีชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ ชื่อตำรา หัวข้องานวิจัย หรือบทความวิชาการ แหล่งที่พิมพ์หรือโรงพิมพ์ เมืองที่พิมพ์ เพื่อให้ผู้สนใจติดตามไปศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ การบันทึกแหล่งอ้างอิงจะช่วยให้ผู้วิจัยเขียนแหล่งอ้างอิงหรือ References ได้สะดวกขึ้น

โดยทั่วไป เมื่อเห็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ผู้อ่านรายงานการวิจัยที่เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ ย่อมรู้ล่วงหน้าว่าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยจะต้องไปศึกษาควรมีหรือต้องมีเรื่องอะไร จากตำราของใคร แต่งปีไหน พิมพ์ที่ไหน ผู้อ่านรายงานการวิจัยบางคนอาจสรุปตรวจดูว่า อ้างตำราถูกเล่มหรือไม่ ปีที่พิมพ์ โรงพิมพ์ถูกต้องหรือไม่ ทำให้มองเห็นความไม่ถูกต้อง ความไม่สมบูรณ์ของรายงานการวิจัยได้ และที่สำคัญผู้อ่านงานวิจัยหลายคน อ่านรายงานการวิจัยเรื่องทำนองเดียวกันบ่อยครั้ง หรือเป็นประจำ เมื่อมาอ่านรายงานการวิจัยเล่มใหม่ก็มักจะรู้ว่าเล่มใหม่นี้คล้ายคลึงกับงานวิจัยของผู้วิจัยคนก่อนอย่างไร และเมื่อนำไปเทียบเคียงกันดูก็อาจจะพบว่ามี การคัดลอกกันมา ซึ่งก็จะนำไปสู่ความผิดพลาดบรรณของการวิจัย

ในลักษณะเดียวกัน เมื่อเห็นหัวข้อ และเป็นหัวข้อที่ถูกต้อง ผู้อ่านงานวิจัยก็จะรู้ล่วงหน้าว่าวัตถุประสงค์ของการวิจัยจะต้องเป็นอย่างไร นิยามศัพท์เฉพาะที่จะต้องนำมานิยามต้องมีคำเหล่านี้ กรอบแนวคิดของการวิจัยจะต้องเป็นอย่างไร เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะต้องมีเรื่องเหล่านี้ ผู้วิจัยหรือผู้แต่งเหล่านี้ ประชากรและตัวอย่างเป็นอย่างนี้ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างนี้ เป็นต้น

ดังนั้น การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะชี้แนะให้ผู้วิจัยและผู้อ่านรายงานการวิจัย รู้ว่ารูปแบบการวิจัยจะเป็นอย่างไร ประชากรและตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นอย่างไร เป็นต้น

ระเบียบวิธีการวิจัยและรูปแบบการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ตรง (Valid) และน่าเชื่อถือ (Reliable) สามารถนำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์แล้วไปใช้ในการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ Creswell and Creswell (2018) กล่าวถึงรูปแบบการวิจัยที่เป็นที่รู้จักดีและใช้กันบ่อยในกลุ่มนักวิจัย ได้แก่ 1) การสำรวจความคิดเห็น (Survey) 2) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participative Observation) 3) การประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ/ทรงคุณวุฒิ (Focus Group) 4) การทดลอง ทั้งทดลองเต็มรูปแบบ และกึ่งทดลอง (Experiment or Quasi - Experiment) 5) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่เดิม (Secondary Data Analysis) และ 6) การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods)

ในการเลือกรูปแบบการวิจัย ผู้วิจัยต้องเลือกรูปแบบให้เหมาะสมกับระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ หรือวิทยฐานะ ถ้าเป็นดุษฎีนิพนธ์ หรือตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ วิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือเชี่ยวชาญพิเศษ ผู้อ่านรายงานการวิจัยมีความคาดหวังสูงว่าข้อค้นพบจากการวิจัย

จะมีความน่าเชื่อถือสูง สามารถนำไปใช้ในการสร้างหลักการ หรือทฤษฎีในเรื่องนั้นหรือสาขานั้น ๆ หรือนำไปใช้ในการพัฒนาศาสตร์สาขานั้น ๆ ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นได้ ในกรณีนี้ รูปแบบการวิจัยก็อาจใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง หรือรูปแบบการวิจัยแบบผสมเพื่อให้ได้ข้อมูลจากหลายแหล่งมายืนยันกัน และนำไปตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างน่าเชื่อถือ

นอกจากนั้น ผู้วิจัยต้องเลือกรูปแบบการวิจัยให้เหมาะสมกับประชากรและตัวอย่างของการวิจัย ผู้วิจัยเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการบางราย ทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาคุณธรรม หรือผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนเข้าร่วมการทดลองไม่ถึง 10 คน แต่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Survey) ย่อมถือเป็นรูปแบบการวิจัยที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง

ผู้วิจัยบางรายเลือกใช้การวิจัยเชิงทดลอง เพื่อนำไปใช้ในการสร้างรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอนหรือการบริหาร แต่การที่ผู้วิจัยทำการทดลองเพียงครั้งเดียวไม่มีการทดลองซ้ำ แล้วสรุปผลว่า ถ้าใช้รูปแบบการเรียนการสอนหรือการบริหารแบบนี้ ผลลัพธ์จะเป็นอย่างนี้ ย่อมเป็นการสรุปที่ไม่เหมาะสม และไม่ถูกต้องเช่นกัน เป็นต้น

กระบวนการวิจัยจึงเริ่มต้นจาก 1) การอธิบายให้ผู้อ่านรู้ว่ารูปแบบการวิจัยที่ผู้วิจัยจะใช้ในการวิจัย เป็นการวิจัยรูปแบบใด 2) ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับอะไร (ตามวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ) และสามารถหาข้อมูลเหล่านั้นจากใคร (ประชากร และตัวอย่าง) 3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีอะไรบ้าง จะสร้างเครื่องมือเหล่านั้นอย่างไร และสามารถทำให้เครื่องมือมีความน่าเชื่อถือ เชื่อมมันได้อย่างไร (Research Tools, Tools Development, and Their Validity) 4) การรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะทำอย่างไร (Data Collection, Presentation, and Analysis) และ 5) จะสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและได้ข้อค้นพบจากการวิจัยอย่างไร

ความน่าเชื่อถือของข้อมูลเป็นหัวใจสำคัญของการวิจัย ความน่าเชื่อถือของข้อมูลเกิดจากการมีเครื่องมือวิจัยที่น่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจึงต้องนำเสนอผลการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือว่ามีค่า Content and Constructive Validity เพียงพอให้น่าเชื่อถือหรือไม่ ตัวอย่างสำหรับการวิจัยมีจำนวนเพียงพอเป็นไปตามเกณฑ์การเลือกตัวอย่างหรือไม่ เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูล (ประชากรหรือตัวอย่าง) ต้องเป็นคนที่มีความรู้ มีข้อมูล มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษา หรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือคำถามของเรื่องที่กำลังศึกษา เครื่องมือที่ใช้ต้องมีความเหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ต้องมีความตรง สามารถทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วก็ต้องจัดหมวดหมู่หรือวิเคราะห์ให้สามารถนำผลการวิเคราะห์ไปอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้โดยง่าย ต้องนำเสนอผลการวิเคราะห์ให้ผู้อ่านเข้าใจได้โดยง่าย เช่น เป็นตาราง แผนภูมิ รูปภาพ สัญลักษณ์ และมีคำอธิบายประกอบตาราง แผนภูมิ รูปภาพ และสัญลักษณ์ พร้อมทั้งสรุปความหมายของข้อค้นพบให้ผู้อ่านเข้าใจ ทั้งนี้ ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลต้องสัมพันธ์กัน และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การวิจัย

คุณภาพของเครื่องมือ ความตรง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของเครื่องมือวิจัยมีความสำคัญมาก เพราะหากเครื่องมือวิจัยที่นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัยไม่มีคุณภาพ ข้อค้นพบจากการวิจัยอาจจะไม่ถูกต้องหรือคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ดังนั้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องสร้างเครื่องมือวิจัยที่มีขั้นตอนหรือมีวิธีการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพ โดยคุณภาพของเครื่องมือวิจัยส่วนใหญ่พิจารณาจากความตรง หมายความว่า เครื่องมือวิจัยที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นต้องสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดหรือสามารถวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ของสิ่งที่มุ่งวัด และความน่าเชื่อถือ คือ เป็นเครื่องมือที่วัดได้คงเส้นคงวา คุณสมบัติเหล่านี้ถือว่าเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นของเครื่องมือวิจัย อย่างไรก็ตาม เครื่องมือวิจัยที่ดีอาจจะมีคุณสมบัติอื่น ๆ เช่น อำนวยความสะดวก ความเป็นปรนัย ความยุติธรรม มีประสิทธิภาพ เป็นต้น ทั้งนี้ การพิจารณาเลือกใช้คุณภาพของเครื่องมือจะต้องพิจารณาให้เหมาะกับเรื่องที่ท้าววิจัยด้วย แต่อย่างน้อยที่สุดควรมีการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยนั้นว่า สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดในงานวิจัยได้ถูกต้อง เพียงพอที่จะทำให้อ่านพบจากการวิจัยเป็นที่ยอมรับ และนำไปใช้ประโยชน์ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ต้องสัมพันธ์กัน และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การวิจัย การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ต้องเสนอให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือคำถามสำหรับการวิจัย นำเสนอเป็นตอน ๆ ไป วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1, 2, 3,... หรือวัตถุประสงค์แต่ละข้อค้นพบอะไร ผู้วิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์การวิจัยให้ครบ จะละเว้นข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ การตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยไม่ครบถ้วนจะทำให้รายงานการวิจัยนั้นขาดความสมบูรณ์

การสรุปข้อค้นพบ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการนำข้อค้นพบไปใช้

การสรุปผลการวิจัย ต้องสรุปให้สอดคล้องกับข้อค้นพบ หัวข้อการวิจัย และต้องอภิปรายผลการวิจัยเพื่อบอกให้คนอ่านรายงานการวิจัยรู้ว่าข้อค้นพบของผู้วิจัยเป็นข้อค้นพบที่เชื่อถือได้ ด้วยเหตุผลอะไร มีข้ออ้างที่มีน้ำหนักหรือไม่ และสุดท้าย ประโยชน์ของงานวิจัยชิ้นนี้คืออะไร โดยเฉพาะประโยชน์ต่อหน่วยงาน บุคลากรของหน่วยงานที่ต้นสังกัดมีอะไรบ้าง ประโยชน์ต่อการพัฒนาศาสตร์ในแขนงหรือสาขาวิชานั้น ๆ มีอะไรบ้าง มีข้อสงสัยอะไรที่ควรจะต้องสืบค้นหรือวิจัยเพิ่มเติมเพื่อให้ศาสตร์ในแขนงนั้นก้าวหน้าพัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นไป

บรรณานุกรมหรือเอกสารอ้างอิง

บรรณานุกรมหรือเอกสารอ้างอิงในรายงานการวิจัย มีความสำคัญไม่น้อยกว่าส่วนประกอบอื่น ๆ เนื่องจากรายงานการวิจัยเป็นเอกสารทางวิชาการที่ต้องมีการอ้างอิงที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและมีความครบถ้วน ซึ่งมีผู้วิจัยบางรายให้ความสำคัญกับประเด็นนี้น้อยมาก อย่างไรก็ตาม เพื่อให้รายงานการวิจัยมีความถูกต้อง สมบูรณ์ ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีการอ้างอิงหรือมีบรรณานุกรมที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เอกสารที่อ้างอิงในเนื้อหาจะต้องปรากฏอยู่ในรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมทุกเล่ม รวมทั้งมีการเรียงตามลำดับอักษรด้วย

ในการวิจัยแต่ละเรื่อง ผู้วิจัยจะต้องศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวาง ทั้งจากตำรา คู่มือปฏิบัติงาน กฎหมาย กฎ ระเบียบ บทเรียนออนไลน์ หรือแหล่งค้นคว้าดิจิทัล ผู้ปฏิบัติจนประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่าง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ปราชญ์ชาวบ้าน ฯลฯ ผู้ทำวิจัยต้องรวบรวมแหล่งค้นคว้าทั้งหลายไว้ในบรรณานุกรม หรือเอกสารอ้างอิง ให้นักวิจัยคนต่อ ๆ ไปตามไปตรวจสอบ ศึกษา หรือค้นคว้าได้

บทสรุป

การวิจัยจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ในทุกเรื่อง ทุกหัวข้อจึงต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ไม่เป็นเพียงแค่การคัดลอกข้อเขียน ความเห็นของนักวิชาการมาจับวางเรียงกัน อาจต่อเนื่องกันบ้าง ไม่ต่อเนื่องกันบ้าง ย่อมไม่ได้ งานวิจัยต้องเป็นงานนิพนธ์ มีการนำเสนอหาทั้งหลาย (ในเล่ม) มาเรียบเรียง ร้อยรัดเข้าด้วยกันอย่างสละสลวยเป็นเรื่องเดียวกันและต่อเนื่อง เชื่อมโยง สัมพันธ์กัน ผู้อ่าน ๆ แล้วเข้าใจ และเพลิดเพลิน

ดังนั้น จะทำอย่างไรที่จะทำให้องค์ประกอบของรายงานการวิจัย หรือการวิจัยดังที่กล่าวถึงข้างต้น เริ่มจากหัวข้อ ไปจนถึงบรรณานุกรมและภาคผนวก มีการดำเนินการและนำเสนออย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงกัน หัวข้อ วัตถุประสงค์ นิยามศัพท์ กรอบแนวคิดของการวิจัย ๆ จะต้องเป็นอย่างไร จึงจะเป็นหัวข้อ วัตถุประสงค์ นิยามศัพท์ ๆ ที่สัมพันธ์กัน ถูกต้อง สมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์

เอกสารอ้างอิง

- Crawford, L. M. (2020). **Conceptual and theoretical frameworks in research**. SAGE Publications: Thousand Oaks, CA.
- Creswell, J. W. & Creswell, D. J. (2018). **Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (5th Edition)**. SAGE Publications: Thousand Oaks, CA.
- Drucker. P. F. (1981). **The Practice of Management**. New York: Harper & Row Publishers.
- Galvan, J. L. & Galvan, M. C. (2017). **Writing literature reviews: A guide for students of the social and behavioral sciences (7th Edition)**. Routledge: New York, NY.
- MacKay, D. A. (1981). **A dissertation proposal checklist**. The Canadian Administrator, Faculty of Education. The University of Alberta: Canada.
- Maxwell, J. A. (2013). **Research design and methods: An applied guide for the scholar – practitioner**. SAGE Publications: Thousand Oaks, CA.
- Miles, M. B., Huberman, M. A., & Saldana, J. (2014). **Qualitative data analysis: A method sourcebook**. SAGE Publications: Thousand Oaks, CA.

วันครูโลก World Teachers' Day

ดร.จุไรรัตน์ แสงบุญนา*

การกำหนดให้มีวันครูโลก และการจัดเฉลิมฉลองวันครูโลกเป็นการยอมรับถึงความสำคัญของวิชาชีพครู และผู้ประกอบวิชาชีพครู รวมทั้งทำให้ครูตระหนักถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบของครูที่มีต่อสังคม การกำหนดวันที่ 5 ตุลาคมเป็นวันครูโลก เนื่องจากเมื่อปี 2509 เป็นวันที่มีการประชุมร่วมวาระพิเศษระหว่าง รัฐบาลที่องค์การยูเนสโกและองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) ได้ร่วมกันจัดขึ้นและที่ประชุมได้เห็นชอบรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานภาพครู (UNESCO and ILO Recommendation Concerning the Status of Teachers) ซึ่งยังคงมีผลต่อการนำไปใช้จนถึงทุกวันนี้

ความเป็นมาและความสำคัญ

องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้ประกาศให้มีการเฉลิมฉลองวันครูโลก (World Teachers' Day) ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2537 (ค.ศ. 1994) ในการประชุมระหว่างประเทศด้านการศึกษา (International Conference on Education: ICE) ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ Mr.Federico Mayor ผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโกในขณะนั้นได้ประกาศในการประชุมวันครูโลกที่กำหนดให้วันที่ 5 ตุลาคมของทุกปีเป็นวันครูโลก เพื่อยกย่องครูให้เป็นบุคคลสำคัญ เนื่องจากมีบทบาทในการขับเคลื่อนการศึกษา ให้มีความเจริญก้าวหน้าและเพื่อให้ครูทั่วโลก ได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนที่มีต่อสังคมตลอดจน การปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในการเป็นครู โดยกล่าวว่า “วันนี้เป็นวันที่เราอุทิศให้กับครูทั่วโลกกว่า 48 ล้านคน อุทิศให้กับความตั้งใจ ความเสียสละ และเป็นแกนนำในการส่งเสริมการศึกษาเพื่อให้สังคมมีความก้าวหน้า การศึกษาทำให้เด็กก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่ด้วยสำนึกที่ดีตามวัยได้อย่างถูกต้อง และตระหนักถึงเอกภาพ ส่วนบุคคล กอปรด้วยคุณธรรม รวมทั้งสิทธิและหน้าที่พลเมืองและเกียรติภูมิของมนุษย์”

เอกสารข้อเสนอแนะของยูเนสโกและองค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถานะของครู เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2509 เป็นเอกสารสากลที่รับรองสิทธิและสถานภาพของบุคคลที่ประกอบวิชาชีพครูทั่วโลก ได้กล่าวถึงแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญในการส่งเสริมสถานะของครู ประกอบด้วยสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของครู รวมถึงมาตรการระหว่างประเทศในการผลิตครูการศึกษาต่อของครู การสรรหาและการว่าจ้างครูรวมถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอนที่จะส่งผลต่อการจัดการศึกษา ได้อย่างมีคุณภาพและต่อมา ในปี พ.ศ. 2540 (ค.ศ. 1997) ได้มีการรับรองเอกสารข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานะของบุคลากรครูในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้มีการครอบคลุมถึงครูในระดับอุดมศึกษาด้วย

*อดีตรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

การกำหนดให้มีวันครูโลกขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สาธารณชนได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่สำคัญของครูที่มีต่อการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างครูด้วยกัน และส่งเสริมความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของครูและนักการศึกษาทั่วโลกทุกปีจะมีการเฉลิมฉลองวันครูโลก เพื่อระลึกถึงบทบาทการช่วยเหลือสนับสนุนที่ครูมีต่อสังคม ซึ่งรัฐบาลมักละเลยทอดทิ้งครูโดยสิ้นเชิงเมื่อมีการร่างนโยบาย ถึงกระนั้นก็ตาม การปราศจากความร่วมมืออย่างเต็มที่ของครู จะไม่สามารถบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน ความสามัคคีและความสงบสุขในสังคมได้ ในหลาย ๆ ประเทศ ความมั่นคงของวิชาชีพครูยังคงต่ำกว่าขีดระดับความยากจน ในบางประเทศครูไม่ได้รับค่าจ้างเป็นเวลานานหลายเดือนยังคงเป็นเรื่องปกติ บางครั้งอาจยาวนานกว่า 1 ปี

วันครูโลก เป็นการย้ำเตือนให้รัฐบาลและสาธารณชนทั่วไป รำลึกถึงบทบาทของครูและความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริม ปรับปรุงสภาพและสภาพการทำงานของครูให้ดีขึ้น ที่สำคัญที่สุดคือเป็นโอกาสที่จะแสดงออกถึงการรู้คุณค่า และสำนึกต่อการทำงานของครูในการเตรียมอนุชนรุ่นหลัง ให้สามารถทำงานในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประเทศสมาชิกยูเนสโกมากกว่า 100 ประเทศ ที่ได้มีการจัดการเฉลิมฉลองวันครูโลก และมีจำนวนประเทศเพิ่มขึ้นทุกปี โดยแต่ละประเทศจะตกลงเลือกวิธีการในการจัดการฉลองวันครูโลก ซึ่งกิจกรรมอาจมีทั้งการออกแถลงการณ์ของรัฐบาล การจัดรายการผ่านทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ การจัดสัมมนา การจัดประชุมโต๊ะกลม การจัดนิทรรศการ การรณรงค์ปลูกจิตสำนึก และการจัดเวทีอภิปรายสาธารณะ เป็นต้น ในบางประเทศได้จัดให้มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมในระดับชาติ และระดับภูมิภาค โดยจัดให้ครูได้รับเกียรติและรางวัลเป็น “ครูแห่งปี” รวมถึงการแสดงมุทิตาจิตต่อครูทุกคนซึ่งเป็นการยกย่องครู และรำลึกถึงบทบาทหน้าที่สำคัญของครูทั่วโลก

การจัดงานวันครูโลก

การจัดงานเพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสวันครูโลก เริ่มดำเนินการหลังจากการประกาศให้มีวันครูโลก เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2437 (ค.ศ. 1994) และได้มีการจัดติดต่อกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ รายละเอียดและความหลากหลายของกิจกรรมที่ดำเนินการมีมากยิ่งขึ้นโดยตลอด นับตั้งแต่วันครูโลก วันที่ 5 ตุลาคม 2540 (ค.ศ. 1997) เป็นต้นมา ได้มีการกำหนดหัวเรื่องเกี่ยวกับวันครูโลกของแต่ละปีขึ้น และได้มีการเผยแพร่สารแสดงความยินดีเนื่องในโอกาสวันครูโลก ซึ่งลงนามร่วมกันระหว่างผู้อำนวยการองค์การยูเนสโก ผู้อำนวยการองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ผู้อำนวยการองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) และผู้บริหารโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) โดยสารดังกล่าวได้จัดทำขึ้นเป็นภาษาต่าง ๆ 6 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาอารบิก ภาษารัสเซีย ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปน สำหรับหัวข้อเรื่อง หรือสารัตถะ (Theme) ของการจัดงานวันครูโลก ซึ่งองค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้กำหนดไว้แต่ละปี ดังนี้

พ.ศ.	ค.ศ.	หัวข้อเรื่องที่กำหนดขึ้นเนื่องในโอกาสวันครูโลก
2540	1997	Shaping tomorrow's world - the role of the teacher
2541	1998	Teachers as peace builders shape the future
2542	1999	Teachers, a force for social change
2543	2000	Expanding Horizons
2544	2001	Qualified Teachers for Quality Education
2545	2002	Teachers Create Dialogue Every Day
2546	2003	Teachers - Opening doors to a better world
2547	2004	Quality Teachers for Quality Education Wanted: Quality Teachers to be Recruited and Retained
2548	2005	Quality Teachers for Quality Education, Training for a Stronger Teaching Force
2549	2006	Education International calls for investment in quality teachers to achieve Education for All
2550	2007	Teacher shortages in education: Achieving quality education for all
2551	2008	Teachers matter
2552	2009	Build the future: invest in teachers now
2553	2010	Recovery Begins with Teachers
2554	2011	Teachers for Gender Equality
2555	2012	Take a stand for teachers
2556	2013	A Call for Teachers
2557	2014	Invest in the Future, Invest in Teachers
2558	2015	Empowering teachers, building sustainable societies
2559	2016	Valuing Teachers, Improving their status
2560	2017	Teaching in Freedom, Empowering Teachers
2561	2018	The right to education means the right to a qualified teacher
2562	2019	Young Teachers: The Future of the Profession
2563	2020	Teachers: Leading in crisis, reimagining the future

สำหรับ พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ได้กำหนดหัวข้อเรื่องไว้คือ Teachers: Leading in Crisis, Reimagining the Future ซึ่งเป็นการประชุมแบบทางไกลจากสำนักงานใหญ่ยูเนสโก กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส เพื่อให้การยกย่องผู้ประกอบวิชาชีพครูทั่วโลก ติดตามความสำเร็จ และรับฟังข้อเสนอแนะของครู ผู้เปรียบเสมือนหัวใจของการจัดการศึกษาของโลกให้ไปสู่เป้าหมายโดยไม่ทิ้งผู้ใดไว้เบื้องหลัง โดยเฉพาะในสภาพการณ์ปัจจุบัน ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาทั่วโลก จึงจำเป็นที่ประชาคมโลกจะต้องทำงานร่วมกับครูในการปกป้องสิทธิทางการศึกษา และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบดังกล่าว โดยภายในงานวันครูโลก พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ได้มีการกล่าวแถลงการณ์ร่วมของ Ms.Audrey Azoulay ผู้อำนวยการใหญ่องค์การยูเนสโก

Mr.Guy Ryder ผู้อำนวยการใหญ่องค์การแรงงานระหว่างประเทศ Ms.Henrietta H. Fore ผู้อำนวยการบริหารองค์การยูนิเซฟ และMr.David Edwards เลขาธิการองค์กร Education International ความเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ซึ่งเคยทำมาบ่อยครั้ง เพื่อสร้างความมั่นใจว่า การเรียนรู้ไม่เคยหยุดนิ่ง และไม่ทิ้งผู้เรียนไว้เบื้องหลัง ในทั่วทุกมุมโลก ครูต่างทำงานทั้งในส่วนที่เป็นบุคคล และหมู่คณะในการค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหและสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่สำหรับนักเรียน เพื่อให้การศึกษายังคงดำเนินการต่อไป บทบาทของครูในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนการเปิดโรงเรียนอีกครั้ง และสนับสนุนนักเรียนให้กลับเข้าเรียนในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ”

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) องค์การยูเนสโกได้จัดให้มีพิธีมอบรางวัล The UNESCO - Hamdan bin Rashid Al - Aaktoum Prize for Outstanding Practice and Performance in Enhancing the Effectiveness of Teachers โดยการมอบรางวัล ฯ ซึ่งจัดขึ้นทุก 2 ปี เป็นเงินรางวัล 300,000 เหรียญสหรัฐ ฯ แบ่งเป็น 3 รางวัลให้แก่โครงการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและผลการดำเนินงานของครูด้วย

การจัดงานวันครูโลกของประเทศไทย

สำหรับประเทศไทย คุรุสภา ซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพครูได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมฉลองในวันครูโลกมาตั้งแต่ พ.ศ. 2539 (ค.ศ. 1996) โดยคัดเลือกครูผู้มีจรรยาบรรณยอดเยี่ยม เพื่อรับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” ในวันที่ 5 ตุลาคม ของทุกปี ดังนี้

ปี พ.ศ. 2539 จัดพิธีมอบเข็มคุรุสดุดีแก่ครูผู้มีจรรยาบรรณยอดเยี่ยม ประจำปี 2539 จำนวน 601 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2539 ณ หอประชุมคุรุสภา โดยมีการบรรยายเรื่อง “นโยบายในการพัฒนาวิชาชีพครู” โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีมอบรางวัล

ปี พ.ศ. 2540 จัดพิธีมอบเข็มคุรุสดุดีแก่ครูผู้มีจรรยาบรรณยอดเยี่ยม ประจำปี 2540 จำนวน 627 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2540 ณ หอประชุมคุรุสภา

ปี พ.ศ. 2541 จัดพิธีมอบเข็มคุรุสดุดีแก่ครูผู้มีจรรยาบรรณยอดเยี่ยม ประจำปี 2541 จำนวน 846 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2541 ณ หอประชุมคุรุสภา

ปี พ.ศ. 2542 จัดพิธีมอบเข็มคุรุสดุดีแก่ครูผู้มีจรรยาบรรณยอดเยี่ยม ประจำปี 2542 ซึ่งปรับชื่อเป็นการมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” แก่ครูผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครู จำนวน 740 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2542 ณ หอประชุมคุรุสภา

ปี พ.ศ. 2543 จัดพิธีมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” แก่ครูผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครู ประจำปี 2543 จำนวน 730 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2543 ณ หอประชุมคุรุสภา

ปี พ.ศ. 2544 จัดพิธีมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” แก่ครูผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครู ประจำปี 2544 จำนวน 730 คน พร้อมจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติคุณสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาสที่คุรุสภาทูลเกล้า ฯ ถวายเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” แต่พระองค์ท่านและนิทรรศการยกย่องเชิดชูเกียรติคุณครู ในวันที่ 5 ตุลาคม 2544 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร

ปี พ.ศ. 2545 จัดพิธีมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” แก่ครูผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครูประจำปี 2545 จำนวน 735 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2545 ณ หอประชุมคุรุสภา

ปี พ.ศ. 2546 จัดจัดงานวันครูโลก

ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนการมอบรางวัลคุรุสดุดี เป็นการมอบรางวัลในงานวันครูของประเทศไทย ซึ่งจัดให้มีขึ้นในวันที่ 16 มกราคมเป็นประจำของทุกปี แต่สำหรับการจัดงานเฉลิมฉลองวันครูโลกนั้น ได้เริ่มมีการสนับสนุนให้มีการจัดประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติของประเทศไทย โดยจัดขึ้นในเดือนตุลาคมเพื่อร่วมกับกิจกรรมเฉลิมฉลองวันครูโลก ตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา

ในปี 2547 ด้วยความร่วมมือระหว่างคุรุสภาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้แก่ สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย มูลนิธิศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มูลนิธิศาสตราจารย์ ดร.สาโรช - ศิริ บัวศรี สภาพครุแห่งชาติ สมาคมสถานศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย และสภาคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์แห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันจัดงานวันครูโลก วันที่ 5 ตุลาคม 2547 โดยกิจกรรมประกอบด้วย การบรรยายพิเศษ การเสวนาทางวิชาการ การจัดนิทรรศการ และพิธีมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” แก่ครูผู้ประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครูจำนวน 369 คน ณ หอประชุมคุรุสภา โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธาน และทรงฟังบรรยายพิเศษ เรื่อง The Quest for Quality in Teacher Education โดย Dr. Sheldon Shaeffer ผู้อำนวยการสำนักงานเพื่อการศึกษาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกของยูเนสโก นอกจากนี้ยังได้มีการเสวนา เรื่อง การสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาครู โดยหน่วยงานหลักในการจัดประชุม ซึ่งได้ข้อสรุปประการหนึ่งคือ กำหนดให้มีการจัดประชุมสมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทยเป็นประจำทุกปีในวันครูโลก เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพครูที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน และในการจัดงานวันครูโลกแต่ละปีจะมีหน่วยงานและองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรมในการนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระดำรัส ความตอนหนึ่งว่า

“ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ร่วมงานวันครูโลก ที่คุรุสภาและสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย ร่วมกับหลายองค์กรทางการศึกษา จัดขึ้นในวันนี้

การศึกษามีความสำคัญต่อมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะมีสถานภาพใดและอยู่แห่งหนใด ในปัจจุบันองค์กรระหว่างประเทศ องค์กรพัฒนาต่าง ๆ หลายองค์กรล้วนสนับสนุนคำขวัญ Education for All การศึกษาเพื่อทุกคนและร่วมกันผลักดันให้การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ นอกจากนี้ยังมีความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพของการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการปฏิรูปการศึกษาด้านต่าง ๆ ทั่วโลก การที่จะทำให้งานเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพดังกล่าวสำเร็จลุล่วงไปได้ ย่อมต้องอาศัยครูเป็นปัจจัยสำคัญ แม้ในปัจจุบันเทคโนโลยีจะก้าวหน้า ข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน แต่ไม่สามารถทดแทนครูได้ เพราะการศึกษามีใช้เป็นเพียงการรับความรู้ และรับข้อมูลข่าวสารเท่านั้น สิ่งสำคัญกว่าคือ การฝึกคิด การบ่มนิสัยให้แต่ละคน

สามารถพึ่งพาตนเอง และมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ส่วนนี้ต้องใช้คนให้ข้อมูลและชี้แนะเท่านั้น ยิ่งเทคโนโลยีก้าวไกลเพียงใด ก็ยิ่งต้องการครูที่มีความสามารถมากขึ้นเพียงนั้น ครูจึงต้องพัฒนาตนเอง ให้รู้เท่าทันโลก จึงจะสามารถให้ความรู้และชี้แนะคนในยุคใหม่ได้

งานวันครูโลกที่จัดขึ้นวันนี้แสดงให้เห็นว่าทั่วโลกให้ความสำคัญแก่ครู ครูทุกท่านควรภูมิใจที่เป็น ผู้มอบสิทธิพื้นฐานให้แก่มนุษย์ วิชาครูจึงถือว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงในทุกยุคทุกสมัย”

ต่อมาในปี 2548 ได้มีการจัดการประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษาอื่น ๆ จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 1 - 2 พฤศจิกายน 2548 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี มีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดงานดังกล่าว กิจกรรม ในงานประกอบด้วย การปาฐกถา การอภิปรายกลุ่มการนำเสนอผลงาน การประชุมกลุ่มย่อย การอภิปราย การประกาศปฏิญญาวันครูโลกของไทย และการแนะนำหน่วยงานเจ้าภาพจัดประชุมครั้งต่อไป

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำรัสในพิธีเปิดการประชุม ความตอนหนึ่งมีว่า

“ข้าพเจ้ายินดีที่ได้มาเปิดการประชุมสมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดขึ้นครั้งนี้เป็นครั้งแรก และรู้สึกชื่นชมที่ได้ทราบว่า การประชุมในงานวันครูโลกเมื่อปีที่แล้ว มีผลสืบเนื่องให้เกิดสมัชชาการศึกษา แห่งประเทศไทย วัตถุประสงค์มุ่งส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาปัจจุบันเทคโนโลยีและวิทยาการ ด้านต่าง ๆ เจริญรุดหน้าไปอย่างฉับไว การศึกษาในโลกยุคใหม่ถือความสามารถในการรับความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การจัดการความรู้ การสร้างสรรค์องค์ความรู้ตลอดจนนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นสำคัญ ครูจึงต้องปรับตัวให้ทันกับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใด ควรมีโอกาสรับความรู้และข้อมูล ข่าวสาร เพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทันยุค ทันสมัย”

การประชุมครั้งนี้ได้ประกาศปฏิญญาการประชุมสมัชชาการศึกษาแห่งชาติแห่งประเทศไทย ในโอกาสวันครูโลก เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2548 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี ดังนี้

“สมาชิกทั้งมวลของสมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทย ขอปฏิญญาในวาระแห่งการรวมใจของครูไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวันครูโลก ดังนี้

ด้วยจิตสำนึกและตระหนักว่า โลกกำลังเผชิญกับความเสื่อมโทรมของสภาวะแวดล้อม ภัยพิบัติ ธรรมชาติ และความขัดแย้งรุนแรง

ชีวิตของมวลมนุษยชาติ ทุกวัย ทุกหนแห่ง ต้องเผชิญกับความเหลื่อมล้ำในสิทธิและโอกาส ที่จะค้นพบ ความสงบสุข อิสระภาพ และสันติธรรม

ทุกภาคส่วนของสังคมต้องการความยุติธรรม ก้าวพ้นจากความหวาดกลัว ความยากจน และการคุกคามของโรคภัยไข้เจ็บ

สรรพสิ่งแสวงหาการพัฒนา เพื่อก้าวสู่แสงสว่างทางปัญญา และเจริญงอกงามด้านฐานความรู้ และคุณธรรม

ด้วยจิตสำนึก และตระหนักว่า

การศึกษา เป็นกระบวนการและเครื่องมือในการพัฒนาชีวิต

การศึกษา เป็นทั้งวิถีการสร้างสรรค์ เป็นจุดหมายปลายทางของคุณภาพและคุณประโยชน์

การศึกษา เป็นเสมือนอุทยานอันกว้างใหญ่ ที่พสกนิกรนานาพรรณเจริญเติบโตด้วยน้ำมือ และน้ำใจของคน ทำสวน บ่มเพาะรากแก้วและแก่นแท้ของชีวิตอย่างพากเพียร

การศึกษา เป็นกิจกรรมยิ่งใหญ่ที่โยงใยสติปัญญา เกิดการเรียนรู้อย่างมีพลวัตต่อเนื่องยาวนาน ด้วย ความสัมพันธ์ และร่วมเรียนร่วมรู้ของครูกับศิษย์

ครู จึงเป็นกัลยามิตร สอนศิษย์ทั้งจิตใจ ปัญญา และการปฏิบัติตนทุกก้าวย่าง ทุกขั้นตอน

ครู ได้สร้างผลงาน รังสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมด้วยความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดี

ครู จึงเป็นวิชาชีพที่สูงส่ง รับผิดชอบภารกิจที่หนัก ผูกพันและสำคัญต่ออนาคตของชาติ

ครู จึงต้องพัฒนาตนเอง เพื่อพร้อมพัฒนาคุณภาพของศิษย์และสังคมด้วย

ความสำคัญของวิชาชีพ ดังกล่าวแล้ว

ปัญญานี้จึงแสดงว่า

ประชาครุทั้งมวล ทุกชุมชน ทุกท้องถิ่นชนบทห่างไกล ทุกเมืองใหญ่ ทั้งประเทศ

เรา จะมุ่งมั่นสร้างเสริมสมรรถนะ และศักยภาพของตน

เรา จะร่วมมือ ประสานสัมพันธ์กัน พัฒนาวิถีการเรียนรู้

เรา จะรวมใจกันเป็นหนึ่ง สร้างเสริมศักดิ์ศรี และศรัทธาต่อวิชาชีพ

เรา จะระดมปัญญา สร้างพลังความสามารถเพื่อเสนอนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษา

เรา จะเป็นเครือข่ายที่โยงใยกัน ผลักดันการปฏิรูปการศึกษา นำสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

เรา จะสร้างประชาคมวิชาการ ให้การศึกษาเป็นฐาน ของการพัฒนาประเทศ

ทั้งนี้

เพื่อ สร้างสรรค์คุณภาพของเยาวชน ประชาชนและพลโลก

เพื่อ แก้ไขปัญหาวิกฤติของสังคม อันเกิดจากความเหลื่อมล้ำและอคติ

เพื่อ สร้างความเสมอภาคในสิทธิ และโอกาสของการพัฒนาชีวิต การเรียนรู้ เพื่ออยู่อย่างพอเพียง อาหาร และเกลือ

เสียงของครู จึงดังก้องในวันนี้ วันหน้า และตลอดกาล”

การประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 2 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง “การศึกษาและฝึกอบรมเพื่อตามทันโลกที่เปลี่ยนแปลง” (Education and Training for Global Change) เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ เนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ได้จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 5 – 6 ตุลาคม 2549 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 9 แห่ง เป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษาอื่น ๆ อาทิ สำนักงานเพื่อการศึกษาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกของยูเนสโก สำนักเลขาธิการองค์การซีมีโอ สภาหอการค้าไทย สมาคมบัณฑิตคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รวมทั้งสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รูปแบบการจัดประชุมเป็นการประชุมทางวิชาการระดับนานาชาติ โดยมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ประกอบด้วย 1) การบรรยาย การอภิปราย การเสวนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิชาวไทยและชาวต่างชาติ 2) การนำเสนอผลงานครู คณาจารย์ นักฝึกอบรม และบุคลากรทางการศึกษา ประเภทองค์กรและบุคคลทั้งในและต่างประเทศ 3) การประชุมระดมความคิดเห็นของครู คณาจารย์ นักฝึกอบรมและบุคลากรทางการศึกษา 4) การจัดนิทรรศการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการฝึกอบรม และ 5) การจัดทำเว็บไซต์ เพื่อรวบรวมผลงานนวัตกรรมจากหน่วยงาน องค์กรและผู้สนใจทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในวงการศึกษาและอาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา นักฝึกอบรม ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารทางการศึกษาและนักการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวนประมาณ 1,500 – 2,000 คน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำรัสถึงวันครูโลกในพิธีเปิดการประชุม ความตอนหนึ่งว่า

“ข้าพเจ้ายินดีที่ได้มาเป็นประธานเปิดการประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 2 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง การศึกษาและฝึกอบรมเพื่อตามทันโลกที่เปลี่ยนแปลงที่จัดขึ้นในวันนี้

โลกเรานี้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากในทุก ๆ ด้าน ก่อให้เกิดทั้งข้อดีและข้อเสีย ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชากรโลก การจัดการศึกษาเพื่อให้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงมีความสำคัญยิ่ง ครูเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ จึงควรพัฒนาตนให้เป็นผู้มีความรอบรู้ ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และถ่ายทอดความรู้ให้เยาวชนพัฒนาตนในสรรพวิทยาต่าง ๆ ขณะเดียวกัน การอบรมสั่งสอนเยาวชนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ก็เป็นสิ่งสำคัญเสมอกัน จะละเลยเสียไม่ได้ นอกจากครู ผู้มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาก็ควรจะต้องปรึกษาหารือร่วมกันวางแผนการศึกษาที่เหมาะสม และส่งเสริมการฝึกอบรมครูให้เป็นผู้มีความรู้ทันสมัย ข้าพเจ้าเชื่อว่า หากทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกัน ก็จะสามารถสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับความมีคุณธรรม เป็นสังคมแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน และดำรงอยู่ได้ในกระแสการเปลี่ยนแปลง ที่ดำเนินไปอย่างเนื่องของโลก”

การประชุมครั้งนี้ได้มีประกาศ ดังนี้

“ภายใต้ปณิญาการประชุมสมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 ซึ่งได้ประกาศ เมื่อวันพุธที่ 2 พฤศจิกายน 2548 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี ณ วันนี้ เราผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้มาร่วมประกาศเจตนารมณ์ด้วยความมุ่งมั่นในการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ด้วยจิตสำนึกและตระหนักว่า การศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ ให้เจริญงอกงามด้วยสติปัญญา ถึงพร้อมด้วยความรู้ คุณธรรม ค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และสามารถดำรงตนอยู่ อย่างมีความสุขภายใต้หลักแห่งความพอเพียงจึงต้องรับผิดชอบภารกิจที่หนักและสำคัญต่ออนาคตของชาติ

ในวาระแห่งการรวมใจกัน ด้วยพลังของนักการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญต่อโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ เราจึงพร้อมใจกันประกาศว่า

เรา จะมุ่งมั่นสร้างเสริมสมรรถนะและศักยภาพของตน

เรา จะร่วมมือประสานสัมพันธ์กันพัฒนาวิธีการเรียนรู้

เรา จะรวมใจกันเป็นหนึ่ง สร้างเสริมศักดิ์ศรี และศรัทธาต่อวิชาชีพ

เรา จะระดมปัญญา สร้างพลังความสามารถ เพื่อเสนอนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษา

เรา จะเป็นเครือข่ายที่โยงใยกัน ผลักดันการปฏิรูปการศึกษา นำสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

เรา จะสร้างประชาคมวิชาการ ให้การศึกษาเป็นฐานของการพัฒนาประเทศ

เรา จะตั้งมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพและคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามเพื่อถ่ายทอดและ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป

โดย

การ ศึกษาและพัฒนาตนเองต่อเนื่อง

การ สร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นบ่อเกิดแห่งองค์ความรู้

การ ร่วมมือกันสร้างสรรค์ให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

การ สร้างความร่วมมือร่วมใจกัน ผลักดันให้รัฐบาลและเอกชนเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน การศึกษา

ทั้งนี้

เพื่อ สร้างสรรค์คุณภาพของเยาวชน ประชาชน และพลโลก

เพื่อ แก้ไขปัญหาวิกฤตของสังคมอันเกิดจากความเหลื่อมล้ำและอคติ

เพื่อ สร้างความเสมอภาคในสิทธิและโอกาสของการพัฒนาชีวิต การเรียนรู้ เพื่ออยู่อย่างพอเพียง อาหาร และเกื้อกูล

ด้วยพลังของพวกเรา เหล่าสมาชิกการศึกษานานาชาติจะดำเนินการตามคำ ที่ได้ประกาศร่วมกัน ด้วยความมุ่งมั่น จริงจัง ให้ประสบความสำเร็จถึงที่สุดโดยไม่ย่อท้อ”

การประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง “การศึกษากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” (Education and Philosophy of the Sufficiency Economy) เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 และเป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เฉลิมฉลองในโอกาสวันครูโลกปี 2550 ด้วย โดยมีสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเป็นเจ้าภาพหลัก ระหว่างวันที่ 20 - 22 พฤศจิกายน 2550 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

การจัดประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติ ครั้งที่ 3 นี้ ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีอำน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุม ในวันอังคารที่ 20 พฤศจิกายน 2550 และได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากหน่วยงานหลักในกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเพื่อการศึกษาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกของยูเนสโก สำนักงานเลขาธิการองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมกว่า 2,000 คน

การประชุมสมัชชาครั้งนี้ได้มีการประกาศอุดมการณ์ของวิชาชีพครูไว้ ดังนี้

“เนื่องในวาระมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษาและวันครูโลก พุทธศักราช 2550 ผู้ประกอบวิชาชีพครูทั้งมวล ขอมุ่งมั่นปฏิบัติภาระหน้าที่ตามรอยพระยุคลบาท และประกาศอุดมการณ์ของวิชาชีพครู ดังนี้

งานครู เป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่รับผิดชอบต่อการพัฒนาชีวิตมนุษย์ทุกช่วงวัยผดุงทุกภาคส่วนของสังคม ให้เรื่องปัญญาและสงบสุขตามครรลองวิถีแห่งความพอเพียง

สมาชิกของสมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทย จึงคำนึงถึงภารกิจอันมีเกียรติสร้างสรรค์จิตวิญญาณของการเป็นครูให้ถึงพร้อมด้วยความเมตตาธรรมต่อศิษย์ ความอดทนเพียรพยายาม ทำงานหนักโดยไม่ทอดทิ้งใส่ใจ ตั้งใจพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดผลครบถ้วน ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดี มุ่งความคิดเป็นเลิศตามหลักสากลบนพื้นฐานชีวิตและวัฒนธรรมไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทย จึงรวมใจเป็นหนึ่งเดียว

เชื่อมโยงสัมพันธ์กับครอบครัว ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกองค์กร

เสริมพลัง ร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อให้อุดมการณ์บรรลุผลเสียงประกาศอุดมการณ์วันนี้ จะไม่สิ้นสูญไปตามกาลเวลา จะอยู่คงในความตระหนัก และจิตสำนึกทางการศึกษาสืบต่อเนื่องยาวนาน

ปลูกเร้าปณิธานของครูทุกคน คงทนในทุกสถาน

ยึดมั่นในอุดมการณ์ร่วมกันยังยืนตลอดไป”

การประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 4 ในโอกาสวันครูโลก จัดควบคู่กับการประชุมนานาชาติ ด้านการศึกษา UNESCO – APEID ครั้งที่ 12 เรื่อง “นวัตกรรมคุณภาพเพื่อการเรียนการสอน” (Quality innovations for Teaching and Learning) มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นเจ้าภาพหลักระหว่างวันที่ 24 - 26 มีนาคม 2552 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิด เมื่อสิ้นสุดการประชุมได้มีการกล่าวถึงภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกที่ยังคงเป็นภูมิภาคที่เปี่ยมไปด้วยพลังมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ที่ยังคงรักษาแรงกระตุ้น และสร้างความมั่นใจในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในภูมิภาคและมีความตั้งใจในการหาแนวทางต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและทรัพยากรบุคคลนับเป็นความท้าทายของศตวรรษที่ 21 โดยผลจากการประชุมครั้งนี้ เป็นการแสวงหาวิธีเข้าสู่จุดมุ่งหมายของครุรวมสำหรับการพัฒนาแบบยั่งยืน การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการพัฒนาเด็กและ

เยาวชน การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อให้ความสำคัญต่อการศึกษา ทั้งนี้การอภิปรายในหัวข้อ “นวัตกรรมคุณภาพเพื่อการเรียนการสอน” นับเป็นแรงบันดาลใจให้กับบรรดาครูที่จะต้องให้ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อมตลอดจนเรื่องราวอื่น ๆ ในภาพรวมรอบด้าน

การประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง “การศึกษาเพื่อโลกอาชีพ” (Education for the World of Work) เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสสมหมายมงคลเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นเจ้าภาพหลัก ระหว่างวันที่ 26 - 28 สิงหาคม 2553 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิด

หัวข้อใหญ่ของการประชุมครั้งนี้ได้แก่ “การศึกษาเพื่อโลกอาชีพ: Education for the World of Work” ซึ่งนำเสนอโดย Mr.Gwang – Jo Kim ผู้อำนวยการสำนักงานยูเนสโกกรุงเทพ ในโอกาสเดียวกันนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ร่วมมือกับวิทยาลัยนักรับราชการศึกษางานเทคนิคแผนโคลัมโบ (Columbo Plan Staff College for Technician Education - CPSC) จัดสมมนาหัวข้อ Transforming TVET Teacher Education and Development Towards the Changing World of Work เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการจัดงานวันครูโลกในประเทศไทย ทั้งนี้มีนักรับราชการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้แทนประเทศสมาชิก CPSC จำนวน 13 ประเทศ เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาครูอาชีวศึกษาระหว่างกัน เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาในระดับนานาชาติด้วย ส่วนหัวข้อประชุมอื่น ๆ ที่สนใจตลอดการประชุม อาทิ “แนวโน้มและทิศทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับประเทศ” “ความก้าวหน้าของครูไทยกับคุณภาพการศึกษา” “การเพิ่มพลังสมองเพื่อการเรียนรู้” เป็นต้น และเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่พระราชอัจฉริยภาพด้านการศึกษาและส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนให้ชาวไทยและชาวต่างประเทศได้รับทราบอย่างแพร่หลาย

การประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 6 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง “บทบาทของครูกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต” (The Role of Teachers on Lifelong Learning) กำหนดไว้ระหว่างวันที่ 17 - 18 ตุลาคม 2554 แต่เนื่องจากเกิดสถานการณ์น้ำท่วมใหญ่ในประเทศไทย ทำให้งดการจัดประชุม

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจฉรี

การจัดงานเฉลิมฉลองวันครูโลกของไทยได้จัดในเดือนตุลาคมต่อเนื่องกันทุกปี ต่อมาได้มีแนวคิดในการขยายการยกย่องเชิดชูเกียรติครูให้กว้างขวางออกไปในระดับนานาชาติ ประกอบกับ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและพระปรีชาสามารถในด้านการศึกษาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงงานการศึกษาในถิ่นห่างไกลและประเทศใกล้เคียงมาเป็นเวลายาวนานจึงขอพระบรมราชานุญาตจัดให้มีรางวัลมอบให้แก่ครูผู้ที่ได้ทุ่มเทจัดการศึกษาจนทำให้ลูกศิษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดี และเป็นผู้ที่มีคุณูปการต่อวงการการศึกษา โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานชื่อว่า “รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจฉรี” (Princess Maha Chakri Award) และได้พระราชทานพระราชนุญาต

ให้จัดตั้งมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรีขึ้นโดยให้อยู่ภายใต้คุรุสภาและมีคณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรีเป็นผู้ดำเนินงานคัดเลือกครูเข้ารับพระราชทานรางวัล โดยในประเทศไทยมีคณะกรรมการคัดเลือกในระดับจังหวัดและส่วนกลาง ส่วนในต่างประเทศมีคณะกรรมการของแต่ละประเทศเป็นผู้พิจารณา ในขั้นต้น ปี พ.ศ. 2550 คุรุสภาได้ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินเป็นทุนประเดิมจำนวน 10 ล้านบาท และกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ได้ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินจากการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติ ครั้งที่ 2 อีก 1 ล้านบาท ในปีต่อ ๆ มา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้ขอตั้งงบประมาณดำเนินงานต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยในช่วงเริ่มต้นได้จัดให้มีการพระราชทานรางวัลแก่ครูในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 11 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสมาชิกอาเซียนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศ และประเทศติมอร์เลสเต และให้มีการคัดเลือกครูเข้ารับพระราชทานรางวัลประเทศละ 1 คน

การพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรีมีขึ้นทุก 2 ปี และพิธีพระราชทานรางวัลครั้งแรกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2558 โดยจัดรวมกับการประชุมสภาครูอาเซียน ครั้งที่ 31 เนื่องในโอกาสวันครูโลก และเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 60 พรรษา เมื่อ 2 เมษายน 2558 ผู้ที่ได้รับรางวัล ฯ จะได้รับพระราชทานเงินรางวัล ฯ ละ 10,000 เหรียญสหรัฐ พร้อมเหรียญทอง เข็มเชิดชูเกียรติ และโล่เกียรติคุณ ทั้งนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชานุญาต ให้เชิญตราสัญลักษณ์ประจำพระองค์ จัดทำเป็นเหรียญและเข็มเชิดชูเกียรติ ดังกล่าวด้วยในพิธีเปิดสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า

“ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีที่ได้มาเป็นประธานในพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรี ประจำปี 2558 และพิธีเปิดการประชุมสภาครูอาเซียน ครั้งที่ 31 เนื่องในโอกาสวันครูโลก ประจำปี 2558

ก่อนอื่นขอแสดงความยินดีแก่ครูที่ได้รับรางวัลพระราชทานรางวัลทั้ง 11 คน จาก 11 ประเทศ และขอต้อนรับผู้เข้าประชุมทุกคน นับเป็นปีแรกที่ได้มีการมอบรางวัลให้แก่ครูที่มีผลสำเร็จอย่างโดดเด่น เป็นผู้ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกกว่าเป็นครูที่อุทิศตนด้วยความเสียสละ และมีการยอมรับว่าได้สร้างการเปลี่ยนแปลงในชีวิตให้ลูกศิษย์ สามารถเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ครูและได้สร้างคุณูปการต่อการศึกษา”

พิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรี ครั้งที่ 2 จัดขึ้นเมื่อระหว่างวันที่ 11 - 12 ตุลาคม 2560 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงกล่าวถึงวันครูโลก ความตอนหนึ่งว่า

“ข้าพเจ้าขอขอบคุณกระทรวงศึกษาธิการและผู้บริหารระดับสูงทางการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการของทั้ง 11 ประเทศ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรี ที่ให้ความร่วมมือในการคัดเลือกครูที่นับเป็นสุดยอดและสมควรได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรี ครั้งที่ 2 ขอขอบคุณคณะกรรมการจัดงานพิธีพระราชทานรางวัล ประจำปี 2560 ที่ได้ช่วยเหลือในการจัดงานครั้งนี้เป็นอย่างดีในช่วงเดือนที่มีการร่วมฉลองวันครูโลก ปี 2560 ภายใต้หัวข้อ “การสอนภายใต้อิสรภาพและการเสริมพลังผู้เป็นครู” (Teaching in Freedom, Empowering Teachers) นับเป็นโอกาสที่ดีสำหรับพวกเราที่ได้รับรู้บทบาทของผู้สมควรได้รับรางวัลทั้ง 11 คน ที่มีต่อการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”

พิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ครั้งที่ 3 มีขึ้นระหว่างวันที่ 15 - 16 ตุลาคม 2562 และขณะนี้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียนและติมอร์ เลสเต รวมทั้งประเทศไทย กำลังอยู่ในระหว่างขั้นตอนการคัดเลือกครูที่มีคุณภาพโดดเด่น เพื่อเข้ารับพระราชทานรางวัล ครั้งที่ 4 ในเดือนตุลาคม 2564 ต่อไป

หลังจากพิธีพระราชทานรางวัลแต่ละครั้ง มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาจักรีได้จัดให้มีการประชุมวิชาการนานาชาติ (PMCA Forum) อย่างต่อเนื่องเสมอมาเพื่อเป็นเวทีให้ผู้ได้รับรางวัลพระราชทานรางวัลได้แบ่งปันความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและนักวิชาการศึกษาประเทศสมาชิกด้วยกัน การจัดประชุมวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 1 มีขึ้นเมื่อวันที่ 26 - 28 เมษายน 2560 สำหรับการจัดประชุมวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 2 จัดคู่ขนานกับพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาจักรี เมื่อวันที่ 16 - 17 ตุลาคม 2562 และการจัดประชุมวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 3 จัดเมื่อวันที่ 22 - 23 ตุลาคม 2563 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นประธานในพิธีและพระราชทานพระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า

“ครู คือ ปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ครู คือ มนุษย์ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กนักเรียนที่จะพัฒนาคุณลักษณะของตนเองและสร้างค่านิยมต่างๆ ให้เกิดขึ้น ไม่มีเทคโนโลยีใด ๆ สามารถมาแทนที่ครูได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว นั่นคือว่าทำไมครูที่ดีจึงสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตลูกศิษย์ได้ ด้วยการพัฒนาพวกเขาให้เป็นพลเมืองที่ดีและมีความสามารถทั้งในระดับต่างชาติและระดับเป็นพลเมืองของโลกด้วย”

สำหรับการจัดประชุมวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 3 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 22 - 23 ตุลาคม 2563 โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดการประชุม และเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) จึงมีการปรับรูปแบบการประชุมเป็นรูปแบบผสม คือ ใช้สถานที่จริงในช่วงพิธีเปิด และการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย ในการนี้ทรงมีพระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า

“การเป็นครูนั้นไม่ง่าย การเป็นครูที่ดีเดิมนั้นยิ่งไม่ง่ายเพราะการเป็นครูที่ยอดเยี่ยมต้องใช้ความทุ่มเท เสียสละ ข้าพเจ้าก็เป็นครู มีความตั้งใจอยากเป็นครูตั้งแต่เด็กและเป็นครูมา 30 ปีแล้ว จึงเข้าใจว่าการเป็นครูที่ดีเดิมนั้นมีความยากอย่างไร การเป็นครูต้องมีความรับผิดชอบหลายอย่างเพราะนอกจากการศึกษาแล้ว ยังต้องเตรียมเด็กไปสู่อนาคต...”

โดยสรุป แม้ว่าการจัดงานเพื่อร่วมเฉลิมฉลองวันครูโลก วันที่ 5 ตุลาคมของประเทศไทย จะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ แต่ประเทศไทยยังคงให้ความสำคัญกับวันครู เช่นเดียวกับวันครูของประเทศไทย เพราะครูมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กให้มีความรู้ กล่อมเกล่าให้มีอุปนิสัยที่ดีงาม ดังเช่นที่สหประชาชาติได้ให้การรับรองเป้าหมายของข้อสี่ ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาครูให้มีคุณภาพเพื่อกลไกสำคัญสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ข้อสี่ว่าด้วย “การสร้างหลักประกันว่าทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” โดยกำหนดเป้าหมายวาระการศึกษา 2030 (Agenda 2023) และทุก ๆ ปี ประเทศไทย ก็เช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ที่จะต้องรำลึกวันครูโลกเนื่องจากวันครูโลกจะย้ำเตือนให้ทุกคนนึกถึง

บทบาทที่สำคัญของครูที่จะส่งผลให้เกิดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน แม้ว่าจะต้องเผชิญกับวิกฤตใด ๆ ก็ตาม โดยเฉพาะสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด 19 แต่ครูยังคงต้องอุทิศเวลาให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและส่งเสริมให้มีการดูแลสุขภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจและความเป็นอยู่ดีของผู้เรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความหลากหลายและการให้ความเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยตระหนักว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยไม่ทิ้งผู้ใดไว้เบื้องหลัง

เอกสารอ้างอิง

คุรุสภา. (2563). **วันครูโลก**. สืบค้น 20 ตุลาคม 2563, จาก <http://withayajarn.com/>

มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ. (2563). **พระราชดำริด้านการศึกษา**. สืบค้น 20 ตุลาคม 2563, จาก http://www.pmca.or.th/thai/?page_id=๑๐๙

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2563). **การประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง “การศึกษาเพื่อโลกอาชีพ”**. สืบค้น 20 ตุลาคม 2563, จาก <http://www.vec.go.th/th>

UNICEF. (2020). **Joint Statement of World’s Teachers’ Day 2020**. Retrieved October 12, 2020. From <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374445>

The image features two decorative stepped lines. The first line starts from the left edge, moves horizontally to the right, then diagonally down and to the right, and finally horizontally to the right again. The second line starts below the first, moves horizontally to the right, then diagonally down and to the right, and finally horizontally to the right again. Both lines are composed of two parallel dark lines.

บทความวิจัย

การพัฒนาแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ
ของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านวังจาน
The Development of an Effective Student Care and Support System Model
in Small-size School: A Case Study of Banvangjan School

ธนกฤต อึ้งน้อย*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อพัฒนาแบบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดำเนินการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทดลองใช้รูปแบบในโรงเรียนบ้านวังจาน ปีการศึกษา 2562 กับนักเรียนจำนวน 57 คน และรายงานผลการใช้รูปแบบโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ครูควรมีจิตวิทยา ในการทำความรู้จักนักเรียน โรงเรียนควรมีวิธีการที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียน และมีแผน ในการส่งเสริมนักเรียนแต่ละคน มีการคัดกรองนักเรียนโดยการจัดกลุ่มนักเรียน จำแนกนักเรียนความสามารถพิเศษ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาเป็นรายกรณี มีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน และจัดกลุ่มครูที่มีความสามารถ พิเศษเพื่อพัฒนานักเรียน มีการป้องกันและกระบวนการแก้ไขอย่างเป็นขั้นตอน และมีวิธีการและขั้นตอน การดำเนินการส่งต่อนักเรียนภายในและการส่งต่อนอกแก่ผู้เชี่ยวชาญ

ผลการพัฒนารูปแบบ พบว่า รูปแบบประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไข และ 5) การส่งต่อนักเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยยึดหลัก ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมมือ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบต่อนักเรียน และโดยการศึกษารายกรณี ซึ่งดำเนินการโดยศึกษาบริบทนักเรียน ได้แก่ ข้อมูลครอบครัว เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว และศึกษาตัวต่อนักเรียน ได้แก่ ความสามารถ พิเศษ ความชอบ พฤติกรรม และทัศนคติ และพบว่ารูปแบบมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดั้มากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

*ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังจาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

Abstract

The purposes of this study were to study an effective student care and support system and to develop the effective model by using the professional learning community process. The research methodology was action research that implemented the model in Banvangjan School for the academic year 2019 with 57 Students. The results were reported by using descriptive analysis.

The results found that an effective student care and support system were as follows: the counselor should have a psychology to make them familiar with students. Schools should have a variety of student's data collecting. The counselor /mentor should have a plan to promote each student, classifying students with talent, risk groups, and problem groups on a case study, promoting and developing students by organizing activities to promote and develop students and grouping talented teachers to develop students, as well as organizing preventive activities and set the steps to forwarding students by defining methods and procedures for internal referral school and forwarded outside by experts.

The Model development results revealed that it consisted of a 5 - steps process; 1) knowing each student individually, 2) Students' screening, 3) Students' promotion and development, 4) Prevention and correction, and 5) Referral. These processes were used through a professional learning community based on the principle of co - thinking, cooperation, responsibility towards students, and by case study which was carried out by studying the student's context, i.e., information, family, economy, environment and the student's identity, i.e., talents, preferences, behaviors, and attitudes. The possibility of applying the model was at the most level.

Keywords: A Student Care and Support Systems model, The Professional Learning Community

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงกำหนดนโยบาย สำคัญในการให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการ อย่างจริงจังต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแล ช่วยเหลือ พิทักษ์ปกป้อง คุ้มครองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสม ทันการณ์ และได้รับการพัฒนาในทุกมิติเพื่อให้ เป็นคนที่มีความสุข และปลอดภัย (กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3, 2561: น. 18) อีกทั้งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ

นักเรียนทุกคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม เป็นระบบที่มีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจนประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนา นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ (นิตยา คະเนนิล และวโร เฟ็งสวัสดี้, 2559: น. 350)

ปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน พบปัญหา ดังนี้ กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าครูมีภาระงานมากทำให้ไม่สามารถดำเนินการรู้จักนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูขาดการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบและการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษ กระบวนการคัดกรองนักเรียน พบปัญหาความน่าเชื่อถือของข้อมูลการวิเคราะห์นักเรียน วิธีการวิเคราะห์ที่นักเรียนไม่หลากหลาย และการใช้ข้อมูลการคัดกรองนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพ กระบวนการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบปัญหา การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่หลากหลาย ครูขาดทักษะด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา และปัจจัยอื่น ๆ ภายนอกส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ปัญหา นักเรียน เช่น ความร่วมมือของผู้ปกครอง สภาพชุมชน เป็นต้น กระบวนการป้องกันและแก้ไข พบปัญหา สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนไม่ไว้วางใจกันทำให้ไม่สามารถเปิดใจร่วมกันแก้ปัญหา ครูช่วยผู้น้อย ขาดประสบการณ์และความน่าเชื่อถือ อีกทั้งครูมีงานสอนมากเกินไปทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนไม่มีกลวิธีที่หลากหลายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด และกระบวนการส่งต่อนักเรียน พบปัญหา การขาดกระบวนการดำเนินการส่งต่อ ภายนอกอย่างเป็นระบบ และครูขาดความรู้เกี่ยวกับกระบวนการส่งต่อนักเรียน (ภูษณิศ คารวพงศ์ และ ไสว พักขาว; 2558, ลัดดาวัลย์ เพชรจันทร์, 2559; ประมาภรณ์ สนิธิ, 2560)

จากปัญหาข้างต้นจะพบว่า ครูเป็นบุคคลที่สำคัญในทุกขั้นตอนของกระบวนการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่คือภาระงานที่มาก ครูจะต้องรับผิดชอบงานสอนและงานสนับสนุนการศึกษาอื่น ๆ ดังนั้นครูจะไม่มีเวลาในการพัฒนาตนเองให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเพียงพอ และการให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิผล เพื่อนักเรียน

ประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือสิ่งที่เป็นผลสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ซึ่งเป็นคุณค่าและประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นสำคัญ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552: น. 13 - 14) ได้ระบุถึงคุณค่าของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้ 1) นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา 2) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น 3) นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพอย่างรอบด้าน 4) นักเรียนรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาความเก่ง (IQ) คุณธรรม (MQ) และความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค (AQ) และ 5) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็งจริงจัง ด้วยความเสียสละ เอาใจใส่ จากที่กล่าวมาจะพบว่าประสิทธิผลของการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกิดจากครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะต้อง ร่วมแรง ร่วมใจกันในการช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านวังจาน ตำบลบ้านโตก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จัดการศึกษาให้แก่นักเรียน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 57 คน ในปีการศึกษา 2562 มีครูจำนวน 5 คน พบปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่เพียงพอ เช่น ครูมีความเข้าใจว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมทุนนักเรียนยากจน และการแก้พฤติกรรมนักเรียนที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งในความเป็นจริงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบในการดูแลนักเรียนครอบคลุมหลายด้าน ทั้งความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรม รวมทั้งสุขภาพด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบปัญหาเกี่ยวกับภาระงานของครูผู้สอนซึ่งมีงานสอนและงานอื่น ๆ จำนวนมากชั่วโมงทำให้การตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่มากพอ เพราะต้องให้ความสำคัญกับงานอื่น ๆ อีกหลายงาน ทำให้ไม่มีการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพ การคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ และการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นกระบวนการ รวมถึงการส่งต่อและรายงานผล ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ทำให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านวังจานไม่เกิดประสิทธิผล

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีความสำคัญสำหรับการส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีความแตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรจำนวนจำกัด ดังนั้นการทำงานจึงต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกัน โดยการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสามารถดำเนินการให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนจะได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหาของแต่ละบุคคล และได้รับการส่งเสริมพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ด้วยสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องช่วยกันพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้วยความเอาใจใส่ โดยดำเนินการผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งมีหลักการดำเนินงาน คือ การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครูและบุคลากรบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความเชื่อว่า การสอนและการปฏิบัติงานของครู มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และยอมรับหลักการที่ว่า การเรียนรู้ของครู คือการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560: น. 7) โดยยึดหลักนักเรียนทุกคนนั้นมีความแตกต่างกันโดยธรรมชาติ ดังนั้นเพื่อช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษารายกรณี (Case Study) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับกรณีที่เราต้องการศึกษาและแสดงถึงผลของการเรียนรู้ในกรณีนั้น (Product of Learning) โดยสิ่งที่เราต้องการศึกษาจะต้องได้รับการศึกษาอย่างใกล้ชิด มีระบบที่ซับซ้อน (Complexity) มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (Dynamic) และภายในระบบนั้นจะประกอบไปด้วยคุณลักษณะเฉพาะตัว (Characteristic) ภาพรวม (Totality) และขอบเขต (Boundaries) (Stake อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2553: น. 42)

จากความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทั่วไป ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านวังจาน และการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการช่วยเหลือดูแลนักเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการพัฒนาแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งดำเนินการในโรงเรียนบ้านวังจานเป็นกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิผล
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิผลโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน (Four Steps Action Research) ได้แก่ 1) การวินิจฉัย 2) การวางแผนปฏิบัติการ 3) การลงมือ ปฏิบัติการ และ 4) การประเมินผลการปฏิบัติการ (Coghlan & Brannick, 2001, อ้างถึงใน วีระยุทธ์ ชาตะกาญจน์, 2558: น. 43) โดยดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านวังจาน จากรายงานการประเมินตนเอง แผนพัฒนาการศึกษา และข้อมูลจากเอกสารการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.1 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิผล ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 1) ดร.ดวงดาว เทพทองคำ อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนี อุดรดิตถ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาความเป็นมนุษย์ 2) ดร.อมรรัตน์ สารเถื่อนแก้ว ศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3) ดร.ธนกร อึ้งน้อย ผู้อำนวยการโรงเรียนเมตตาชนูปถัมภ์ ผลงานการพัฒนานักเรียนคณิตคิดเร็ว ระดับประเทศ ปี 2561 และปี 2562 และปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเพชรบูรณ์

การเก็บข้อมูล มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 การเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

วัน/เดือน/ปี	ผู้เชี่ยวชาญ	วิธีการเก็บข้อมูล
8/พ.ค./2562	ดร.ดวงดาว เทพทองคำ	นัดหมายผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้า 1 วัน พร้อมส่งคำถามวิจัยทาง E-mail และสัมภาษณ์ผ่าน Application Line
8/พ.ค./2562	ดร.อมรรัตน์ สารเดือนแก้ว	นัดหมายผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้า 1 วัน พร้อมส่งคำถามวิจัยทาง E-mail และสัมภาษณ์ผ่าน Application Line
9/พ.ค./2562	ดร.ธนกร อึ้งน้อย	นัดหมายผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้า 1 วัน พร้อมส่งคำถามวิจัยด้วยตนเอง และสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวที่โรงเรียนเมตตาชนูปถัมภ์

2.2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบรายกรณี จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระบรมราชโบาย รัชกาลที่ 10 ด้านการศึกษา ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านวังจาน กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการศึกษานักเรียนรายกรณี (Cases study)

2.3 ร่างและวางแผนการขับเคลื่อนรูปแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แบบรายกรณี โดยการประชุมคณะครูโรงเรียนบ้านวังจาน เพื่อวางแผนและตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบไปทดลองใช้ เพื่อสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยทดลองใช้รูปแบบแหล่งข้อมูลนักเรียนโรงเรียนบ้านวังจาน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 57 คน ดำเนินการเก็บข้อมูลจากการปฏิบัติงานโรงเรียนบ้านวังจานตลอดปีการศึกษา 2562

ขั้นตอนที่ 4 รายงานผลการใช้รูปแบบ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงพัฒนา โดยการประชุมสรุปผล จัดทำสารสนเทศผลการศึกษา พร้อมทั้งเผยแพร่

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษากระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้ดังนี้

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรดำเนินการดังนี้ ครูที่ปรึกษาควรมีจิตวิทยาในการสร้างความคุ้นเคย เพื่อทำความรู้จักกับนักเรียนอย่างถ่องแท้ ไม่ตัดสินนักเรียน เข้าใจความแตกต่างของนักเรียน โรงเรียนควรมีวิธีการที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียนทั้งการสัมภาษณ์นักเรียน สัมภาษณ์ผู้ปกครอง สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง หรือการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น และครูที่ปรึกษาควรมีแผนในการส่งเสริมนักเรียนแต่ละคน

การคัดกรองนักเรียน ควรดำเนินการดังนี้ ดำเนินการจัดกลุ่มนักเรียน แยกรายด้าน เป็นด้าน การเรียน พฤติกรรม สุขภาพ จำแนกนักเรียนความสามารถพิเศษ และจำแนกกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา รายกรณี

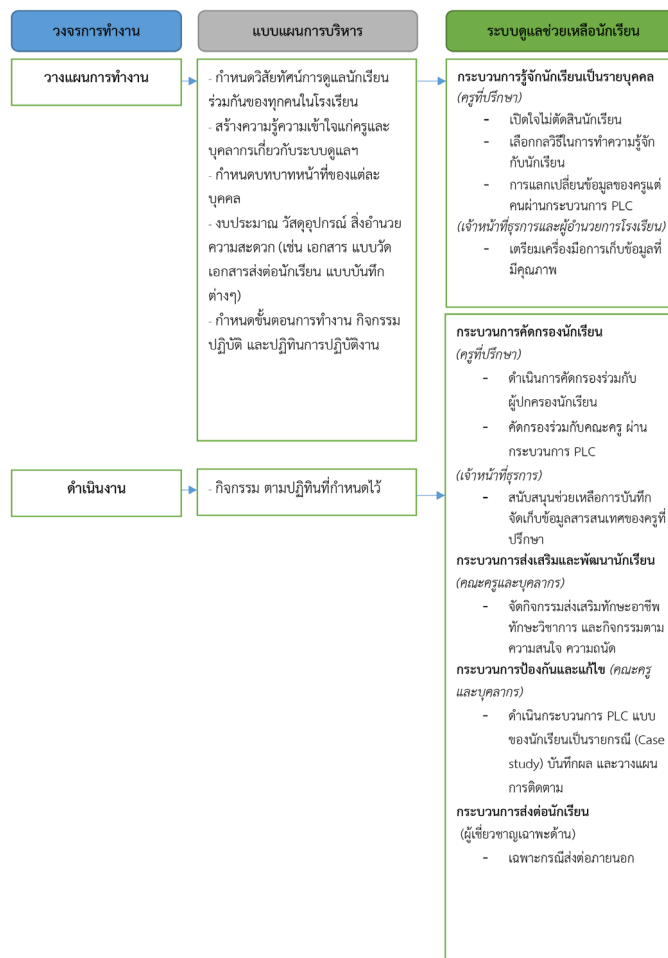
การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรดำเนินการดังนี้ จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน และจัดกลุ่มครูที่มีความสามารถพิเศษเพื่อพัฒนานักเรียน

การป้องกันและแก้ไข ควรดำเนินการดังนี้ เน้นการมีส่วนร่วม ทั้งครู และผู้ปกครอง จัดกิจกรรมป้องกัน ควรดำเนินการเป็นหลัก และควรมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขอย่างเป็นขั้นตอน

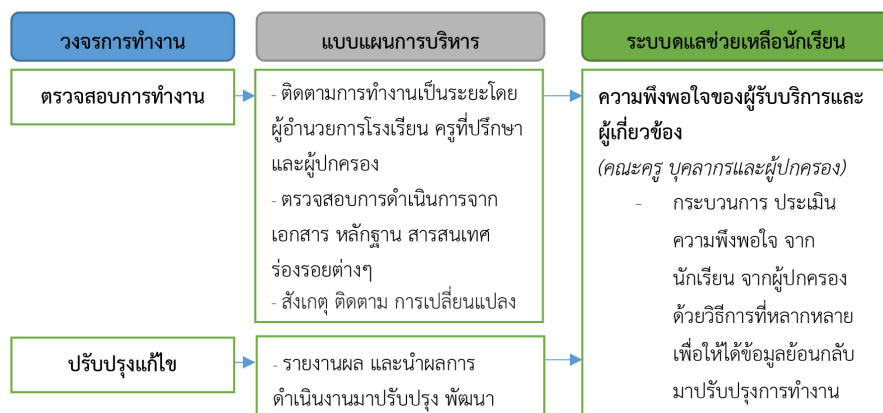
การส่งต่อนักเรียน ควรดำเนินการดังนี้ ส่งต่อภายในจากครูที่ปรึกษา ไปยังหัวหน้างาน หรือผู้บริหาร และส่งต่อนอกโดยผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานอื่น

ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จากการศึกษาข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการตรวจสอบรูปแบบโดยคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้ได้รูปแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังภาพ 1

ภาพ 1 รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก

ภาพ 1 (ต่อ)

จากภาพ 1 รูปแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก มีกระบวนการดำเนินงาน ตามการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ และกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้วางแผนการดำเนินงาน

- 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์การดูแลนักเรียนร่วมกันของทุกคนในโรงเรียน ตั้งเป้าหมายการทำงานร่วมกัน
- 1.2 สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
- 1.3 กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.4 จัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น เอกสาร แบบวัด เอกสาร ส่งต่อนักเรียน แบบบันทึกต่าง ๆ)
- 1.5 กำหนดขั้นตอนการทำงาน กิจกรรมปฏิบัติ และปฏิทินการปฏิบัติงาน

2. ขั้นตอนดำเนินงาน

- 2.1 กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษา ดำเนินการดังนี้เปิดใจไม่ตัดสินนักเรียน เลือกกลวิธีในการทำความรู้จักกับนักเรียน เจ้าหน้าที่ธุรการและผู้อำนวยการโรงเรียน เตรียมเครื่องมือการเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพ
- 2.2 กระบวนการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษา ดำเนินการคัดกรองร่วมกับผู้ปกครองนักเรียน เจ้าหน้าที่ธุรการสนับสนุนช่วยเหลือการบันทึกจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของครูที่ปรึกษา
- 2.3 กระบวนการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน คณะครู และบุคลากรจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ ทักษะวิชาการ และกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด
- 2.4 กระบวนการป้องกันและแก้ไข คณะครู และบุคลากร ดำเนินกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แบบรายกรณี เป็นหัวข้อในวงสนทนาเพื่อให้เพื่อครูและผู้บริหารร่วมป้องกัน แก้ไขปัญหา นักเรียน และบันทึกผล จัดทำสารสนเทศ

2.5 กระบวนการส่งต่อนักเรียน กรณีนักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการดูแลช่วยเหลือ เช่น ปัญหาทางจิต ปัญหาสุขภาพ ปัญหายาเสพติด ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

3. ขั้นตอนตรวจสอบการทำงาน

- 3.1 ติดตามการทำงานเป็นระยะโดยผู้อำนวยการโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง
- 3.2 ตรวจสอบการดำเนินการจากเอกสาร หลักฐาน สารสนเทศ ร่องรอยต่าง ๆ
- 3.3 สังเกต ติดตาม การเปลี่ยนแปลง นักเรียนทั้งภาพรวม และรายกรณี

4. ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

- 4.1 ครูที่ปรึกษารายงานผลรายชั้นเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายงานผลภาพรวมของสถานศึกษา
- 4.2 จัดประชุมคณะครูและบุคลากรเพื่อนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุง พัฒนา

ผลการทดลองใช้รูปแบบ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูมีข้อมูลสารสนเทศนักเรียนรายบุคคล จากกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยใช้บันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้แบบบันทึกกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. การคัดกรองนักเรียน นักเรียนร้อยละ 100 ได้รับการคัดกรอง จากกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน และการสัมภาษณ์นักเรียน โดยใช้แบบคัดกรองนักเรียน และบันทึกกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน นักเรียนได้รับการส่งเสริมทักษะด้านอาชีพ วิชาการ และคุณลักษณะ ร้อยละ 100 จากกิจกรรม ดังต่อไปนี้ กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพทำอาหารหวานคาว กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพทำผ้ามัดย้อม กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพเกษตรอินทรีย์ กิจกรรมส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางดนตรี กิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางศิลปะ และกิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษ

ภาพ 2 กิจกรรมส่งเสริมนักเรียน

4. การป้องกันและแก้ไข ดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมสำหรับนักเรียนทุกคน และ กิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของนักเรียนรายกรณี โดยนักเรียนได้รับการป้องกัน และแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 100 มีการดำเนินงานดังนี้ กิจกรรมครูพระสอนธรรมะ กิจกรรมครู D.A.R.E. กิจกรรมสอนซ่อมเสริม อ่าน ออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ซึ่งเป็นกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแก้ปัญหา นักเรียนเป็นรายกรณี

ผลการดำเนินงานแก้ปัญหา นักเรียนรายกรณี ดังนี้

1. นักเรียน A ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เชื่อฟังครู เหม่อลอย ชอบใช้ ความรุนแรงกับเพื่อน

บริบท (Student's Context) ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว แม่ค่อนข้างตามใจ นักเรียนย้ายมาจากโรงเรียนเอกชน

ตัวตนนักเรียน (Student's Identity Information) พื้นฐานวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ ดีแต่นักเรียนอารมณ์ร้อน ติดเกมมือถือ

แนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนจากกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มอบหมายงาน ให้มีความรับผิดชอบ ส่งเสริมบทบาทผู้นำ กล่าวคำชมเชย/มอบรางวัลเมื่อทำความดี และขอความร่วมมือ กับผู้ปกครองให้เล่นเกมเป็นเวลา

ผลสำเร็จ นักเรียน A มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น สามารถเข้ากับเพื่อนและรุ่นพี่ได้ดี แต่จากแนวปฏิบัติ ที่เป็นข้อสรุปยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ครูที่ปรึกษาได้ใช้วิธีการเพิ่มเติมโดยการกล่าวไม่สนใจ จนเขาปรับตัวเอง เข้าหาเพื่อน

2. นักเรียน B ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมชักจูงเพื่อนทำสิ่งไม่ดี

บริบท (Student's Context) ครอบครัวแตกแยก

ตัวตนนักเรียน (Student's Identity Information) เฉลียวฉลาด ผลการเรียนดี อ่านคล่อง เขียนคล่อง มีความสามารถด้านกีฬา และงานฝีมือ

แนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนจากกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ส่งเสริมบทบาท ผู้นำ ชื่นชมเมื่อทำความดี ใช้มาตรการลงโทษกรณีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นโดยกำหนดเป็นมาตรการลงโทษ ประสาน ความร่วมมือกับผู้ปกครอง

ผลสำเร็จ นักเรียน B ได้รับคัดเลือกเป็นประธานนักเรียนปีการศึกษา 2562 พฤติกรรมดีขึ้น มีความเป็นผู้นำ สามารถนำเพื่อนและน้องทำกิจกรรมโรงเรียนได้

3. นักเรียน C ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อ่านหนังสือไม่คล่อง

บริบท (Student's Context) พ่อแม่ทำงานขาดเวลาอยู่กับลูก

ตัวตนนักเรียน (Student's Identity Information) พุดน้อยมาก แต่เชื่อฟังครู ช่วยเหลืองาน จิตอาสาดี การออกเสียง ร ชัดเจน แต่ผลการเรียนทุกรายวิชาค่อนข้างต่ำ

แนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนจากกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ฝึกการอ่านกับ ครูทุกวัน จับคู่กับเพื่อนที่อ่านคล่อง หาแบบฝึกการอ่านให้อ่าน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับรองการอ่าน ที่บ้าน

ผลสำเร็จ นักเรียน C จำสระได้ดีขึ้น สะกดคำได้มากขึ้น อ่านเป็นประโยคได้ดีขึ้นแต่ยังไม่คล่องในการอ่านสระผสม ต้องฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองรับรองการอ่านนักเรียนเป็นปัจจุบัน

4. นักเรียน D ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขาดสมาธิในการเรียน ชอบหยอกเพื่อนชวนเพื่อนเล่นในเวลาเรียน มีพฤติกรรมไม่ค่อยอยู่นิ่ง

บริบท (Student's Context) พ่อเสียชีวิต อยู่กับแม่ ครอบครัวเคยร่ำรวยตอนอยู่กับพ่อ ปัจจุบันติดขัดกับทางครอบครัวพ่อ

ตัวตนนักเรียน (Student's Identity Information) เคยมีผลการเรียนดี สนใจการเรียน ชอบเล่นกีฬา แต่ติดเกมมือถือ

แนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนจากกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ครูที่ปรึกษา รายงานผลการคัดกรองนักเรียนควรได้รับการตรวจรักษาในกรณีนักเรียนสมาธิสั้น ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการนำนักเรียนไปตรวจ และตรวจพบว่านักเรียนมีปัญหาด้านสมาธิโดยแพทย์ได้ให้ยาสำหรับรับประทานอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันนักเรียนสามารถเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นได้ตามปกติ มีการติดตามจากแพทย์ทุกเดือน ผู้ปกครองสนใจตัวนักเรียนเป็นอย่างดีโดยนำยามาฝากไว้กับครูที่ปรึกษาทุกวัน การรับยาในปัจจุบันยังไม่ลดปริมาณยา โดยโรงเรียนประสานกับผู้ปกครองด้านการรักษาโดยได้แนวทางปฏิบัติ คือ งดให้นักเรียนเล่นมือถือ เพราะจะยิ่งทำให้นักเรียนไม่มีสมาธิ การปฏิบัติของโรงเรียนจึงแจ้งงดการนำมือถือมาโรงเรียน และขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการควบคุมพฤติกรรมการเล่นมือถือซึ่งนักเรียนปฏิบัติได้ในเบื้องต้น

5. กระบวนการส่งต่อนักเรียน นักเรียน D ได้รับการดูแลจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ในการรักษาโรคสมาธิสั้น โดยได้รับยาอย่างต่อเนื่อง และสามารถเรียนร่วมกับเพื่อนนักเรียนในชั้นปกติได้จนสำเร็จการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิผลเกิดจากการร่วมมือร่วมใจกันของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน ในการช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งการตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะส่งผลต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มยุรี สาริบุตร และอุทัย ภิรมย์รัตน์ (2560: น. 294) ที่ระบุปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านความพร้อมของบุคลากร ด้านนโยบายของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ

กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยการศึกษากรณีศึกษา (Case Study) สามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากกรณีศึกษา นักเรียน D ที่มีปัญหาจากสภาพครอบครัวไม่สมบูรณ์ และปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาใส่ใจนักเรียน ไม่ตัดสินนักเรียน ไม่ทอดทิ้งนักเรียน แสดงให้เห็นถึงจิตวิญญาณความเป็นครู ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการประสานงานระหว่างครูกับผู้ปกครอง ในการช่วยเหลือนักเรียน สะท้อนให้เห็นถึงการเอาใจใส่ของผู้ปกครองที่มีต่อบุตรหลาน ทำให้นักเรียนยอมรับในตนเองรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น เนื่องจากครอบครัวพร้อมสนับสนุนช่วยเหลือ ทั้งครูและผู้ปกครอง ร่วมกันช่วยเหลือทำให้นักเรียนมีความสุขในการใช้ชีวิตทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน นอกจากนี้การกำหนด

เป้าหมายการทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือนักเรียน การยอมรับซึ่งกันและกันของครูและบุคลากร การสนทนาอย่างสร้างสรรค์เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหานักเรียน และการเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้เกิดคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน ทำให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและยั่งยืน เพราะเป็นความต้องการของสมาชิกทุกคน และเป็นการนำของผู้บริหารโรงเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ ขวลิขิต ชูกำแพง (2560: น. 6) ที่สรุปแนวทางของความสำเร็จในการดำเนินการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้น เกิดจากการทำงานด้วยสัมพันธภาพที่ดี โดยมีค่านิยมที่นักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ นอกจากผลที่เกิดขึ้นจะส่งผลที่ดีต่อนักเรียนแล้วยังทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งและสามารถทำงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สามารถทำให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ควรมีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับ บทบาทของผู้ร่วมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และขั้นตอนของกระบวนการ เพื่อให้เกิดคุณภาพของการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเรื่อง การพัฒนารอบความคิดเติบโต (Growth Mindset) ของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. (2561). **คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**.
ขวลิขิต ชูกำแพง. (2560). **ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู**. วารสารการวัดผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 23 ฉบับที่ 2. หน้า 1 - 6.
นิตยา คະเนนิล และวาโร เฟ็งสัวส์ดี. (2559). **การพัฒนาแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2. หน้า 348 - 360.
ปรมาภรณ์ สนธิ. (2560). **แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
ภูษณิศ คารวพงศ์ และไสว พักขาว. (2558). **สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสำนักงานเขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี. ปีที่ 11 ฉบับที่ 3. หน้า 86 - 94.

- มยุรี สาริบุตร และ อุทัย ภิรมย์รัตน์. (2560). ปัจจัยความสำเร็จของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลต่อ
คุณภาพนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา.วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2
(กรกฎาคม – ธันวาคม 2560). 289 - 303.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2553). การศึกษาแบบกรณีศึกษา : Case Study. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น. ปีที่ 33 ฉบับที่ 4. 42 - 50.
- ลัดดาวัลย์ เพชรจันทร์. (2559). ปัญหาและแนวทางพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียน
บ้านปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ปรินญาศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระยุทธ์ ชาดะกาญจน์. (2558). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research). วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2558). 29 - 49.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ
PLC "ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ" สู่อสถานศึกษา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). เอกสารสรุปองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาทีมงานขับเคลื่อน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อก้าวอย่างยั่งยืน.

การใช้ QR Code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E
เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
Using QR Code for the 5E Inquiry-Based Learning Management
on Social Literacy among Prathom Suksa 5 Students

กุลธิดา ชันทอง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการใช้ QR Code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สื่อประกอบการใช้ QR Code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือการหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าสถิติ t - test

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการใช้ QR Code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E, QR Code, รู้เท่าทันสังคมออนไลน์

Abstract

The purpose of this research was to compare academic achievement of Prathom Suksa 5 students before and after using QR Code for the 5E Inquiry-Based Learning Management on Social Literacy. The sample of this study was 27 Prathom Suksa 5 students in the first semester, academic year 2019 at Rittiyawannalai School under Sai Mai District Office in Bangkok. The research instrument w learning materials on using QR code for the 5E Inquiry-Based Learning Management on Social Literacy among Prathom Suksa 5 students. Data were analyzed using statistics, including percentage, mean, standard deviation, and t-test statistics.

*ครู วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

The research results indicated that after using QR Code for the 5E Inquiry - Based Learning Management on Social Literacy, the sample's academic achievement was higher than before with a statistical significance level of .01.

Keywords: 5E Inquiry - Based Learning Management, QR Code, Social Literacy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเศรษฐกิจสังคมโลกได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิต สังคม เศรษฐกิจ รวมถึงด้านการศึกษาด้วย การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิมจึงอาจไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบันที่ต้องมีพื้นฐานความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องตามแนวทางแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ รัฐจึงได้วางนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน โดยได้ตระหนักถึงความสำคัญของเยาวชนรุ่นใหม่ ที่เน้นพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 จึงได้ปรับเปลี่ยนหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปสู่หลักสูตรวิทยาการคำนวณ ที่มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนเป็นระบบ สามารถค้นหาข้อมูลสารสนเทศประเมิน จัดการ วิเคราะห์สังเคราะห์และนำสารสนเทศไปใช้ในการแก้ปัญหา โดยผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างปลอดภัยรู้เท่าทันมีความรับผิดชอบมีจริยธรรม

จากการเป็นครูผู้สอนประจำวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 18 ห้อง ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ในปีที่ผ่านมา เมื่อประเมินผลการเรียนรู้วิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ปีการศึกษา 2561 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 56.55 คะแนน เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนตั้งไว้ในแผนประกันคุณภาพการศึกษา คือ 70 คะแนน ถือว่า นักเรียนมีคะแนนอยู่ในระดับที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขย่อมส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะศึกษาในระดับสูงต่อไป อีกทั้งการเรียนของนักเรียนบางคนในห้องเรียนไม่สนใจการเรียน จึงทำให้บรรยากาศการเรียนรู้ไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนทำให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้ โดยสาเหตุที่นักเรียนไม่สนใจการเรียนมาจากวิธีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิม ๆ โดยยึดหนังสือ ใบความรู้ใบงานเป็นหลัก การทำกิจกรรมกลุ่มมีน้อย ทำให้นักเรียนเกิดการเบื่อหน่าย จึงพูดคุยกันในช่วงโหม่งระหว่างเรียน ขาดความสนใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนเท่าที่ควร

ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาดังกล่าวควรได้รับการแก้ไข จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น เป็นไปตามเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ และลดปัญหานักเรียนขาดความสนใจในการเรียน โดยพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับ

การเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ดังนั้นจึงสนใจที่จะสร้างและศึกษาการนำ QR - code มาพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ร่วมกับสื่อประสมเพื่อให้เนื้อหาบทเรียนมีความน่าสนใจ ทันสมัยขึ้น โดยมีแนวคิดในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยกำหนดให้ผู้เรียนสามารถนำแท็บเล็ต (Tablet) หรือโทรศัพท์มือถือ (Smartphone) มาเป็นอุปกรณ์เสริมช่วยในการเรียนรู้ โดยนำ QR code มาใช้ร่วมกับสื่อประสมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ QR - code เป็นตัวนำทางเข้าสู่เนื้อหาบทเรียนที่ทันสมัย น่าสนใจ โดยผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนในรูปแบบวิดีโอและแบบทดสอบออนไลน์ที่สามารถประมวลผลคะแนนได้ทันทีซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้อย่างยิ่งขึ้น ซึ่งการใช้ QR code ร่วมกับสื่อประสมนี้เป็นนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา เพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้นและมีใจรักที่จะศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ซึ่งจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น โดยผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เป็นสื่อใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบันสามารถแบ่งปันเนื้อหาระหว่างกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งถ้าผู้เรียนรู้จักเลือกใช้งานก็จะได้รับประโยชน์มากมาย ในทางตรงกันข้าม หากผู้เรียนไม่รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ก็อาจได้รับโทษเช่นกัน

ผู้วิจัยได้ออกแบบ วิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคและมีความหลากหลายให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด รวมถึงสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่หลักสูตรกำหนดไว้ เพื่อให้สามารถนำไปใช้สำหรับจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้นำรูปแบบกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5E Instructional Model) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน ซึ่งกระบวนการปฏิบัติมีขั้นตอนดังนี้

1. กระตุ้นความสนใจ (Engagement) ให้ผู้เรียนสนใจใคร่รู้ในเรื่องที่เรียน มีลักษณะเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน
2. สำรวจและค้นหา (Exploration) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ร่วมกันสร้างและพัฒนาคิดไตรวบยอด
3. อธิบายความรู้ (Explanation) นำเอาความรู้จากการสำรวจและค้นหา ที่พัฒนาเป็นความคิดรวบยอดมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
4. ขยายความเข้าใจ (Elaboration) ผู้เรียนได้ขยายความรู้ความเข้าใจในความคิดรวบยอดให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
5. ตรวจสอบผล (Evaluation) ผู้เรียนได้ตรวจสอบแนวความคิดที่ได้เรียนรูมาแล้วว่าถูกต้องและได้รับการยอมรับเพียงใด

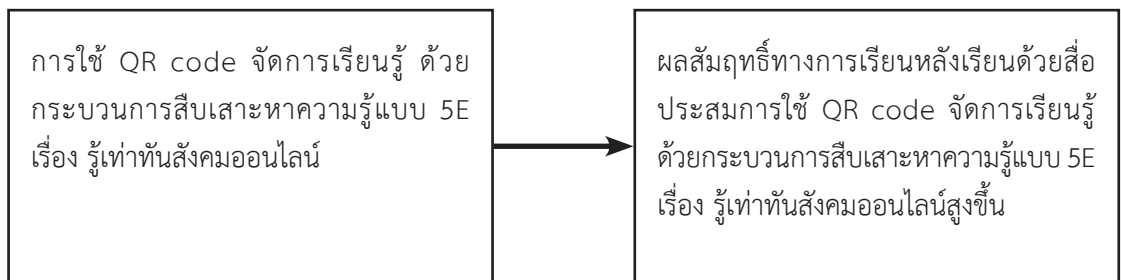
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำนวน 683 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำนวน 27 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวนทั้งหมด 18 ห้องเรียน เป็นห้องเรียน 2 ภาษา EP (English Program) จำนวน 4 ห้องเรียน ซึ่งทางโรงเรียนได้จัดนักเรียนแต่ละห้อง แบบคละความสามารถ คือ จัดนักเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อน ในอัตราส่วนที่เท่า ๆ กัน ทั้ง 4 ห้องเรียน จำนวนห้องละ 27 คน ซึ่งนักเรียนในห้องเรียนดังกล่าว จะมีความพร้อมในเรื่องของอุปกรณ์การเรียนรู้เพื่อช่วยในการเรียนรู้ เช่น โทรศัพท์ (SMART PHONE) และแท็บเล็ต (Tablet) มากกว่านักเรียนในห้องเรียนปกติ

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วย การใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการทดลอง

1. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การใช้ QR Code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ โดยศึกษาขอบข่ายเนื้อหาวิชา คำอธิบายรายวิชา คู่มือครู หนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาความรู้ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการสอน และการวัดผลประเมินผล

2. สร้างคลิปวิดีโอการเรียนรู้ เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ และสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post - test) ในรูปแบบออนไลน์

3. สร้างสื่อประสมการใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จัดทำเป็นรูปเล่ม โดยมีส่วนประกอบต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ชื่อเรื่อง

3.2 คำแนะนำสำหรับครูและนักเรียน

3.3 มาตรฐานการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้

3.4 QR code เพื่อนำเข้าสู่เนื้อหาบทเรียนในรูปแบบออนไลน์

3.5 ใบความรู้และใบงาน

3.6 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3.7 เฉลยใบงานและแบบทดสอบ

4. นำสื่อประสมการใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม เรื่อง ภาษา เนื้อหา และเวลาในการใช้ผลจากการนำไปทดลองใช้ เมื่อพบปัญหาผู้วิจัยจึงดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงอีกครั้งก่อนที่จะนำไปทดลองต่อไป

5. นำสื่อประสมการใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ดัง 5 ขั้นตอนต่อไปนี้

5.1 ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ พร้อมกับอธิบายแนวทางการดำเนินกิจกรรมแก่ผู้เรียนเพื่อนำเข้าสู่เนื้อหาบทเรียน เตรียมความพร้อมของผู้เรียน

5.2 ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา ครุ่นหาผู้เรียนใช้สื่อประสม เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ แล้วครูสาธิตการใช้งาน QR code เพื่อให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนในรูปแบบออนไลน์ จำนวน 10 ข้อ เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ โดยการสแกน QR code ผ่านเครื่องโทรศัพท์สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต

5.3 ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้ ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาบทเรียนจากคลิปวิดีโอตามลำดับ โดยสแกน QR code เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ โดยการสแกน QR code ผ่านเครื่องโทรศัพท์สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต โดยครูอธิบายเนื้อหาความรู้อีกครั้งหนึ่ง

5.4 ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้และทำกิจกรรมใบงานเดี่ยวและใบงานกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน อภิปรายร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาบทเรียน แล้วให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมานำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน โดยครูช่วยสรุปและเสนอแนะเพิ่มเติม ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยในส่วนที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจ

5.5 ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนในรูปแบบออนไลน์ จำนวน 10 ข้อ เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ โดยการสแกน QR code ผ่านเครื่องโทรศัพท์สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต ครูและผู้เรียนร่วมกันสรุปผลและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในการทำกิจกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ การใช้ QR Code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ จำนวน 1 แผน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนเป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน
3. สื่อประสมการใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ร้อยละของคะแนนการทำใบงานและคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อนำมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ค่าสถิติ t - test แบบ Dependent ใช้ในการทดสอบระดับความมีนัยสำคัญของคะแนนระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 แสดงผลคะแนนของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเรียนด้วยการใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แบบบันทึกคะแนน				
นักเรียนเลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง	d2
1	6	10	4	16
2	4	8	4	16
3	5	8	3	9
4	6	10	4	16
5	5	9	4	16
6	5	9	4	16
7	5	10	5	25
8	5	9	4	16
9	5	9	4	16
10	6	10	4	16
11	5	10	5	25
12	4	8	4	16
13	5	9	4	16
14	6	10	4	16
15	5	9	4	16
16	5	10	5	25
17	6	10	4	16
18	4	9	5	25
19	6	10	4	16
20	5	10	5	25
21	7	10	3	9
22	7	10	3	9
23	6	10	4	16
24	6	9	3	9
25	5	10	5	25
26	5	10	5	25
27	6	10	4	16
SD	0.78	0.69	0.63	5.16
sum	145	256	111	467
x	5.37	9.48	7.68	32.38

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t
ก่อนเรียน	27	5.37	0.78	26	33.35
หลังเรียน	27	9.48	0.69	26	

จากข้อมูลในตาราง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 5.37 คะแนน และ 9.48 คะแนน ตามลำดับ เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียนด้วย t - test พบว่า $t = 33.35$ ส่วนค่า t ที่ได้จากตาราง ระดับ 0.01, $df = 26$ ($df = n - 1$) มีค่าเท่ากับ 2.47 ซึ่งค่า t จากการคำนวณนั้น มีมากกว่าค่า t จากตาราง สรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพุทธนิยวรรณาชัย สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้ QR code จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เรื่อง รู้เท่าทันสังคมออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล สนิทบุญ (2559) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ที่มีต่อมนทัศน์และการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยสื่อประสม ที่มีกระบวนการอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นเป็นตอน โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันกับเพื่อน ได้ลองผิดลองถูก ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานและการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่ออกแบบขึ้นนี้ ช่วยดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทันยุคปัจจุบัน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากการที่ได้ฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยี การสแกน QR code เพื่อศึกษาดูเนื้อหาบทเรียนที่มีอยู่หลากหลายรูปแบบ เช่น คลิปวิดีโอ และทำแบบทดสอบออนไลน์ที่มีการประมวลผลคะแนนโดยทันที ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายขึ้น เพราะผู้เรียนสามารถเข้าถึงบทเรียนและทำแบบทดสอบออนไลน์หรือเข้ามาศึกษาหรือดูซ้ำ ๆ ได้ทุกเมื่อ เป็นการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีระดับพื้นฐานให้กับผู้เรียนในเนื้อหาบทเรียนได้เป็นอย่างดี โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ และสรุปความรู้เพิ่มเติม การนำเครื่องมือหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่าง QR code มาช่วยในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E นี้ ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ช่วยตอบโจทย์การศึกษาในยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูควรมีการเสริมแรง ชมเชย ด้วยการบอกคะแนนและให้ข้อเสนอแนะในสิ่งที่ควรแก้ไขในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและนำข้อบกพร่องนั้นไปแก้ไขได้

1.2 การใช้งาน QR code ผ่านเครื่องโทรศัพท์สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตอาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพราะทักษะการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียนแต่ละคนอาจไม่เท่ากัน ควรมีครูช่วยสอนมากกว่า 1 คน เพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและสะดวกรวดเร็วมากขึ้น

1.3 ปัจจุบันนี้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูผู้สอน เพราะการศึกษาสมัยใหม่นี้ มีแนวโน้มที่จะใช้เทคโนโลยีมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะการออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรอบรู้และก้าวหน้าทันเทคโนโลยีเพื่อนำเทคโนโลยีนั้นมาช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรประยุกต์การใช้ QR code ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาบทเรียนอื่นหรือในระดับชั้นอื่น ๆ ด้วย

2.2 ควรมีการนำนวัตกรรมหรือวิธีการสอนในรูปแบบอื่น เช่น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PROBLEM - BASED LEARNING) การใช้สื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ ฯลฯ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ทันสมัย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2560). **รู้เท่าทันสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์**. สืบค้นเมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2562, จาก http://www.bict.moe.go.th/attachments/category/22/socialmedia_literacy.pdf.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม พ.ศ. 2560)**. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2561, จาก [https://opec.go.th/ckfinder/userfiles/files/general/123\(2\).pdf](https://opec.go.th/ckfinder/userfiles/files/general/123(2).pdf).
- นพดล ผู้มีจรรยาและณมน จีรังสุวรรณ (2556. ตุลาคม – ธันวาคม). “การพัฒนาระบบและกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบ u-learning ด้วยการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้แท็บเล็ตและ QR code”. วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. 8(26): 13-24.
- ศศิวิมล สนิทบุญ. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ที่มีต่อมโนทัศน์และการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ฟิสิกส์อะตอม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2550). **การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2562, จาก www.moe.go.th/jarawporn/.../search_learning_summer49.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์ จำกัด.

แนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทนีดล จังหวัดขอนแก่น
GUIDELINES FOR THE MANAGEMENT OF MULTICULTURAL EDUCATION
AT MATANEEDOL SCHOOL, KHON KAEN PROVINCE

ดร.อรรถัย สันติเมทนีดล *

ดร.ธีรพงษ์ แสงสิทธิ์ **

รองศาสตราจารย์ ดร.ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ และพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทนีดล ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ได้แก่ การสังเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ยกร่างแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ แล้วนำร่างแนวทางลงสู่การปฏิบัติจริงที่โรงเรียนเมทนีดล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งดำเนินการตามวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยพิจารณาถึงมิติกระบวนการและมิติผลลัพธ์ แล้วปรับปรุงและนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทนีดล ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ มี 7 องค์ประกอบ 30 ตัวบ่งชี้ 2) แนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนเมทนีดล เป็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนเมทนีดล ภายใต้โครงสร้างองค์กร สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ และความท้าทาย มี 7 องค์ประกอบ 34 ตัวบ่งชี้ คู่มือการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทนีดล และการบริหารจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทนีดล ในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการจัดการศึกษา, การศึกษาพหุวัฒนธรรม, โรงเรียนเมทนีดล

Abstract

This research aimed to study the elements of multicultural education management in international school, and develop guidelines for management of multicultural education at Mataneedol School. Document synthesis and in-depth interviews from 5 experts were conducted to develop guidelines for management of multicultural education in international schools. Then bring the draft guidelines into practice at Mataneedol School in the first semester of the academic year 2018, using Action Research method, and taking into account process and outcome dimensions, and revised and proposed approach to management of multicultural education at Mataneedol School. The results of research revealed that 1) management of multicultural

* ผู้อำนวยการโรงเรียนเมทนีดล จังหวัดขอนแก่น

** ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยซันวิทยา จังหวัดขอนแก่น

*** อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

education in international schools consisted of 7 components, 30 indicators 2) guidelines for management of multicultural education at Mataneedol School indicated a relationship between elements of multicultural education management in Mataneedol School under the organizational framework, environment, relationships and challenges. There were 7 components, 34 indicators. The quality of Mataneedol School's Multicultural Education Management Manual, and the quality of multicultural education management of Mataneedol School, overall, were at the most level

Keywords: Guidelines for Management, Multicultural Education, Mataneedol School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางอิทธิพลในกระแสโลกาภิวัตน์มีอยู่อย่างต่อเนื่องและเพิ่มขึ้นมากทุกที การศึกษาภาษาของประเทศอื่น ๆ ย่อมได้เปรียบในการทำการค้าหรือกิจการต่าง ๆ เพราะไม่มีใครสามารถติดต่อสื่อสารกันไม่รู้เรื่องถ้าใช้ภาษาที่ต่างกัน ในอดีตประเทศยังไม่มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษมากนักทำให้ต้องผ่านตัวแทนที่รู้ภาษาดีกว่าโดยเฉพาะภาษาอังกฤษที่ถูกจัดว่าเป็นภาษาสากล หลายประเทศเริ่มมีการพัฒนาด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ประเทศที่ให้ความสำคัญทางด้านภาษาย่อมได้เปรียบประเทศอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ภาษาอังกฤษจึงมีการใช้ทั่วโลกมากกว่าภาษาอื่น ๆ การเรียนการสอนก็มีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ มีการใช้ในการติดต่อในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสม ดังนั้นการเรียนการสอนนั้นต้องเน้นการมีส่วนร่วมมากที่สุด (World Press, 2014; หัสชัย สิทธิรักษ์, 2552) ทั้งนี้เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลมีการใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด นักจิตวิทยาทางภาษาศาสตร์ได้ค้นคว้าและสรุปออกมาว่าคนที่รู้มากกว่าหนึ่งภาษามีโอกาสได้พัฒนามันสมองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาได้มากกว่าคนที่พูดอยู่ภาษาเดียวและคนที่พูดได้ภาษามีโอกาสรายได้ได้เร็วกว่าและมากกว่าคนที่พูดได้ภาษาเดียว (ธีรวิทย์ ภิญโญ ญัฐกานต์, 2541) ดังนั้น โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ หรือ English Program จึงมีประโยชน์และจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของคนในยุคปัจจุบัน โดยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถและทักษะทางภาษาของผู้เรียน และในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนต้องคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาของผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันดีงามตลอดจนการเรียนการสอนในบริบทของความเป็นผสมผสานกับความเป็นสากล (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2547) อย่างไรก็ตาม จากรายงานการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2558 พบว่า ปัจจุบันโรงเรียน English Program ยังมีจำนวนไม่เพียงพอเพื่อตอบสนองความหลากหลายทางวัฒนธรรมภายใต้บริบทสังคมของโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

การจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีเด็กต่างกลุ่มชาติพันธุ์และต่างวัฒนธรรมเรียนร่วมกัน ส่วนใหญ่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการและวิธีการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกันไปตามเชื้อชาติศาสนาและวัฒนธรรมได้ส่งผลให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในโรงเรียน ทั้งทางพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม ทักษะชีวิต และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Jenks, Lee & Kanplo, 2001) ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาและครูผู้สอนจะต้องคิดหารูปแบบการจัดการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยความกระตือรือร้นภายใต้บรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตย (Grant & Ladson – Billings, 1997)

โรงเรียนจึงควรได้รับการปฏิรูปเพื่อส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการยอมรับการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เกิดความยุติธรรมระหว่างกลุ่มนักเรียนต่างวัฒนธรรม (Banks, 2001) การจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีเด็กต่างวัฒนธรรมเรียนร่วมกันเรียกว่า “การศึกษาพหุวัฒนธรรม” (Multicultural Education) ซึ่งหมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนที่มาจากต่างเชื้อชาติ เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยก และเลือกปฏิบัติต่อกัน (บัญญัติ ยงยวน และคณะ, 2553) การเรียนรู้วัฒนธรรมของคนอื่น ทั้งในเรื่องความเชื่อ ค่านิยม พฤติกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี คือจุดเริ่มต้นสำคัญที่ก่อให้เกิดสันติภาพและความสามัคคีปรองดองกันในหมู่มนุษย์ และนักการศึกษาคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการเตรียมคนรุ่นใหม่ให้พร้อมที่จะอยู่ในชุมชนโลกที่มีความแตกต่างหลากหลายวัฒนธรรม (Wan, 2006) การศึกษาพหุวัฒนธรรมจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการอย่างครอบคลุมและพัฒนาแนวทางของการศึกษาพหุวัฒนธรรมภายในโรงเรียนที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในระบบการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษานี้ จึงเป็นที่คาดหวังได้ว่าผู้ถูกฝึกจะมีพัฒนาการ มีศักยภาพเป็นกำลังสำคัญของสังคมไทยได้

โรงเรียนเมทนีดล จังหวัดขอนแก่น เป็นโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ English Program โดยมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนของชาติ หากคนไทยทุกคนมีสิทธิและความเสมอภาคทางการศึกษาในโอกาสที่จะได้รับการศึกษาสูงขึ้นและมีคุณภาพมากขึ้นก่อให้เกิดการสร้างงานได้ด้วยตัวเอง นอกจากจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของชาติแล้วยังช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นด้วยสมกับคำว่า “การศึกษาสามารถเปลี่ยนชีวิตคนได้” (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545) นิติบุคคลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้โรงเรียนเอกชนมีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเพื่อทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นอิสระโดยมีการกำกับติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับการศึกษาของรัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ดังนั้นการปฏิรูปโรงเรียนเอกชนที่เป็นโรงเรียนสองภาษาและเป็นโรงเรียนการศึกษาพหุวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงในมิติใหม่ ๆ และผู้นำต้องบริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดคุณภาพกับตัวผู้เรียนจนเป็นที่ยอมรับต่อสาธารณะและตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ จากกรณีศึกษาโรงเรียนเมทนีดล จังหวัดขอนแก่น ที่จะเป็นตัวปรับปรุงความสำเร็จด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยเกิดจากมิติมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาอันเป็นแนวทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาการพัฒนาการศึกษาของประเทศและได้แนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมภายใต้บริบทความหลากหลายวัฒนธรรมในโรงเรียน เพื่อนำสถานศึกษาของตน มุ่งสู่ความเป็นสากลและเผยแพร่ให้กับโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายคลึงกันได้นำไปประยุกต์ใช้พัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีของสังคมสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนเมทนีดล จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ โดยการสังเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ

1.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิระดับนโยบาย จำนวน 1 คน ผู้บริหารระดับกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเอกชน จำนวน 1 คน นักวิชาการในระดับอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนนานาชาติที่จัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิชาวต่างชาติที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม จำนวน 1 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi - Structure Interview) โดยผู้วิจัยจัดเตรียมข้อมูลตามตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งในการสัมภาษณ์จริงจะมีได้ติดอยู่กับกรอบหรือประเด็นการสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะคาดการณ์แนวโน้มที่เป็นไปได้ของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยอ่านบันทึกคำให้สัมภาษณ์และรายละเอียดที่ได้จากการถอดคำให้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดอย่างละเอียด สรุปและจำแนกจัดกลุ่มข้อความการให้สัมภาษณ์ จากนั้นนำเสนอผลในรูปความถี่ของแต่ละแนวโน้มและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นความเรียง

2. การพัฒนาทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนเมทนีดล จังหวัดขอนแก่น โดยการนำองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติมากำหนดแนวทางลงสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียนเมทนีดล เป็นเวลา 1 ภาคเรียน และประเมินผลแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม

2.1 การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียนเมทนีดล ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครู จำนวน 29 คน และนักเรียน จำนวน 15 คน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 45 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยดำเนินการ ในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2561

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participants Observation Form) เป็นเอกสารบันทึกการสังเกตแบบกึ่งโครงสร้างที่ใช้ประกอบการเฝ้าดู ปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมที่ศึกษาอย่างเป็นระบบ เสมือนว่า

ผู้วิจัยเป็นคนในขณะที่ยังต่าง ๆ ดำเนินไปตามธรรมชาติ โดยการดู ฟัง ซักถาม และบันทึก เช่น การพรรณนาเสียง ภาพ หรือวิดีโอ ซึ่งไม่มีการดัดแปลงข้อมูลใด ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทีนดล

2.2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview form) เป็นเอกสารประกอบการสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมในโรงเรียนเมทีนดล ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีบรรยากาศของการพูดคุยกันอย่างเป็นกันเองเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทีนดล

2.2.3 แบบบันทึกการประชุม (Meeting Note Form) เป็นเอกสารที่ใช้บันทึกการสนทนากันของที่ประชุมอย่างเป็นระบบ เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมในโรงเรียนเมทีนดลซึ่งเป็นแบบบันทึกการประชุมแบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทีนดล

2.2.4 แบบบันทึกแผนการจัดการเรียนรู้ของครูและตรวจสอบผลงานนักเรียน (Teacher's Lesson Plans and Student's Task Check Form) เป็นเอกสารแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูแต่ละคน และเอกสารประกอบการตรวจสอบผลงานของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมในโรงเรียนเมทีนดลเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทีนดล

2.2.5 แบบประเมินคุณภาพของคู่มือและการบริหารจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทีนดล (Quality Assessment Form) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมในโรงเรียนเมทีนดล เพื่อนำข้อมูลไปประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมในโรงเรียนเมทีนดล โดยกำหนดรูปแบบและเกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินคุณภาพของคู่มือและการบริหารจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทีนดลเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบประเมิน ๓ มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พบว่า มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ถึง 1.00 นำไปทดลองใช้ (Try Out) แล้ววิเคราะห์หาอำนาจการจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยสถิติค่า t แบบเทคนิค 33% พบว่า มีข้อความที่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 55 ข้อ คือ มีค่า t ที่มีความแตกต่างทางนัยสำคัญทางสถิติ ตั้งแต่ 1.992 - 6.524 เลือกข้อความที่ผ่านการหาค่าอำนาจการจำแนก มาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) พบว่า มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .987 ถือว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงผ่านเกณฑ์คุณภาพโดยแบบประเมิน ๓ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพผู้ตอบแบบประเมิน

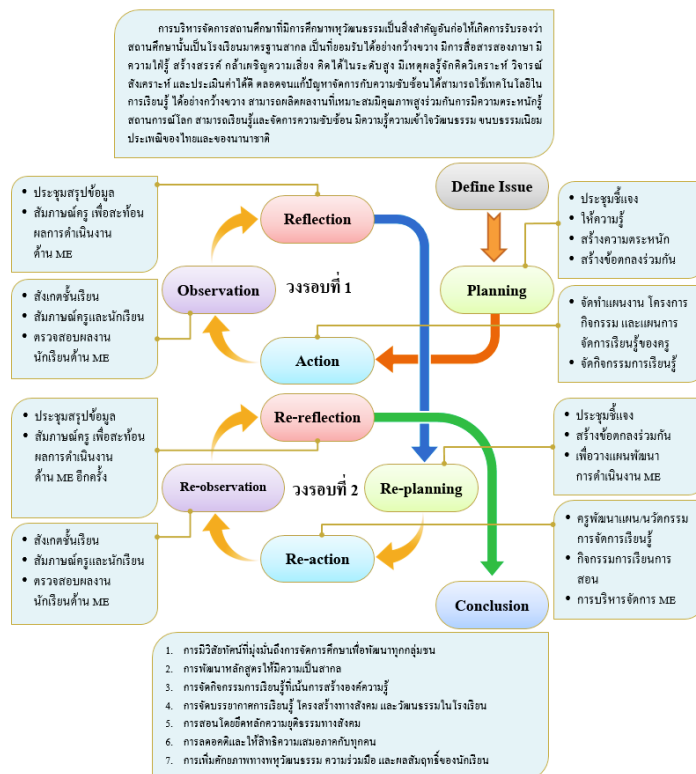
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อคุณภาพของคู่มือการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทีนดล ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพของคู่มือการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทีนดล ตามกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพผลงานวิชาการ ประเภทตำรา จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการศึกษาพัฒนาธรรมของโรงเรียนเมทนีดล ซึ่งเป็น การประเมินคุณภาพมิติกระบวนการจัดการศึกษาพัฒนาธรรมของโรงเรียนเมทนีดล ตามกรอบ ADLI ของการประเมิน รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) แนวทาง (Approach) 2) การถ่ายทอดเพื่อนำไป ปฏิบัติ (Deployment) 3) การเรียนรู้ (Learning) และ 4) การบูรณาการ (Integration) จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อผลการดำเนินการจัดการศึกษาพัฒนาธรรมของโรงเรียนเมทนีดล ซึ่งเป็น การประเมินคุณภาพมิติผลลัพธ์การจัดการศึกษาพัฒนาธรรมของโรงเรียนเมทนีดล ตามกรอบ LeTCLi ของการประเมินรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ระดับของผลการดำเนินการในปัจจุบัน (Level) 2) อัตราการเปลี่ยนแปลง (Trend) 3) ผลการดำเนินงานขององค์กรเปรียบเทียบกับตัวเปรียบเทียบ (Comparison) และ 4) การเชื่อมโยงของตัววัดผลต่าง ๆ (Linkage) จำนวน 15 ข้อ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 การนำร่างแนวทางการจัดการศึกษาพัฒนาธรรมในโรงเรียนเมทนีดล ไปใช้และพัฒนาด้วยการ วิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีการดำเนินการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1998) ในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2561 แบ่งออกเป็น 2 วงรอบ มี 8 ขั้นตอน วงรอบละ 4 ขั้นตอน ดังภาพ 1

ภาพ 1 การนำร่างแนวทางการจัดการศึกษาพัฒนาธรรมลงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนเมทนีดล ตามวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

2.3.2 เมื่อครบวงรอบของการวิจัยแล้ว หาประสิทธิภาพของแนวทางการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทนีดล จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การบันทึกการประชุม แผนการจัดการเรียนรู้ของครู การตรวจสอบผลงานนักเรียน การประเมินคุณภาพของคู่มือและการบริหารจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทนีดล

2.3.3 จากนั้นสังเคราะห์ข้อมูล แล้วปรับปรุงแนวทางการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทนีดลใหม่อีกครั้ง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

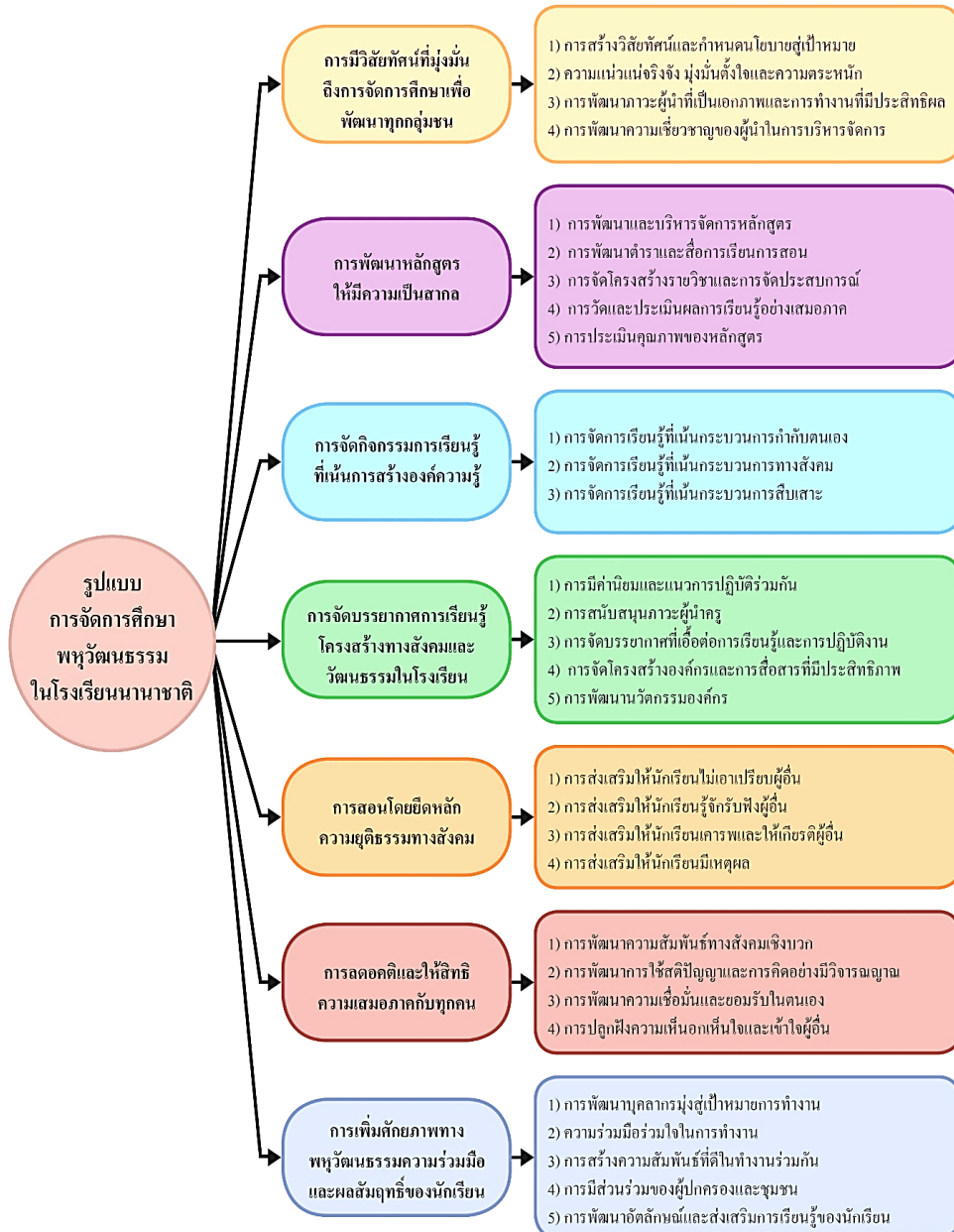
2.4.1 ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพของคู่มือและการบริหารจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทนีดล นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.4.2 ข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมการสัมภาษณ์ การประชุม การบันทึกแผนการจัดการเรียนรู้ของครูและการตรวจสอบผลงานนักเรียน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีด้วยข้อมูลเชิงความเชิงคุณภาพตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

สรุปผลการวิจัย

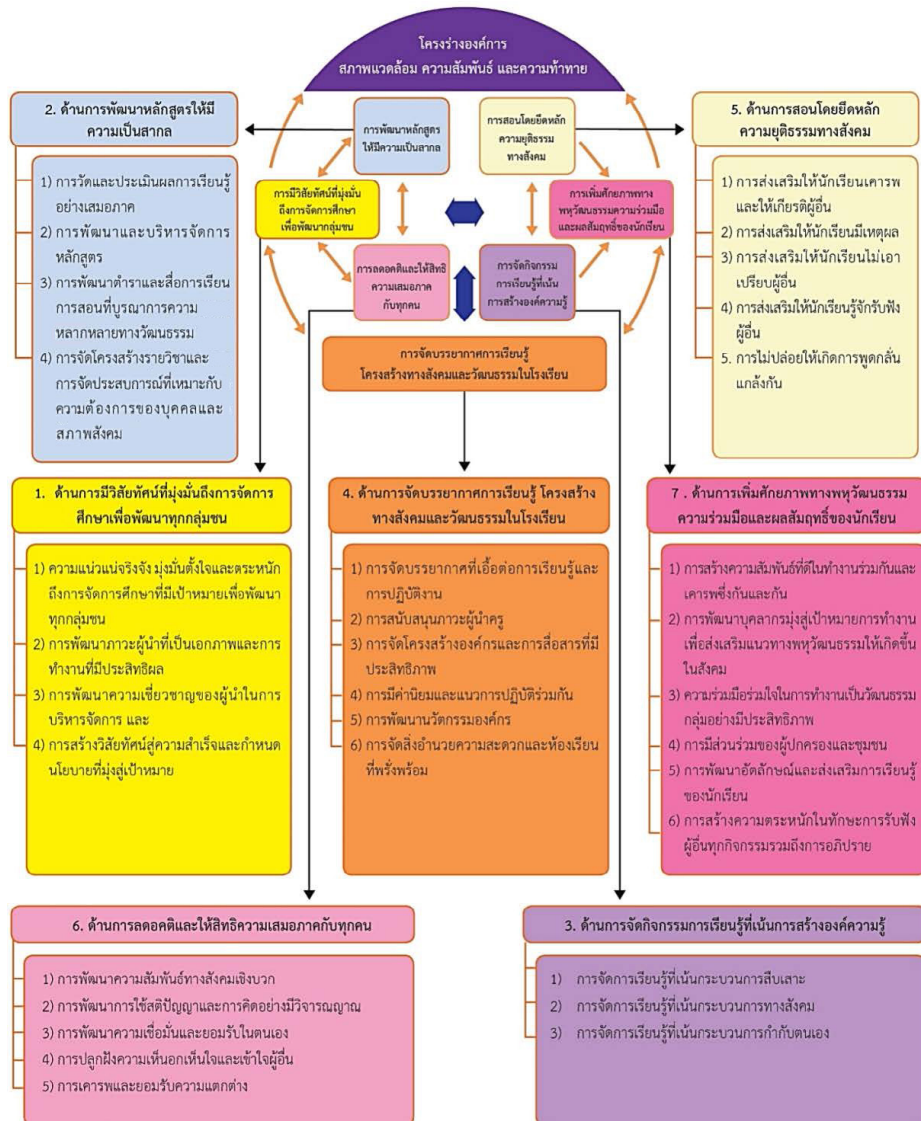
1. การศึกษาคำประกอบของการจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ พบว่า การจัดการศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งมั่นถึงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทุกกลุ่มชน 2) การพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นสากล 3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ 4) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้โครงสร้างทางสังคม และวัฒนธรรมในโรงเรียน 5) การสอนโดยยึดหลักความยุติธรรมทางสังคม 6) การลดอคติและให้สิทธิความเสมอภาคกับทุกคน และ 7) การเพิ่มศักยภาพทางพัฒนาวัฒนธรรมความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน รวม 30 ตัวบ่งชี้ ดังภาพ 2

รูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ

ภาพ 2 องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ

2. การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนเมทนีดล จังหวัดขอนแก่น โรงเรียนเมทนีดลได้ยึดแนวคิดการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management: TQM) ซึ่งเป็นเทคนิคการบริหารจัดการคุณภาพแนวใหม่ที่น่าสนใจทั้งภาคธุรกิจและภาครัฐ เมื่อผู้วิจัยนำร่างแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมาเขียนดัดแปลงในมุมมองเชิงระบบ (System Approach) ตามแนวคิดการบริหารคุณภาพโดยรวม (TQM) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถกำหนดกรอบการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถมองเห็นกระบวนการทำงานทั้งหมด โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติกับระบบบริหารจัดการองค์กรคุณภาพเป็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์และการบูรณาการขององค์ประกอบทั้ง 7 หมวด ดังภาพ 3

ภาพ 3 แนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนเมทนีดล

จากการประเมินคุณภาพของคู่มือและการบริหารจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนเมทนีดล ด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนเมทนีดล จำนวน 45 คน เพื่อนำข้อมูลไปประเมินคุณภาพของคู่มือและผลการดำเนินการจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนเมทนีดล ตามแนวทางการประเมินรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) ซึ่งประกอบด้วย 2 มิติ คือ มิติกระบวนการ และมิติผลลัพธ์ ซึ่งได้ผลดังนี้

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนเมทนีดลในภาพรวม

มิติคุณภาพ	μ	σ	แปลผล
1. มิติกระบวนการ	4.58	0.56	มากที่สุด
2. มิติผลลัพธ์	4.56	0.61	มากที่สุด
รวม	4.57	0.58	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนเมทนีดล ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.58$) และเมื่อพิจารณาลำดับแยกตามมิติคุณภาพ พบว่ามิติกระบวนการมีคุณภาพอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.56$) และมิติผลลัพธ์มีคุณภาพอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.61$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนนานาชาติ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทุกกลุ่มชน 2) การพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นสากล 3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ 4) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน 5) การสอนโดยยึดหลักความยุติธรรมทางสังคม 6) การลดอคติและให้สิทธิความเสมอภาคกับทุกคน และ 7) การเพิ่มศักยภาพทางพัฒนาคุณธรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เนื่องจากองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของการศึกษา 6 องค์ประกอบ คือ (1) จุดมุ่งหมาย (2) หลักสูตร (3) ครู (4) นักเรียน (5) กระบวนการเรียนการสอน และ (6) การบริหารและจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ Banks (1994, 2001, 2002, 2008, 2016); Grant & Sleeter (2003); Ameny - Dixon (2004); Gates (2006); Rios (2012); Ford (2014); บัญญัติ ยงยวน และคณะ (2553); ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2557); เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543); สันติ บุณยะชาติ (2558) และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นการพัฒนาต่อจากรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) วิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์การสอบถามการสำรวจการสนทนากลุ่มเป็นต้นโดยนำผลการศึกษานำมาใช้กำหนด

องค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบรวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ โดยในขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ

2. แนวทางการจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนเมทีนิตล เป็นความสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนเมทีนิตล ภายใต้โครงสร้างองค์กร สภาพแวดล้อมความสัมพันธ์ และความท้าทาย มีจำนวน 7 องค์ประกอบ และ 34 ตัวบ่งชี้ เนื่องจากกระบวนกรวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าการวิจัยที่ผู้ทำวิจัยมีส่วนร่วมในการวิจัยกับผู้ร่วมวิจัยในลักษณะร่วมมือ (Collaboration) ที่เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวิจัยตั้งแต่การกำหนดปัญหา การเลือกวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนา การดำเนินการตามวิธีการที่เลือก การประเมินผลการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมนี้จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมและการปฏิบัติจริงร่วมกันในทุกขั้นตอน โดยมีการดำเนินการเป็นวัฏจักรของกระบวนการวางแผน การปฏิบัติการสังเกต และการสะท้อนผล ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1998) ซึ่งการจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมในมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาคือการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลในชุมชนวิถีชีวิตโอกาสเป้าหมายกระบวนการและบริบท (Abdullah & Ghaffar, 2011) แนวคิดในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้อยู่รอดและประสบความสำเร็จ คือ “การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management)” เมื่อจะดำเนินการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตามในองค์กรหรือสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการคิดวิเคราะห์เตรียมการวางแผนอย่างเป็นระบบดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนสามารถชี้วัดความสำเร็จที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนตลอดจนการรักษาสภาพการเปลี่ยนแปลงที่ดีให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อเนื่องและยั่งยืน (เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Banks (1994, 2001, 2002, 2008, 2016); Nieto (1996, 1999) และ Howard (1999) ที่ว่าการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลในชุมชนวิถีชีวิต โอกาสเป้าหมาย กระบวนการ และบริบทเหล่านั้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพัฒนาคุณธรรมนั่นเอง และผลการประเมินคุณภาพของคู่มือการจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนเมทีนิตล ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($m = 4.58, s = 0.56$) และคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนเมทีนิตลในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($m = 4.57, s = 0.58$) ซึ่งการประเมินคุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาพัฒนาคุณธรรมในสถานศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางการประเมินรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) ซึ่งเป็นเทคนิคการบริหารจัดการคุณภาพแนวใหม่ที่น่าสนใจใช้ทั้งภาคธุรกิจและภาครัฐ ด้วยการบริหารคุณภาพโดยรวม (TQM) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการระบราชการ (2547) ได้ให้ความหมายว่า เป็นแนวทางการบริหารองค์กรที่ยึดถือคุณภาพเป็นศูนย์กลางและอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุก ๆ คน โดยมุ่งเป้าหมายไปที่ความสำเร็จระยะยาวขององค์กรจากการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าและเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกทุกคนในองค์กรและต่อสังคม กล่าวคือ TQM เป็นกระบวนการสร้างสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่มุ่งให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องถาวร เป็นรูปแบบของการมุ่งบรรลุให้ถึงเป้าหมายที่เป็นไปได้มากที่สุดของคุณภาพการผลิตและบริการ พรเทพ รู้แผน (2549) ให้หลักการไว้ว่า TQM ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการ 1) การมุ่งความสำคัญของลูกค้า (Customer Focus) ต้องระบุชัดเจนว่าใครเป็นลูกค้าที่ต้องนำผลการทำงานไปใช้

และต้องมุ่งให้บุคคลเหล่านั้นมีความพึงพอใจในผลงานที่ได้รับ 2) การปรับปรุงกระบวนการทำงาน (Process Improvement) มีการวางแผน ดำเนินการแก้ปัญหา ตรวจสอบผลการแก้ปัญหา และนำวิธีการแก้ปัญหาที่ได้ผลไปกำหนดแนวปฏิบัติ และ 3) การกำหนดให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม (Total Involvement) กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกคนในการพัฒนาองค์กรร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน นำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาการพัฒนาการศึกษาของประเทศ

1.2 โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน นำผลการวิจัยไปกำหนดแนวทางเกี่ยวกับภาพอนาคตและองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนนานาชาติ หรือโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเปรียบเทียบองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติระหว่างเอกชนกับรัฐ เพื่อให้ทราบแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติได้ตรงกับองค์การของตน และเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษาระดับนโยบายที่จะพัฒนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2.2 ควรศึกษาองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้ เช่น วัฒนธรรมองค์กร การจัดการด้านทรัพยากร เป็นต้น เพื่อให้ได้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อต่อยอดให้เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลายและลึกซึ้ง เช่น การสำรวจความต้องการจำเป็นในภาพรวม การพิสูจน์สมการโมเดลโครงสร้าง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)

พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2558). รายงานการตรวจราชการ กรณีปกติ งวดที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). มองฝันไปข้างหน้า: วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี 2560. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2557). การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กชนเผ่า. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 6(1): 7 - 14.

- ธีรวิทย์ ภิโยธินฐานต์. (2541). พูดยาษาอังกฤษอย่างไรให้ฝรั่งรู้เรื่อง British VS American. นครราชสีมา: มาร์จินโปรเจ็คชั่น.
- บัญญัติ ยงยวน และคณะ. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงวัฒนธรรม.
- พรเทพ รุ่งแผน. (2549). TQM กับการจัดการคุณภาพการศึกษา. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 1(1).
- สันติ บุรณะชาติ. (2558). การจัดการศึกษาในยุคประชาคมอาเซียนตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา. *Journal of community development research (humanities and social sciences)*, 8(3): 1-12.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2547). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสองภาษา. (ร่าง). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (อัดสำเนา).
- หัสชัย สิทธิรักษ์. (2552). ความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2559, จาก http://www.nstru.ac.th/portal/news/show_news.php?id=11365
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ. (2553). การบริหารการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Abdullah, S. N. S. & Ghaffar, M. N. A. (2011). *Multicultural education in Malaysian perspectives: instruction and assessment*. Retrieved March 29, 2016, from http://www.iaea.info/documents/paper_30171b59e.pdf.
- Ameny - Dixon, Gloria M. (2004). Why multicultural education is more important in higher education now than ever, A global perspective. *Intellectual scholarly diversity journal*, 8(1): 1 - 9.
- Banks, James A. (1994). *Multicultural education: Theory and practice*. 3rd edition. Boston: Allyn & Bacon.
- _____. (2001). *Cultural diversity and education: Foundations, Curriculum, and teaching*. Boston: Allyn and Bacon.
- _____. (2002). *An Introduction multicultural education*. Boston: Allyn& Bacon.
- _____. (2008). *An Introduction multicultural education*. 4th edition. Boston: Pearson Education.
- _____. (2016). *Cultural diversity and education*. 6th edition. Routledge Taylor & Francis Group: New York and London.
- Ford, Donna Y. (2014). *Why Education Must Be Multicultural Addressing a Few Misperceptions with Counterarguments*. *Gifted Child Today*, 37(1): 59 - 62.
- Gates, Kevin D. (2006). *Multicultural Education in Public Elementary Schools*. (Doctoral dissertation, University of Denver, 2006). Digital dissertations. Retrieved February 10, 2016, from <http://proquest,umi.com>.

- Grant, C. A. & Sleeter, C. E. (2003). **Turning on learning: Five approaches for multicultural teaching plans for race, class, gender, and disability.** 3rd edition. New York: Wiley.
- Grant, Carl A. & Ladson – Billing, Gloria. (Eds). (1997). **Dictionary of multicultural education.** Phoenix, Arizona: Oryx Press.
- Howard, G. (1999). **We can't teach what we don't know: White teachers, multiracial schools.** New York: Teachers College Press.
- Jenks, C., Lee, J. O. & Kanpol, B. (2001). **Approaches to multicultural education in preservice teacher education: Philosophical frameworks and models for teaching.** The urban review, 33(2): 87–105.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1998). **The Action Research Planner.** 3rd ed. Victoria: Deakin University Press.
- Nieto, S. (1996). **Affirming diversity: the sociopolitical context of multicultural education.** 2nd edition. White Plains, New York: Longman.
- _____. (1999). **The Light in Their Eyes: Creating Multicultural Learning Communities.** New York: Teachers College Press.
- Rios, Sylvia G. (2012). **A case study of principal leadership in the practice of multicultural education in high-achieving schools serving Hispanic students in south Texas.** A Dissertation Submitted to PhD. Curriculum and Instruction Major of Texas A & M University.
- Sleeter, C. E. & Grant, C. A. (1993). **Making choices for multicultural education.** New York: Merrill/Macmillan.
- Wan, Guofang. (2006). **Teaching diversity and tolerance in the classroom: A thematic storybook approach.** Education, 127(1): 140-154.
- World Press. (2014). **ทักษะภาษาอังกฤษที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตมีความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ.** สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.dilbilimarastirmalari.com>.

การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม
An Evaluation of the Students' Moral and Ethical Development Project
in Sapphawitthayakhom School

จิระพงษ์ สุริยา*

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคมมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบทของโครงการ ประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ ประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ และประเมินผลผลิตของโครงการในด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามโครงการและความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสรรพวิทยาคม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ฉบับที่ 1 ประเมินโครงการด้านบริบท และด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ฉบับที่ 2 ประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ และฉบับที่ 3 ประเมินด้านผลผลิตและความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ด้านบริบทของโครงการ (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation) ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (Process Evaluation) และด้านผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) ในด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามโครงการ คือ พฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน การดำเนินโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการตามที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน, รูปแบบการประเมิน CIPP

Abstract

The objective of this study was to evaluate the students' moral and ethical development project in Sapphawitthayakhom school on the aspects of project context, input, implementation process and product on the students' ethical and students' satisfaction. The method is based on the CIPP assessment model. The project samples were administrators and teachers in Sappawittayakhom School, the Basic Education Institution Committee, students and the students' parents. Three Questionnaires were used to collect data on the context and input of the project, the implementation process of the project, and the productivity and satisfaction upon the project. Means and standard deviation were used to analyze the data.

*ผู้อำนวยการโรงเรียนดำนแม่ละเมาวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

The results revealed that all aspects of the project context, input, implementation process, and product on the students' ethical and students' satisfaction were rated at a high level and pass the assessment criteria perfectly. As a result, the implementation of this project was able to achieve the objectives of the project as set.

Keywords: project evaluation, students' moral and ethical development, CIPP assessment model.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณธรรมและจริยธรรมนั้น เป็นเครื่องกำหนดความเจริญและความเสื่อมของสังคมที่เจริญ จะมีคนทรงคุณธรรมอยู่มาก คนในสังคมมีความประพฤติดี มีการประพฤติปฏิบัติตนที่ไม่เป็นการเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น เป็นลักษณะของความมีจริยธรรมดีทุกคนในสังคมมีความสุข สังคมนั้นผาสุกและสงบสุขจะประกอบการณ์ใดก็มีความสำเร็จและก้าวหน้า ส่วนสังคมที่เสื่อมคนทรงคุณธรรมมีน้อย ศีลธรรมหรือจริยธรรมของประชาชนจะน้อยลง มีการประพฤติปฏิบัติตนที่ไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองและต่อผู้อื่นกันมาก สมาชิกในสังคมจะขาดความสงบสุข ความผาสุกไม่มี สังคมนั้นจะแตกสลายในที่สุด พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต, 2542) กล่าวว่า สังคมไทยกำลังมีปัญหาเรื่องคุณภาพของคนอย่างหนัก คนไทยนั้นมีคุณสมบัติในแง่ดีอยู่มากมายแต่คุณสมบัติในแง่ร้ายนั้นก็มากในการมุ่งตดิ้ง วิวาทะวิจารณ์เพื่อหวังในเชิงสร้างสรรค์ เราจะต้องช่วยกันดูแลเอาจะต้องมองในแง่ร้ายให้มาก ลักษณะโดยรวมของคนไทยทั้งประเทศในปัจจุบัน มีดังนี้

1. เป็นคนประมาท คือเป็นคนที่ไม่หวั่นเกรง เผลิดเผลินปล่อยตัว ไม่รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ไม่เร่งรัดจัดทำเรื่องที่ต้องทำเฉื่อยชา ชอบผลัดวันประกันพรุ่งเสมอ
2. เป็นคนขาดความใฝ่รู้
3. เป็นคนอ่อนแอ อาจจะเรียกว่า “ไม่สู้สิ่งยาก” ก็ได้ สังคมไทยกำลังมีปัญหาเรื่องคุณภาพของคนอย่างหนัก ต้องรีบเร่งช่วยกันแก้ไขเป็นการด่วนที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้น โรงเรียนควรจะต้องให้ความสำคัญที่ต้องดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้นักเรียนเพื่อสร้างรากฐานให้แก่ชีวิตของเด็กในทุก ๆ ด้าน การศึกษาทำให้คนเจริญงอกงามและการให้การศึกษาที่ดีนั้นจะทำให้คนเจริญงอกงามในทางที่พึงประสงค์และจึงจะได้นักเรียนที่มีคุณภาพของสังคมและเป็นคนกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้รุ่งเรืองต่อไป

จากเป้าประสงค์ของโรงเรียน คือนักเรียนปฏิบัติตามระเบียบวินัย เป็นคนดี มีคุณธรรม มีจิตสำนึกในการรักษากฎระเบียบของโรงเรียน ปฏิบัติตามหลักศาสนา รักษาสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการ ค่านิยมหลัก 12 ประการ และวาระเร่งด่วนของโรงเรียน เรื่องระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ดังนั้นเพื่อเพิ่มระดับคุณภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานด้านผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้สูงขึ้นและเป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญในด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ซึ่งข้าพเจ้านายจิระพงษ์ สุริยา รองผู้อำนวยการโรงเรียนสรรพวิทยาคม ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน

รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล ซึ่งมีกลุ่มงานปกครองนักเรียน กลุ่มงานบุคคล และกลุ่มงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงจำเป็นต้องดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยอาศัยกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคมขึ้น และเห็นควรให้มีการประเมินผลโครงการดังกล่าวขึ้น โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาปรับปรุงโครงการ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน โรงเรียน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการ (Context Evaluation) ด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบาย ความเหมาะสมของโครงการ และความเป็นไปได้ของโครงการ
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation) ด้านความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณในการดำเนินงานโครงการ
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (Process Evaluation) ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ และการติดตามโครงการ
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามโครงการและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 5,652 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูโรงเรียนสรรพวิทยาคม จำนวน 143 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน (ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครู) นักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม จำนวน 2,762 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2,734 คน (ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีบุตร 2 คนขึ้นไป จำนวน 28 คน)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน ผู้ประเมินกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie, R.V., and Morgan D.W., 1970: 607 – 610, อ้างถึงใน พิสนุพงศ์ศรี, 2553: น. 95 – 96) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูโรงเรียนสรรพวิทยาคม จำนวน 28 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับฉลาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งศึกษาจากประชากร จำนวน 13 คน (ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษา และตัวแทนครู) นักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม จำนวน 160 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับฉลาก และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 159 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่สุ่มได้

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 บริบทของโครงการ (Context Evaluation) ด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบาย ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของโครงการ

2.2 ปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation) ด้านความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณในการดำเนินงานโครงการ

2.3 กระบวนการดำเนินงานของโครงการ (Process Evaluation) ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ และการติดตามโครงการ

2.4 ผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามโครงการและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคมครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเพื่อประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคมปีการศึกษา 2560 ซึ่งประเมิน 2 ด้าน คือ ด้านบริบท และด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 20 ข้อ โดยมีผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเพื่อประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคมปีการศึกษา 2560 ด้านกระบวนการดำเนินงาน จำนวน 10 ข้อ โดยมีผู้บริหาร ครู และนักเรียน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเพื่อประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคมปีการศึกษา 2560 ด้านผลผลิตและความพึงพอใจ จำนวน 40 ข้อ โดยมีผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรายงานการประเมินโครงการครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ชี้แจงการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ปีการศึกษา 2560 ให้กับผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนสรรพวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลตามระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินงานโดยผู้ประเมินดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

4.2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลด้านบริบทและด้านปัจจัยนำเข้าตามแบบสอบถามฉบับที่ 1 ในช่วงเวลาก่อนดำเนินโครงการ (พฤษภาคม 2560)

4.2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลด้านกระบวนการตามแบบสอบถามฉบับที่ 2 ในช่วงเวลาหลังจากดำเนินโครงการได้ไม่เกิน 2 สัปดาห์ (ธันวาคม 2560)

4.2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลด้านผลผลิตและด้านความพึงพอใจตามแบบสอบถาม ฉบับที่ 3 ในช่วงเวลาหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ (มีนาคม 2561)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจความเรียบร้อยและถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

5.2 นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ดังนี้

5.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

5.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ปีการศึกษา 2560 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้จากการวิเคราะห์มาแปลผลโดยกำหนดค่าในการแปลความหมายตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: น. 160)

สรุปผลการวิจัย

ผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม สรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ปีการศึกษา 2560 ในด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบาย ความเหมาะสมของโครงการและความเป็นไปได้ของโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ปีการศึกษา 2560 ในด้านความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ในการดำเนินงานโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้

3. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ปีการศึกษา 2560 ในด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ และการติดตามโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้

4. ผลการประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ผู้ประเมินได้ประเมินผลสำเร็จที่เกิดจากการประเมินโครงการ คือ การมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ได้แก่ ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความมีวินัยและประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ

4.1 ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

4.1.1 ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ด้านความขยันตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้

4.1.2 ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนด้านความประหยัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้

4.1.3 ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้

4.1.4 ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนด้านความสามัคคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้

4.1.5 ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนด้านความมีวินัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้

4.2 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้

สรุปจากผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ผู้ประเมินได้ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ประเมินโครงการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบทของโครงการ (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation) ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (Process Evaluation) ด้านผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) โดยผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ทุกด้าน ดังนั้นการดำเนินโครงการนี้จึงบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการตามที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม มีประเด็นที่น่ามาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ปีการศึกษา 2560 ในด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบาย ความเหมาะสมของโครงการและความเป็นไปได้ของโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการวางแผนจัดทำโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ได้มีการศึกษากรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอก ประเมินสภาพของโรงเรียนเพื่อหาความต้องการจำเป็นแล้วจึงวางทิศทางการพัฒนากำหนดนโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ที่ชัดเจนแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการและรายละเอียดของโครงการต่าง ๆ เกิดขึ้นจากการร่วมคิด ร่วมทำของคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งกระบวนการดังกล่าว

สอดคล้องกับกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ว่า การจัดทำแผนกลยุทธ์ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้ที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มีการติดตามประเมินผลและโครงการมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรวิรัตน์ บุพศิริ (2553) ที่พบว่า ผลการประเมินโครงการพุทธธรรมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมาก

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ปีการศึกษา 2560 ในด้านความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ในการดำเนินงานโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้รับผิดชอบและผู้บริหารโครงการมีความละเอียดรอบคอบในการวางแผนทุกขั้นตอน มีการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนทุกกิจกรรม มีการประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมแก่ครู นักเรียนในการดำเนินงานกิจกรรม แต่ละกิจกรรมมีรายละเอียดที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน นอกจากนี้เมื่อปฏิบัติตามกิจกรรมแล้ว จะมีการตรวจสอบและประเมินผลทุกขั้นตอน นำผลการประเมินมาวิเคราะห์พิจารณาหาสาเหตุข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขทุกกิจกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมและสนับสนุนโครงการ ซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ปัจจัยนำเข้าของโครงการ/กิจกรรม และผู้ประเมินได้ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ซึ่งทำการประเมินอย่างต่อเนื่องและได้ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรม และตามเจตนาของการประเมินสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉลอง พันธุ์เกียรติ (2553) ที่พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการในภาพรวมผลการประเมินโครงการด้านปัจจัยนำเข้าของผู้อำนวยการ ครูผู้สอน พระวิทยากร มีความเห็นอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ปีการศึกษา 2560 ในด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ และการติดตามโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีการประชุมและวางแผนการดำเนินโครงการมีความชัดเจนของกิจกรรมที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทุกกิจกรรม จึงมีการดำเนินการตามแผนอย่างต่อเนื่อง ความสามารถในการบริหารกิจกรรมมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลและให้ขวัญกำลังใจในการทำงานจากผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้เกิดความร่วมมือของคณะทำงานแต่ละกิจกรรมและผู้ที่เกี่ยวข้องและได้รับความร่วมมืออย่างดีจากชุมชนในการจัดกิจกรรม ซึ่งถือว่าหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นและกระบวนการดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาริยาพงษ์ คำตัน (2554) ที่พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

4. การประเมินผลผลิตของโครงการ

4.1 ผลการประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

4.1.1 ผลการประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ได้แก่ กิจกรรมค่ายธรรมะ กิจกรรมปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกความเป็นไทย และกิจกรรมคนดีศรีสรรพวิทยาคม ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พัฒนานักเรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประโชติ จันทวิมล (2556) ที่พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอบางเกร็ง จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย และด้านความซื่อสัตย์

4.1.2 ผลการประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนด้านความประหยัดตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ได้แก่ กิจกรรมค่ายธรรมะ กิจกรรมปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกความเป็นไทย และกิจกรรมคนดีศรีสรรพวิทยาคม ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พัฒนานักเรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553) คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย ประหยัด มีความเอื้ออาทรเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ پاکเพียร ขยัน ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รักประเทศ รักชาติ ภูมิใจในความเป็นไทย มีวิถีประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข รังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

4.1.3 ผลการประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ได้แก่ กิจกรรมสืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมค่ายธรรมะ กิจกรรมปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกความเป็นไทย และกิจกรรมคนดีศรีสรรพวิทยาคม ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พัฒนานักเรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเองรักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิยะดา ศรีเชตรกรณ์ (2553) ที่พบว่า ผลการประเมินผลผลิตของโครงการงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติเยาวชนไทยทำดีถวายในหลวง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า ผลการประเมินมีความเหมาะสมในด้านผลผลิตตามโครงการ

4.1.4 ผลการประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนด้านความสามัคคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม ตามโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ได้แก่ กิจกรรมสืบสานศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมค่ายธรรมะ กิจกรรมปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึก ความเป็นไทย และกิจกรรมคนดีศรีสรรพวิทยาคม ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างและ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พัฒนานักเรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับ แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2550) ให้ความหมายและคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย ทางความคิดความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างว่า ความสามัคคี คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตน ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลังช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง แก้ปัญหาและขัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้ที่มีเหตุผลยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

4.1.5 ผลการประเมินพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนด้านความมีวินัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม ตามโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ได้แก่ กิจกรรมสืบสานศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมค่ายธรรมะ กิจกรรมปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึก ความเป็นไทย และกิจกรรมคนดีศรีสรรพวิทยาคม ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างและ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พัฒนานักเรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับ แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2550) เด็กและเยาวชนผู้ที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมในด้านความมีวินัย จะสามารถควบคุมดูแลตนเองให้ประพฤติปฏิบัติ มีสุขนิสัยอันดี มีความอดทน อดกลั้น ควบคุมตนเอง และแสดงออกถึง พฤติกรรมที่เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิดของสุริย์มาศ สุขกลี (2559) ได้กล่าวไว้ว่า ความมีวินัยทำให้ บุคคลเป็นผู้ที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจาของตนในสังคมให้เรียบร้อย ดึงตามเป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถอยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ไม่กระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน

4.2 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทุกกิจกรรมตามโครงการ มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ เป็นคณะกรรมการด้านการวางแผน

การดำเนินการ การติดตามและประเมินผล มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการและการได้รับเชิญเป็นวิทยากรท้องถิ่น ให้ความรู้ในสาขาที่ถนัด ในกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ในการดำเนินงานของโครงการชุมชนได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหานักเรียน ได้รับทราบผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียนและการได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติของโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ทั้งด้านวิชาการและด้านคุณธรรมจริยธรรมจากโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องและเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์ (2551) ที่พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอน ต่อโครงการพัฒนานักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมากและความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนานักเรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ด้านผลผลิต (Product) โดยภาพรวม นักเรียนมีวินัยในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ด้านบริบท โครงการมีความเป็นไปได้ที่จะสามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ได้ตั้งนั้นควรมีระยะเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการ
- 1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมและสนับสนุนโครงการ ให้มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ
- 1.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน ควรมีการประชุม วางแผนการดำเนินโครงการ และมีการนำ ผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและวางแผนปรับปรุงการดำเนินโครงการครั้งต่อไป
- 1.4 ด้านผลผลิต จากผลการประเมินพบว่า จากการจัดกิจกรรมตามโครงการส่งผลให้นักเรียน มีการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมในทิศทางที่ดีขึ้น ดังนั้นโรงเรียนควรดำเนินการจัดกิจกรรม ตามโครงการต่อไปอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาปัจจัยทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน
- 2.2 ควรศึกษาในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคมที่ประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **8 คุณธรรมพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2563). **คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ**. สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2563, จาก <http://suratchanee.blogspot.com>
- ฉลอม พันธุ์เกียรติ. (2553). การประเมินโครงการค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วัดพระพุทธบาทวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- ทวีศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์. (2551). การประเมินโครงการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยสำหรับครู**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประโชติ จันทวิมล. (2556). **การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศทอวังนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2542). **พุทธวิธีการสอน**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พิสนุ พองศรี. (2553). **วิจัยทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ด้านสหวิชาการพิมพ์ จำกัด.
- วัชรวิวรรณ บุพศิริ. (2553). **การประเมินโครงการพุทธธรรมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม**. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- วิยะดา ศิริเชตรกรณ์. (2553). **การประเมินโครงการงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติเยาวชนไทยทำดีถวายในหลวงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2**. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559)**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุรีย์มาศ สุขกลี. (2559). **รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กองทุนวิจัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อาจารย์พงษ์ คำตัน. (2554). **การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม**. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ
A development of an efficient prototype of the Red Cross Youth
management model

ปัญญา ศรีสำราญ *

ดร. อำนาจ สายฉลาด **

ดร. วิฑิตลักษณ์ จันทร์ธนสมบัติ***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน กิจกรรมยุวกาชาด และสมาชิกยุวกาชาด จำนวน 370 คน จาก 6 โรงเรียนที่ได้รับการประกาศให้เป็น “หมู่ยุวกาชาดต้นแบบ” เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน ฯ และสมาชิก ฯ จำนวน 18 คน และจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านยุวกาชาดและการวิจัย นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ LTMP ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ คือ ผู้บริหาร (L) ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด (T) สมาชิกยุวกาชาด (M) และการจัดกิจกรรมยุวกาชาด (P) เมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมยุวกาชาด โดยมีการบริหารงานยุวกาชาด การพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด และให้การส่งเสริม สนับสนุน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยุวกาชาดทั้งภายในและภายนอกสถานที่ ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาดให้ความสำคัญกับการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาด การวางแผนการจัดกิจกรรมยุวกาชาด และการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด และสมาชิกยุวกาชาดให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด การบำเพ็ญประโยชน์ และความมีระเบียบวินัย ย่อมส่งผลให้โรงเรียนเป็นหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: สมาชิกยุวกาชาด, การจัดกิจกรรมยุวกาชาด, หมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ

* รักษาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาและส่งเสริมการจัดการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน
สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

** ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

***อาจารย์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Abstract

This research aimed to develop an efficient prototype of the Red Cross Youth management model. Quantitative and qualitative research process were applied to obtain data for the study. A sample of 370 people comprised Red Cross Youth executive/ teachers and Red Cross Youth members in 6 schools which were announced to be the prototype Red Cross Youth school. The research instruments were a questionnaire and interview forms for collecting opinions about the efficient prototype of the Red Cross Youth. Statistics used for quantitative data analysis were percentage, mean, standard deviation and Structural Equation Modeling (SEM). Interview and Focus group discussion were used to collect qualitative data from 18 Red Cross Youth executive/ teachers and Red Cross Youth members and analyzed by Content analysis.

The result revealed that a prototype of the Red Cross Youth management model LTMP consisted of 4 main factors. They were Leader (L), Teacher (T), Member (M), and Procedure (P). It was found that; when Leader focused on Red Cross Youth activities by having self development, management, and giving support the activities; Teacher focused on administration among the Red Cross Youth, having activities planning, and self development; and Member focused on compliance with the Red Cross Youth Vow, giving service, and having discipline; these would result in becoming an efficient prototype of the Red Cross Youth school.

Keyword: Red Cross Youth members, Organizing Red Cross Youth activities, The efficient prototype of the Red Cross Youth

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันระบบการศึกษาของประเทศไทย มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประกอบด้วย 8 กลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเอง ตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ ได้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่สนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์ เพื่อสังคม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) ซึ่งกิจกรรมยุวชาดาก็เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะมุ่งเน้นในการ “ฝึกอบรมให้เยาวชนชายและหญิง มีอุดมคติในศานติสุข มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

มีความรู้ ความชำนาญในการรักษาอนามัยของตนเองและส่งเสริมอนามัยของผู้อื่น ตลอดจนการพัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และคุณธรรม ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข มีใจเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ทั่วไป บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ชุมชน สังคม ประเทศชาติ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีสัมพันธภาพและมีมิตรภาพที่ดีต่อบุคคลทั่วไป” (ข้อบังคับ สภาการศึกษาไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 68) พุทธศักราช 2550 หมวดที่ 9)

ทั้งนี้ จากการศึกษาข้อมูลด้านการจัดการกิจการยูวกาชาดในสถานศึกษา ตลอดจนข้อคิดเห็นของผู้บริหาร ระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ โดยรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในสรุปการประชุมมอบนโยบายให้แก่ สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน (สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน, 2563) พบว่า ในปัจจุบันสถานศึกษาที่จัดการจัดกิจกรรมยูวกาชาดมีจำนวนน้อยและมีแนวโน้มว่าจะลดลงเรื่อย ๆ ทั้งนี้เนื่องจาก เหตุผลต่าง ๆ ดังนี้ 1) ไม่มีเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบของหมู่ยูวกาชาดที่ดีมีประสิทธิภาพ 2) ไม่มีสถานศึกษา ที่เป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมยูวกาชาดในสถานศึกษา 3) ผู้บริหารไม่มีความรู้ ความเข้าใจและไม่ให้ความสำคัญ ในด้านการจัดกิจกรรมยูวกาชาด และ 4) ครูผู้สอนกิจกรรมยูวกาชาด ไม่มีความรู้ ความเข้าใจด้านยูวกาชาด ทำให้ การจัดกิจกรรมยูวกาชาดในสถานศึกษาไม่ถูกต้องและขาดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นจากผู้อำนวยการ กลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ได้เสนอข้อคิดเห็นไว้ว่า ปัจจุบันภายในจังหวัด ต่าง ๆ นั้น โรงเรียนที่จัดกิจกรรมยูวกาชาด มีจำนวนน้อยและมีแนวโน้มว่าจะลดลงเรื่อย ๆ ถึงแม้ว่ากิจกรรม ยูวกาชาดเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน เป็นคนดี มีคุณธรรม

ดังนั้น ทุกคน ทุกหน่วยงานต้องหาวิธีการที่จะส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม ยูวกาชาดที่ถูกต้องเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น และมีจำนวนมากยิ่งขึ้น หากปล่อยทิ้งไว้กิจกรรมยูวกาชาด ก็จะลบเลือนหายไป ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการศึกษาค้นคว้าการพิเศษ รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านพัฒนาและส่งเสริมการจัดการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน รับผิดชอบงานวิชาการ ด้านการส่งเสริม สนับสนุนด้านพัฒนา และส่งเสริมการจัดการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน จึงมีความสนใจ มุ่งศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานหมู่ยูวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาต่าง ๆ สามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ในการดำเนินงานด้านยูวกาชาด ได้ง่ายและลดขั้นตอนในการดำเนินงาน ต่อไป

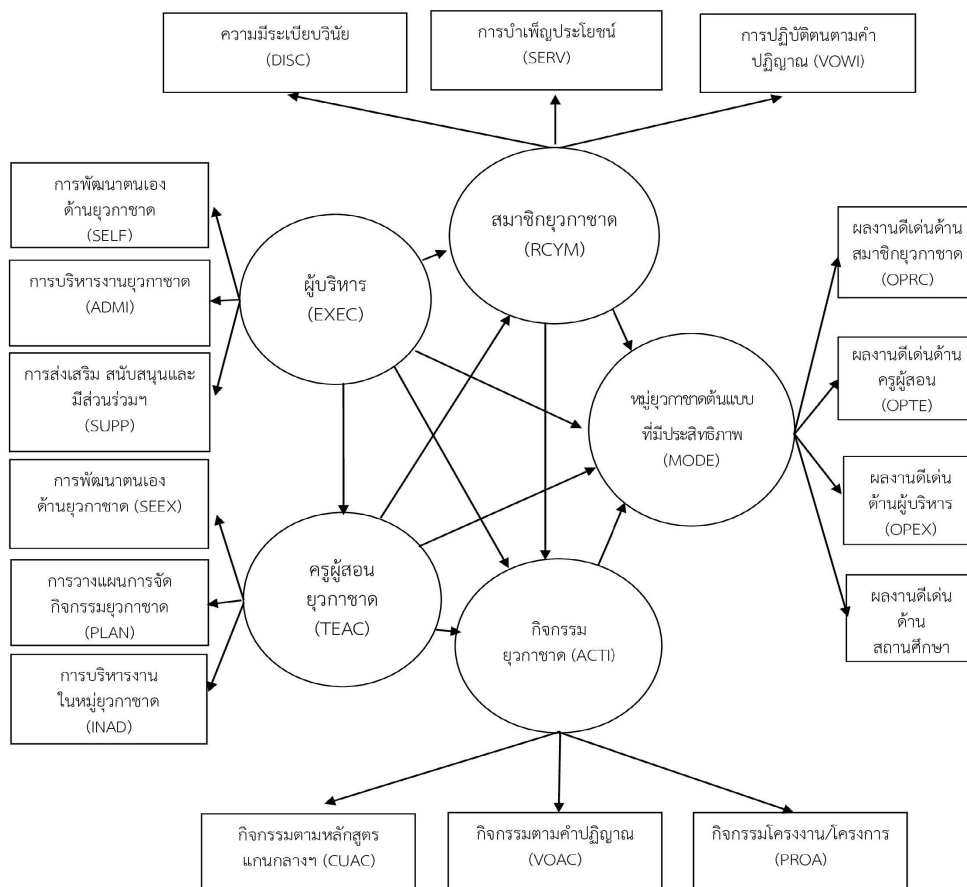
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานหมู่ยูวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1. ศึกษาสภาพการบริหารงานหมู่ยูวกาชาดต้นแบบ
2. ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารงานหมู่ยูวกาชาดต้นแบบ
3. พัฒนารูปแบบการบริหารงานหมู่ยูวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรเป็นผู้บริหาร ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด และสมาชิกยุวกาชาดจาก 6 โรงเรียนที่ได้รับการประกาศจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ ในปีงบประมาณ 2562 รวมจำนวน 5,100 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละกลุ่ม โดยใช้การคำนวณการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportion Sample) และการคัดเลือกตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Sampling) โดยใช้สูตรการคำนวณประชากรกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน และใช้การวิเคราะห์สถิติประเภทพหุตัวแปร โดยใช้สมการโครงสร้าง Structural Equation Modeling (SEM) (Grace, 2008) สำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน ฯ และสมาชิก ฯ จำนวน 18 คน และประชุมจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 สภาพการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ ประกอบด้วย ด้านผู้บริหาร ครูผู้สอน ฯ สมาชิก ฯ และการจัดกิจกรรม

2.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ ประกอบด้วย

2.2.1 ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Latent Variable) มี 1 ตัวแปร คือ ผู้บริหาร

2.2.2 ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Latent Variable) มี 4 ตัวแปร คือ ครูผู้สอน ๓ สมาชิก ๓ การจัดกิจกรรม และหมู่ยุวกาชาดที่มีประสิทธิภาพ

2.2.3 ตัวแปรสังเกตได้ภายนอก (Endogenous Observed Variable) ด้านครูผู้สอน ๓ มี 3 ตัวแปร คือ การพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด การวางแผนการจัดกิจกรรมยุวกาชาดและการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาด ด้านสมาชิก ๓ มี 3 ตัวแปร คือ ความมีระเบียบวินัย การบำเพ็ญประโยชน์และการปฏิบัติตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด ด้านการจัดกิจกรรมยุวกาชาด มี 3 ตัวแปร คือ กิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กิจกรรมตามคำปฏิญาณตน ๓ และกิจกรรมโครงการ/โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาด ด้านหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ มี 4 ตัวแปร คือ ผลงานดีเด่นด้านสมาชิกยุวกาชาด ผลงานดีเด่นด้านครูผู้สอน ผลงานดีเด่นด้านผู้บริหาร และผลงานดีเด่นด้านสถานศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอนและสมาชิกยุวกาชาด

3.1 แบบสอบถามมี 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการนำเสนอค่าสถิติแบบแจกแจงความถี่เป็นค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ โดยการนำเสนอค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ โดยวิเคราะห์จากเนื้อหาจากผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความคิดเห็นแล้วนำมาจัดกลุ่มความสำคัญของเนื้อหา

3.2 แบบสัมภาษณ์

3.2.1 นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ เพื่อสร้างข้อคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) จากนั้นนำมาเรียบเรียง จัดหมวดหมู่ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสาร และหาข้อสรุปการวิเคราะห์ เพื่อหาคำตอบของปัญหาที่กำหนดไว้ในวิจัย

3.2.2 สรุปผลและรวบรวมจัดกลุ่มความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยใช้แบบสรุปความคิดเห็น และข้อเสนอแนะข้อมูลต่าง ๆ ที่ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อรายงานในเชิงพรรณนา โดยใช้ตารางและแผนภาพประกอบ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 จัดทำหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ ขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึกและการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณ

4.2 ดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเชิงปริมาณตามวัน เวลาที่นัดหมาย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์หาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling (SEM)) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกตได้ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาปัจจัยเชิงสาเหตุของผู้บริหาร ครูผู้สอน ฯ สมาชิก ฯ และการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ

6. ประชุมจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ร่างรูปแบบการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดที่มีประสิทธิภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านยุวกาชาดและด้านการวิจัย

7. ขั้นสรุปผลจากการวิจัยและนำเสนอรายงานผลการวิจัยในเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการบริหารงานของหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ เชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน ฯ และสมาชิกยุวกาชาด ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง โดยใช้เหตุผล และหลักเกณฑ์ในการเลือกสถานศึกษาที่เป็นหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน ซึ่งได้ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 ผู้บริหาร ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด และสมาชิกยุวกาชาด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของผู้บริหาร ด้านการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด ด้านการบริหารงานยุวกาชาด และด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยุวกาชาดที่จะส่งผลต่อหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ ไปในทิศทางเดียวกันว่า ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริม สนับสนุนทั้งบุคลากร งบประมาณและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะการส่งเสริม สนับสนุนจะเป็นตัวขับเคลื่อน เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการจัดกิจกรรมยุวกาชาด เพราะผู้บริหารนั้น มีหน้าที่ในการบริหาร กำกับและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานของครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาดและสมาชิกยุวกาชาด ในการปฏิบัติกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2 ผู้บริหาร ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด และสมาชิกยุวกาชาด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด ด้านการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมยุวกาชาด และด้านการส่งเสริม สนับสนุน และด้านการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาดที่จะส่งผลต่อหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ ไปในทิศทางเดียวกันว่า ครูผู้สอน ฯ ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาด เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาดจะเป็นตัวขับเคลื่อน เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการจัดกิจกรรมยุวกาชาด เพราะครูผู้สอน ฯ นั้น เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการให้มีการปฏิบัติกิจกรรมของสมาชิกยุวกาชาด ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.3 ผู้บริหาร ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด และสมาชิกยุวกาชาด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของสมาชิกยุวกาชาด ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ และด้านการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาดที่จะส่งผลกระทบต่อหมู่ยุวกาชาดต้นแบบไปในทิศทางเดียวกันว่า สมาชิกยุวกาชาดต้องให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด จะเป็นตัวขับเคลื่อน เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการจัดกิจกรรมยุวกาชาด รองลงมาคือด้านการบำเพ็ญประโยชน์ และด้านความมีระเบียบวินัย เพราะสมาชิกยุวกาชาดนั้น มีหน้าที่ในการปฏิบัติกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.4 ผู้บริหาร ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด และสมาชิกยุวกาชาด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ด้านตามหลักสูตรแกนกลาง ฯ ด้านตามคำปฏิญาณตน ฯ และด้านโครงการ/โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาด ไปในทิศทางเดียวกันว่า การจัดกิจกรรมยุวกาชาด ต้องให้ความสำคัญกับด้านโครงการ/โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาด เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะด้านโครงการ/โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาด เช่น กิจกรรมในวันสำคัญทางยุวกาชาด และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ จะเป็นตัวขับเคลื่อนให้เป็นหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ เพราะการจัดกิจกรรมยุวกาชาดที่หลากหลายจะเพิ่มทักษะประสบการณ์ให้แก่ผู้บริหาร ครูผู้สอนและสมาชิกยุวกาชาด ที่จะส่งผลกระทบต่อหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ

1.5 ผู้บริหาร ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด และสมาชิกยุวกาชาด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานผลงานดีเด่นด้านสมาชิกยุวกาชาด ครูผู้สอน ผู้บริหาร และสถานศึกษา ไปในทิศทางเดียวกันว่า ผลงานดีเด่นทั้งด้านสมาชิกยุวกาชาด ครูผู้สอน ผู้บริหาร และสถานศึกษา จะเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นตัวกระตุ้นและขับเคลื่อนการให้มีการจัดกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ

สรุปได้ว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ฯ และสมาชิกยุวกาชาดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบไปในแนวทางเดียวกัน คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ฯ สมาชิกยุวกาชาด การจัดกิจกรรมและผลงานดีเด่น มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ กล่าวคือ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริม สนับสนุนทั้งบุคลากร จัดส่งครูผู้สอนเข้ารับการอบรมด้านยุวกาชาด ส่งสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม สนับสนุนงบประมาณ และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ครูผู้สอน ฯ ต้องมีการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาดให้ได้ดี มีการเตรียมแผนและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมให้ดี สมาชิกยุวกาชาดต้องยึดมั่นการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด มีการจัดกิจกรรมโครงการ/โครงการที่พัฒนากิจกรรมยุวกาชาด เช่น กิจกรรมในวันสำคัญทางยุวกาชาด การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนผลงานดีเด่นในทุก ๆ ด้าน จะเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับยุวกาชาด

2. การศึกษาสภาพการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบเชิงปริมาณ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัย ครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยภาพรวม พบว่า

2.1 การบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร พบว่า หมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพนั้น ให้ความสำคัญกับรางวัลสมาชิกยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชนาน ฯ มากที่สุด รองลงมา คือ รางวัลครูยุวกาชาดดีเด่นด้านจิตอาสา บำเพ็ญประโยชน์ รางวัลผู้บริหารยุวกาชาดดีเด่น ด้านจิตอาสา

บำเพ็ญประโยชน์ และรางวัลหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ โดยด้านการจัดกิจกรรมยุวกาชาดส่งผลมากที่สุด ซึ่งเน้นด้านการจัดกิจกรรมโครงการ โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาด รองลงมา คือ สมาชิกยุวกาชาด เน้นด้านความมีระเบียบวินัย ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด เน้นด้านการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด และผู้บริหาร เน้นด้านการส่งเสริม สนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตามลำดับ โดยผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญอันดับแรก เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดกิจกรรมยุวกาชาดภายในสถานศึกษา

2.2 การบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบโรงเรียนบ้านบึง “อุตสาหกรรมนุเคราะห์” พบว่า หมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพนั้น ให้ความสำคัญกับรางวัลสมาชิกยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน มากที่สุด รองลงมา คือ รางวัลครูยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน ๑ รางวัลผู้บริหารยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน ๑ และรางวัลหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ โดยด้านการจัดกิจกรรมยุวกาชาดส่งผลมากที่สุด ซึ่งเน้นด้านการจัดกิจกรรมโครงการ โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาด รองลงมา คือ สมาชิกยุวกาชาด เน้นด้านการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด เน้นด้านการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาด และผู้บริหาร เน้นด้านการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด ตามลำดับ โดยผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญอันดับแรก เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดกิจกรรมยุวกาชาดภายในสถานศึกษา

2.3 การบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าอุดรดิตถ์ พบว่า หมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพนั้น ให้ความสำคัญกับรางวัลสมาชิกยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน มากที่สุด รองลงมา คือ รางวัลครูยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน ๑ รางวัลผู้บริหารยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน ๑ และรางวัลหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยด้านการจัดกิจกรรมยุวกาชาดส่งผลมากที่สุด ซึ่งเน้นด้านการจัดกิจกรรมโครงการ โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาด รองลงมา คือ สมาชิกยุวกาชาด เน้นด้านความมีระเบียบวินัย ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด เน้นด้านการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด และผู้บริหาร เน้นด้านการบริหารงานยุวกาชาด ตามลำดับ โดยผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญอันดับแรก เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดกิจกรรมยุวกาชาดภายในสถานศึกษา

2.4 การบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ โรงเรียนสฤทธิเดช พบว่า หมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ นั้น ให้ความสำคัญกับรางวัลสมาชิกยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน มากที่สุด รองลงมา คือ รางวัลครูยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน ๑ รางวัลผู้บริหารยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน ๑ และรางวัลหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ โดยด้านการจัดกิจกรรมยุวกาชาดส่งผลมากที่สุด ซึ่งเน้นด้านการจัดกิจกรรมโครงการ โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาดและกิจกรรมการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด รองลงมา คือ ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด เน้นด้านการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาด สมาชิกยุวกาชาด เน้นด้านการบำเพ็ญประโยชน์ และผู้บริหาร เน้นด้านการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด และด้านการส่งเสริม สนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตามลำดับ โดยผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญอันดับแรก เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดกิจกรรมยุวกาชาดภายในสถานศึกษา

2.5 การบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ โรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดิ์ผดุงวิทยา” พบว่า หมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพนั้น ให้ความสำคัญกับรางวัลสมาชิยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน ๑ มากที่สุด รองลงมา คือรางวัลหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ รางวัลครูยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน ๑ และรางวัลผู้บริหารยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน ๑ โดยด้านการจัดกิจกรรมยุวกาชาดส่งผลมากที่สุด ซึ่งเน้นด้านการจัดกิจกรรมโครงการ โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาด และกิจกรรมการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด รองลงมา คือ สมาชิกยุวกาชาดเน้นด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ผู้บริหาร เน้นด้านการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด และด้านการส่งเสริมสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด เน้นด้านการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาด ตามลำดับ โดยครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด เป็นส่วนสำคัญอันดับแรกที่นำปฏิบัติกิจกรรมจนได้เป็นหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ

2.6 การบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ โรงเรียนบ้านโป่งช้าง พบว่า หมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพนั้น ให้ความสำคัญกับรางวัลสมาชิยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน ๑ มากที่สุด รองลงมา รางวัลหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ รางวัลครูยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน ๑ และรางวัลผู้บริหารยุวกาชาดดีเด่นไฉ่พระราชทาน ๑ โดยด้านการจัดกิจกรรมยุวกาชาดส่งผลมากที่สุด ซึ่งเน้นด้านการจัดกิจกรรมตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด รองลงมา คือ ผู้บริหาร เน้นด้านการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาดเน้นด้านการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาด และสมาชิกยุวกาชาด เน้นด้านการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด โดยสมาชิกยุวกาชาด จะเป็นส่วนสำคัญอันดับแรกที่ปฏิบัติกิจกรรมจนได้เป็นหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ

3. การศึกษาความปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ พบว่า

3.1 ตัวแปรการบริหารงานยุวกาชาดของผู้บริหาร และตัวแปรการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด การวางแผนการจัดกิจกรรมยุวกาชาด และการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาดของครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด ส่งผลต่อกิจกรรมโครงการ/โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาด โดยตัวแปรการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาดส่งผลมากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารงานในหมู่ยุวกาชาด และการวางแผนการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ตามลำดับ

3.2 ตัวแปรการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาดของผู้บริหาร และตัวแปรกิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกิจกรรมตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาดของปัจจัยด้านกิจกรรมยุวกาชาด ส่งผลต่อผลงานดีเด่นของสมาชิยุวกาชาด โดยตัวแปรการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาดส่งผลมากที่สุด รองลงมา คือ กิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกิจกรรมตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด ตามลำดับ

3.3 ตัวแปรการบริหารงานยุวกาชาดของผู้บริหาร ตัวแปรการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด และการวางแผนการจัดกิจกรรมยุวกาชาดของครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด และตัวแปรกิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกิจกรรมตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาดของปัจจัยการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ส่งผลต่อผลงานดีเด่นของครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด โดยตัวแปรการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาดส่งผลมากที่สุด รองลงมา คือ กิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การวางแผนการจัดกิจกรรมยุวกาชาด และกิจกรรมตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด ตามลำดับ

4. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดที่มีประสิทธิภาพ

4.1 จากข้อมูลเชิงปริมาณ ผลการศึกษาตัวแปร พบว่าปัจจัยด้านผู้บริหารส่งผลทางตรงต่อปัจจัยด้านครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด ซึ่งสามารถอธิบายความได้ว่า เมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการบริหารด้านยุวกาชาดที่ดี และมีการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด ให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านยุวกาชาดเพิ่มมากขึ้น ย่อมส่งผลให้ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด มีการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาดที่ดี มีการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด และมีการวางแผนการจัดกิจกรรมยุวกาชาด มากขึ้นด้วย

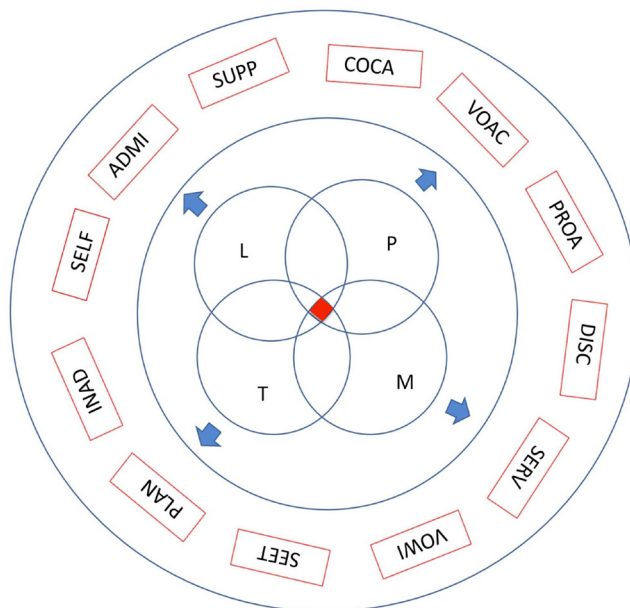
ปัจจัยด้านผู้บริหารส่งผลทางตรงต่อปัจจัยด้านสมาชิกยุวกาชาด ซึ่งสามารถอธิบายความได้ว่า เมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการบริหารด้านยุวกาชาดที่ดี และมีการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด ให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านยุวกาชาดเพิ่มมากขึ้น ย่อมส่งผลให้สมาชิกยุวกาชาด มีการปฏิบัติตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด มีการบำเพ็ญประโยชน์ที่หลากหลาย และมีระเบียบวินัยมากขึ้นด้วย

ปัจจัยด้านผู้บริหารส่งผลทางตรงต่อปัจจัยด้านการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ซึ่งสามารถอธิบายความได้ว่า เมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการบริหารด้านยุวกาชาดที่ดี และมีการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด ให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านยุวกาชาดเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีการจัดกิจกรรมโครงการ โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาด มีการจัดกิจกรรมตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด และมีการจัดกิจกรรมยุวกาชาดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มากขึ้นด้วย

ปัจจัยด้านผู้บริหารส่งผลทางตรงต่อการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถอธิบายความได้ว่า เมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการบริหารด้านยุวกาชาดที่ดี และมีการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด ให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านยุวกาชาดเพิ่มมากขึ้น ย่อมส่งผลให้มีผลงานดีเด่นด้านสมาชิกยุวกาชาด ด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหาร และด้านสถานศึกษา มากขึ้น ทำให้ได้เป็นหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ

4.2 จากข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พบว่า ความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เห็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด สมาชิกยุวกาชาด การจัดกิจกรรมยุวกาชาด และผลงานดีเด่นของหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ ทั้งหมดต้องผสมผสานเชื่อมโยงทุกองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าหากัน โดยมีกระบวนการตั้งแต่ผู้บริหารให้การส่งเสริม สนับสนุน และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อให้เกิดกระบวนการการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา และมีผลงานดีเด่นของหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ โดยผลของการส่งเสริม สนับสนุน และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ทั้งในและนอกสถานศึกษา แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ 1) มีการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาดของครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมยุวกาชาด นำไปสู่การจัดกิจกรรมโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และ 2) การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาดและสมาชิกยุวกาชาดได้เข้าร่วมกิจกรรมยุวกาชาด เพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมยุวกาชาดได้มากขึ้น ทำให้มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมยุวกาชาดมากขึ้น

ซ่งจากข้ค้นพบการพัฒนารูปแบบการบริหารงานหญ่ยวภาษาต่นแบบท่มีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดเป็นรูปแบบ ตามภาพ 1 ด่งนี้

ภาพ 1 รูปแบบการบริหารงานหญ่ยวภาษาต่นแบบท่มีประสิทธิภาพ

L คื่อ Leader หมายถึง ผู้บริหาร

SUPP คื่อ Support หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยวภาษาต่นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

SELF คื่อ Self development หมายถึง การพัฒนาตนเองด้านยวภาษาต่น

ADMI คื่อ Red Cross Youth Management หมายถึง การบริหารงานยวภาษาต่น

T คื่อ Teacher หมายถึง ครูผู้สอนกิจกรรมยวภาษาต่น

INAD คื่อ Administration among the Red Cross Youth หมายถึง การบริหารงานในหญ่ยวภาษาต่น

PLAN คื่อ Activity management planning หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมยวภาษาต่น

SEEX คื่อ Self development หมายถึง การพัฒนาตนเองด้านยวภาษาต่น

M คื่อ Member หมายถึง สมาชิกยวภาษาต่น

VOWI คื่อ Compliance with the Red Cross Youth Vow หมายถึง การปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณตนของยวภาษาต่น

SERV คื่อ Service หมายถึง การบำเพ็ญประโยชน์

DISC คื่อ Discipline หมายถึง ความมีระเบียบวินัย

P คือ Procedure หมายถึง การจัดกิจกรรมยุวกาชาด

PROA คือ Project activities for the development of Red Cross Youth Activities หมายถึง กิจกรรมโครงการ/โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาด

VOAC คือ Activities under the oath of the Red Cross Youth หมายถึง กิจกรรมตามคำปฏิญาณตนของยุวกาชาด

COCA คือ Activities according to the basic education core curriculum, 2008 หมายถึง กิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

จากการศึกษาและประชุมจัดทำ Focus Group Discussion โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านยุวกาชาดและด้านงานวิจัย พบว่า “รูปแบบการบริหารงานหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ” นั้น มีองค์ประกอบเกี่ยวเนื่องกับผู้บริหาร ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด สมาชิกยุวกาชาด และการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ซึ่งทั้ง 4 องค์ประกอบดังกล่าว ต้องเป็นองค์ประกอบที่ต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี โดยหมายความว่า เป็นความสัมพันธ์ที่มีจุดเริ่มต้นมาจาก “ผู้บริหาร” แล้วดำเนินเกี่ยวเนื่องกับบุคคลอื่นที่อยู่ใกล้ชิด ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่าง “ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด” กับ “สมาชิกยุวกาชาด” และความสัมพันธ์ระหว่าง “สมาชิกยุวกาชาด” กับ “การจัดกิจกรรมยุวกาชาด” ที่เกิดเป็นความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน โดยความสัมพันธ์ในทั้ง 4 องค์ประกอบนั้นต้องเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันและกัน ทั้งหมดต้องผสมผสานเชื่อมโยงทุกองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าหากัน

โดยสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญกับกิจกรรมยุวกาชาด มีการส่งเสริม สนับสนุนทั้งด้านบุคลากร และงบประมาณ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีการพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด เข้ารับการอบรมเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านยุวกาชาด และมีการกำหนดนโยบายให้มีการจัดกิจกรรมยุวกาชาดในโรงเรียนที่ชัดเจน ย่อมส่งผลให้ครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด มีการบริหารงานในหมู่ยุวกาชาดที่ดี ทั้งด้านข้อมูล เอกสารและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม เข้ารับการอบรมหลักสูตรใด หลักสูตรหนึ่งของยุวกาชาด โดยเฉพาะหลักสูตรครูผู้สอนทำให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านยุวกาชาด มีการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมตลอดปี ทั้งกิจกรรมหลักและกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ย่อมส่งผลให้สมาชิกยุวกาชาด ยึดมั่นในคำปฏิญาณ มีระเบียบวินัย มีจิตอาสาการบำเพ็ญประโยชน์ ย่อมส่งผลให้มีการจัดกิจกรรมโครงการ โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยุวกาชาด จะทำให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพหมู่ยุวกาชาดต้นแบบยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

รูปแบบการบริหารงานของหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ

5.1 การพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด การบริหารงาน และการส่งเสริม สนับสนุน และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมยุวกาชาด มีความสำคัญกับผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเห็นได้ว่าการส่งเสริม สนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ยุวกาชาดทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาตนเองด้านยุวกาชาด และการบริหารงานยุวกาชาด ตามลำดับ ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับ ศิริชาติ วงษ์ใหญ่ และคณะ (2550) เสนอแนะว่า เรื่องที่ผู้บริหารปฏิบัติสม่ำเสมอคือ การให้การส่งเสริม สนับสนุน และเข้าร่วมกิจกรรม รองลงมา คือ การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้มีความพร้อมในการจัดกิจกรรม

5.2 การพัฒนาตนเองด้านยูวกาชาต การวางแผนการจัดกิจกรรมยูวกาชาตและการบริหารงานในหมู่ยูวกาชาต มีความสำคัญกับครูผู้สอนกิจกรรมยูวกาชาต อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเห็นได้ว่า การบริหารงานในหมู่ยูวกาชาต มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาตนเองด้านยูวกาชาต และการวางแผนการจัดกิจกรรมยูวกาชาตตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่พบว่า ครูผู้สอนยูวกาชาต ต้องมีการบริหารงานในหมู่ยูวกาชาตให้ได้ดีเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะการบริหารงานในหมู่ยูวกาชาตให้ได้ดีจะเป็นตัวขับเคลื่อน เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการจัดกิจกรรมยูวกาชาต และสอดคล้องกับ จักรินทร์ โอวาทมหาศิลป์ (2549) ได้เสนอแนะว่า ควรมีการประชุมหารือหรือแนวทางในการจัดกิจกรรมยูวกาชาตระหว่างครูผู้สอน เพื่อหากิจกรรมที่หลากหลาย พัฒนาบุคลิกภาพ ความเสียสละ ความสามัคคี ควบคู่ไปกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

5.3 ความมีระเบียบวินัย การบำเพ็ญประโยชน์ และการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณตนของยูวกาชาต มีความสำคัญกับสมาชิกยูวกาชาต อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเห็นได้ว่า การบำเพ็ญประโยชน์มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา คือ ความมีระเบียบวินัยและการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณตนของยูวกาชาตตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ญัตติฯ แดงใหญ่ และคณะ (2550) ได้มีข้อเสนอแนะว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเองเพิ่มขึ้น โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับผิดชอบตนเอง ให้ความอิสระเสรีในการแสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีผลต่อวินัยในตนเองของนักเรียน

5.4 กิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กิจกรรมตามคำปฏิญาณตนของยูวกาชาต และกิจกรรมโครงการ/โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยูวกาชาต มีความสำคัญกับการจัดกิจกรรมยูวกาชาต อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเห็นได้ว่า กิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา คือ กิจกรรมตามคำปฏิญาณตนของยูวกาชาต และกิจกรรมโครงการ/โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยูวกาชาต ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่พบว่า การจัดกิจกรรมยูวกาชาต ต้องมีการจัดกิจกรรมด้านกิจกรรมตามโครงการ โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยูวกาชาต เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะการจัดกิจกรรมด้านกิจกรรมตามโครงการ โครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมยูวกาชาต จะเป็นตัวขับเคลื่อนให้เป็นหมู่ยูวกาชาตต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ

5.5 ผลงานดีเด่นด้านสมาชิกยูวกาชาต ผลงานดีเด่นด้านครูผู้สอนกิจกรรมยูวกาชาต ผลงานดีเด่นด้านผู้บริหาร และผลงานดีเด่นด้านสถานศึกษา มีความสำคัญกับหมู่ยูวกาชาตต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเห็นได้ว่า ผลงานดีเด่นด้านสมาชิกยูวกาชาต มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา คือ ผลงานดีเด่นด้านครูผู้สอนกิจกรรมยูวกาชาต ผลงานดีเด่นด้านผู้บริหาร และผลงานดีเด่นด้านสถานศึกษา ตามลำดับ สอดคล้องกับ Brian (2005) พบว่า การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ย (GPA) ของนักเรียนคือ มีความเกี่ยวข้องกันในกิจกรรมมาก ทำให้คะแนนเฉลี่ย (GPA) สูงไปในทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และเชิงนโยบาย เพื่อสนับสนุนในการดำเนินงานของหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1.1 ด้านผู้บริหาร ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และเข้าร่วมการจัดกิจกรรมยุวกาชาด ทั้งในและนอกสถานศึกษา มีการเข้ารับการอบรมหลักสูตรยุวกาชาด เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจด้านกิจการยุวกาชาด มีการกำหนดนโยบายด้านกิจกรรมยุวกาชาดที่ชัดเจน

1.2 ด้านครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาด ควรผ่านการอบรมหลักสูตรยุวกาชาดอย่างน้อยคือหลักสูตรครูผู้สอนยุวกาชาด จะทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำมาจัดกิจกรรมยุวกาชาดได้อย่างถูกต้องและมั่นใจ มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมยุวกาชาดกาชาด และจัดกิจกรรมตามแผนที่วางไว้

1.3 ด้านสมาชิกยุวกาชาด ควรเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ ความสนใจ เป็นคนมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีจิตอาสา มีความสามัคคีปรองดอง มีความเมตตา การแต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียน แต่งเครื่องแบบยุวกาชาดได้ถูกต้อง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันแบบพี่ดูแลน้อง และมีความสามัคคีในการทำกิจกรรมร่วมกัน

1.4 ด้านการจัดกิจกรรม ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมยุวกาชาดในระดับโรงเรียน ที่ได้รับรางวัลหมู่ยุวกาชาดต้นแบบ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดกิจกรรมยุวกาชาดในโรงเรียนของตนเองต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอธิบายโดยภาพรวมของหมู่ยุวกาชาดต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินการของหมู่ยุวกาชาดต้นแบบในแต่ละขนาดของโรงเรียนที่จะมีรายละเอียดของเนื้อหาข้อมูลที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น เพื่อเป็นการอธิบายความที่ชัดเจนลงลึกในรายละเอียดเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียน ควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกระบวนการดำเนินการของหมู่ยุวกาชาดต้นแบบในแต่ละขนาดของโรงเรียน

2.2 ควรมีการวิจัยศึกษาสภาพปัญหาของการจัดกิจกรรมยุวกาชาดในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

จักรินทร์ โอวาทมหาศิลป์. (2549). ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมยุวกาชาดของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2563, จาก www.edu.ru.ac.th.

ณัฐฐา แดงใหญ่, และคณะ. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2563, จาก www.edu.ru.ac.th.

ศิริชาติ วงษ์ใหญ่. (2550). สภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ประเภทสามัญรุ่นใหญ่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจที่ 5. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2563, จาก www.edu.ru.ac.th.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2563). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2563, จาก www.bic.moe.go.th. สภาการศึกษา. (2550). ข้อบังคับสภาการศึกษาไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 68) พุทธศักราช 2550 หมวดที่ 9. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน. (2552). การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและแนวการจัดกิจกรรมยุวกาชาด: พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย
- Grace, J. B. (2008). Structural equation modeling for observational studies. *Journal of Wildlife Management*. 72, 12 - 14.

กระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Teacher's ability development process in integrated student-centered learning
management through participatory action research

ณัชชา สอนสมฤทธิ์*

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูศูนย์การศึกษาชนบทและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนพัฒนาตนเองของครู ID Plan แบบบันทึกการนิเทศ แบบบันทึกการประชุม แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบสังเกตการสอน และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ครูสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษามีผลการทดสอบระดับชาติ (N - NET) สูงกว่าระดับประเทศเกือบทุกสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น และปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้การพัฒนารุดผล คือ ความร่วมมือ ความมุ่งมั่น และความตั้งใจจริงของกลุ่มเป้าหมาย และอาศัยกระบวนการและวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย ผลการพัฒนาสามารถพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการออกแบบและนำวิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

คำสำคัญ: กระบวนการพัฒนาศักยภาพครู, การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

*ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาชนบทและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่

Abstract

The purpose of this study was to create teacher's ability development process in integrated student - centered learning management through participatory action research. The target group was 25 teachers in Chom Thong District Non-Formal and Informal Education Center, Chiang Mai Province. Research instrument was teacher's Individual Development Plan (ID Plan), supervision logbook, meeting logbook, Multiple choice Item tests, interview form, Workshop Observation form, Teaching Observation form and learning management plan assessment form.

The results showed that teacher's ability development in integrated student - centered learning management through participatory action research achieved research's objectives. Teachers were able to perform integrated student-centered learning management effectively, The National Education Test (N - NET) result was higher than the national level average score in almost every subject and every level. The Important factors that contributed to the achievement were collaboration, commitment and earnestness of the target group, using various development process and methods. Teachers were able to perform integrated student-centered learning management by designing and implementing a variety of methods causing learners to have higher learning achievement.

Keyword: Teacher's ability development process, Integrated student - centered learning management, Integrated learning management plan

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐโดยได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และหมวด 16 การปฏิรูปประเทศไทย จ. ด้านการศึกษา (4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัด ยึดหลักการ เป้าหมาย แนวคิด เกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษา 1) หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกช่วงวัย ตั้งแต่เด็กปฐมวัย วัยเรียน วัยทำงาน และผู้สูงวัยมีโอกาสด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาตามความพร้อมและความสามารถให้บรรลุขีดสูงสุด มีความรู้ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมรวมทั้งมีสมรรถนะในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ และ 2) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนกลุ่มปกติ กลุ่มด้อยโอกาสที่มีความยากลำบาก และขาดโอกาส

เนื่องด้วยสภาวะทางเศรษฐกิจและภูมิสังคม และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ก็ได้กำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หมวด 4 กำหนดแนวการจัดการศึกษา มาตรา 23 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษา และในมาตรา 24 (4) ได้กำหนดไว้ว่า “การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา” และตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของยูเนสโก ซึ่งประชากรทุกคนต้องมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี และ 3) ทักษะชีวิตและอาชีพ

ในการจัดการศึกษาดังกล่าว ครูมีบทบาทสำคัญเพราะครูเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด มีหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ อบรมสั่งสอนผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงาม ให้เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข คุณภาพของครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน มีข้อค้นพบจากงานวิจัยของกลุ่มประเทศองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD: Organization for Economic and Co - operation Development) ที่พบว่า นักเรียนที่มีโอกาสได้เรียนรู้กับครูที่สอนเก่ง จะมีพัฒนาการที่ก้าวหน้ามากกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนไม่เก่งถึง 3 เท่า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) บทวิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนต้องเรียนเอง ครูไม่ต้องสอนแต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก (Facilitate) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จากการลงมือทำ การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมคนออกไปทำงานที่ใช้ความรู้ (Knowledge Worker) และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ (Learning Person) มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้และเป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้ ดังนั้นทักษะที่สำคัญที่สุดในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นทักษะของการเรียนรู้ (Learning Skills) เพราะต้องเตรียมคนไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง

การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่สำคัญของการบริหารงานบุคคลจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงานให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ในการพัฒนาบุคลากรครู ผู้บริหารจะต้องดำเนินการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษา

ตลอดชีวิต และการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคม มีการบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม ศิลธรรม และวัฒนธรรม มุ่งสร้างพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และพัฒนาความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ

สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันของศูนย์การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2560 มีผู้เรียน จำนวน 810 คน บุคลากรครูสายบริหาร จำนวน 1 คน บุคลากรครูสายปฏิบัติการสอน จำนวน 25 คน แยกเป็น ข้าราชการครู จำนวน 1 คน พนักงานราชการ จำนวน 24 คน ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และครูบางคนไม่มีวุฒิทางการศึกษา ไม่จบตามเอกสาขาวิชาที่สอน และครูต้องรับผิดชอบสอนในทุกรายวิชาที่ผู้เรียนลงทะเบียนเรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นประชากรวัยแรงงาน เป็นผู้พลัดและขาดโอกาสทางการศึกษา มีความหลากหลายทั้งอายุ เพศ วัย และสภาพทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน มีรายได้น้อย ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำสวนลำไย ทำนา ทำไร่ และผู้เรียนบางส่วนเป็นผู้เรียนที่ออกมาจากระบบโรงเรียนกลางคัน แต่ละคนมีสภาพปัญหาทางครอบครัว เช่น พ่อแม่แยกทางกัน อาศัยอยู่กับตายาย บางคนตั้งครรภ์ระหว่างวัยเรียน และบางคนอยู่ในสถานฟื้นฟูและบำบัด ยาเสพติด ฯลฯ และจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผลการประเมินจำแนกตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ มีผลการประเมินมีค่าคะแนน 88.28 อยู่ในระดับดี ซึ่งผู้ประเมินได้นำเสนอจุดที่ควรพัฒนาไว้ ดังนี้

1. ด้านผลการจัดการศึกษา ดังนี้

- 1.1 ผู้เรียนมีความหลากหลายในความรู้ขั้นพื้นฐาน ต่างวัย ต่างประสบการณ์
- 1.2 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต้องปรับปรุงตัว 2 กลุ่มสาระ จึงควรมีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษายังไม่ได้วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพครู และยังไม่ได้นำผลการประเมินคุณภาพของครูมาใช้ในการพัฒนาให้ตรงกับสภาพปัญหาของครูแต่ละคน ซึ่งทำให้จัดกระบวนการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ด้านผลการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ จากการค้นคว้าพัฒนาความคิด โดยการทำงานเป็นกลุ่ม จัดทำโครงการที่มีความหลากหลายในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และพัฒนาต่อยอดความคิด เพื่อนำความรู้มาปรับใช้ในการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และควรจัดสื่อการเรียนด้านการส่งเสริมวิเคราะห์ให้เพียงพอต่อผู้เรียน

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาควรให้ครูจัดทำแผนพัฒนาตนเอง เพื่อสำรวจสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน และสมรรถนะการทำงาน ซึ่งจะทำให้ทราบปัญหาที่แท้จริง และดำเนินการพัฒนาตามลำดับความสำคัญของปัญหา (ศูนย์การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภोजอมทอง, 2558) และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non - Formal National Educational Test: N-NET) ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2560 พบว่า ระดับประถมศึกษา ทุกสาระการเรียนรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทุกสาระ

การเรียนรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีผลคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ มี 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ และผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปี 2560 พบว่า มีค่าคะแนน 88.33 อยู่ในระดับดี ซึ่งสถานศึกษาได้นำเสนอจุดที่ควรพัฒนาไว้ ดังนี้ 1) ด้านผลการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น และ 2) ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น ศูนย์การเรียนนอกระบบระดับการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจอมทอง ได้นำข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N - NET) และผลการประเมินตนเองมาพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และนำมาพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการศึกษาสภาพปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ มีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ และการสะท้อนปัญหาในการปฏิบัติการสอน และสมรรถนะในการปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบปัญหาที่แท้จริงของครู และดำเนินการพัฒนาตามลำดับความสำคัญของปัญหาเกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการรู้และพัฒนาทักษะการคิดให้เกิดการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และพัฒนาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการศูนย์การเรียนนอกระบบระดับการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจอมทองตระหนักถึงความสำคัญที่จะพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ซึ่งกระบวนการดังกล่าวได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาให้ครูได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในเรื่องประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ และเพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมั่นใจ เกิดประสิทธิภาพ ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน บรรลุจุดมุ่งหมายตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อีกทั้งเป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เพิ่มสูงขึ้น และส่งผลให้คะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non - Formal National Educational Test: N - NET) สูงขึ้นเป็นลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจอมทอง ปีงบประมาณ 2561 – 2562 จำนวน 25 คน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แผนพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan: ID Plan) ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

1.2 แบบบันทึกการนิเทศ

1.3 แบบบันทึกการประชุม แบบฟอร์มตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ

1.4 แบบทดสอบ จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

1.4.1 เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ ถูกหรือผิด จำนวน 30 ข้อ

1.4.2 เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบถูกหรือผิด จำนวน 20 ข้อ

1.5 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายหลังการพัฒนา

1.6 แบบสังเกต จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่

1.6.1 ฉบับที่ 1 ใช้สังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายระหว่างการพัฒนา

1.6.2 ฉบับที่ 2 ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายขณะปฏิบัติการสอน

1.7 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ มีผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน

3. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การจัดกระทำข้อมูล นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแผนพัฒนาตนเอง แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบบันทึกการนิเทศ มาตรวจสอบคุณภาพข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการตามกรอบการวิจัยแล้วนำมาเรียบเรียงในเชิงพรรณนาต่อไป

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ นำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบ แบบสังเกต และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วตรวจให้คะแนนและนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน

3.2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย โดยใช้การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย (Methodological Triangulation) แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อกำหนดทิศทาง (Trend) และสร้างข้อสรุป และนำเสนอโดยการอิงกรอบการศึกษาโดยการบรรยาย (Narrative Form) พร้อมอ้างอิงข้อมูลที่เป็นที่มาของข้อสรุป การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกเครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้และเทคนิคที่ใช้เป็นเทคนิคเชิงคุณภาพ (Qualitative Technique) โดยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยรอบที่ 1

ผลการศึกษากระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยรอบที่ 1 พบว่า

1. ผลการวางแผน (Planning: P) การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันพบว่า ครู มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจึงควรได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจากการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อร่างกระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ได้สังเคราะห์ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อสรุปกระบวนการพัฒนา ประกอบด้วย 1) ขั้นสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนา 2) คัดเลือกวิธีการพัฒนา 3) ขั้นการดำเนินการพัฒนา ประกอบด้วย (1) การให้ความรู้ (2) การนำความรู้ไปใช้ (3) การนิเทศติดตาม และ (4) การประเมินผล และ 4) ขั้นวิเคราะห์และสรุปผลการพัฒนา

2. ผลการปฏิบัติตามแผน (Action: A) การนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติโดยผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายได้ร่วมกันดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการ ขั้นตอนการให้ความรู้ พบว่า

2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มเป้าหมายรู้จักวิธีการวิเคราะห์ตนเองสามารถกำหนดวิธีการและวางแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในหลักการทฤษฎีและแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามขั้นตอนของ ONIE MODEL บรรลุเป้าหมายในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ แต่ยังมีครูบางส่วนยังไม่ค่อยเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามขั้นตอน ONIE MODEL และยังไม่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่สอนเข้ากับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนได้

2.3 การศึกษาดูงาน พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับบริบทของสถานศึกษา และสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ผลการสังเกตผล (Observation: O) พบว่า กลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญของการนิเทศว่าสามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศภายในยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับกลุ่มเป้าหมายส่วนที่จะต้องปรับปรุง แก้ไข คือ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน ยังไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินจะต้องดำเนินการศึกษาหรือคัดเลือกวิธีการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมต่อไป

4. ผลการสะท้อนผล (Reflection: R) กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวม พบว่า

4.1 ได้มีโอกาสและพัฒนานตนเองอย่างจริงจัง

4.2 ได้รับการพัฒนานตนเองในด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้

4.3 ปัจจัยความสำเร็จในการวิจัยรอบที่ 1 ประกอบด้วย ความร่วมมือและมุ่งมั่นตั้งใจของกลุ่มเป้าหมาย

4.4 การบริหารจัดการที่เป็นระบบของผู้บริหาร มีประโยชน์ต่อการพัฒนาครู โดยให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี

4.5 การดำเนินการในรอบที่ 1 เกิดประโยชน์อย่างมากมิใช่เพียงการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเท่านั้น หากแต่เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพการศึกษาทุกด้าน เป็นการสะท้อนข้อเท็จจริงที่ว่า “ครู คือ กลไกสำคัญของการพัฒนา” และผู้รับประโยชน์โดยตรงก็คือผู้เรียนนั่นเอง

5. ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการสะท้อนผลในครั้งนี้และเป็นข้อเสนอที่ควรดำเนินการในรอบที่ 2 ของการวิจัย ประกอบด้วย

5.1 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน ควรมีการสังเกตการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้หรือไม่ และควรใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน หรือระบบกลุ่มในการทำงาน โดยกำหนดให้ครูในกลุ่มที่เก่ง และเข้าใจขั้นตอนการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ONIE MODEL) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญร่วมเป็นพี่เลี้ยงคอยดูแล ช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ควรมีการเสริมแรงให้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติตามแผน และควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการนิเทศเป็นนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) ซึ่งเป็นกระบวนการนิเทศการสอนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง

5.2 กระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการวิจัยรอบที่ 2 ควรยกระดับสำรวจสภาพ ความต้องการพัฒนา และชี้ให้เห็นชัดว่ากลุ่มเป้าหมายที่ไม่ผ่านการประเมิน ควรดำเนินการในชั้นศึกษาและคัดเลือกวิธีการพัฒนา ซึ่งการให้ความรู้ชี้แจงเพิ่มกิจกรรมการศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วย One Plan One Page Management การอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน การเสริมแรงเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และใช้กระบวนการนิเทศแบบคลินิก ตามข้อเสนอข้างต้น

5.3 ความสำเร็จของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยกระบวนการความร่วมมือ ร่วมใจ และมีเป้าหมายเดียวกัน คือ คุณภาพผู้เรียน จึงจะประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าประสงค์ได้

ผลการวิจัยในรอบที่ 2

การวิจัยในรอบที่ 2 ดำเนินการวิจัยในปีงบประมาณ 2562 พบว่า

1. การปรับปรุงพัฒนากระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลจากการสะท้อนผลการวิจัยในรอบที่ 1 มาปรับปรุง แก้ไข และนำมาพัฒนาในรอบที่ 2 และดำเนินการวางแผนพัฒนาในส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายได้ร่างกระบวนการพัฒนาประกอบด้วย 1) ขั้นตอนเลือกวิธีการพัฒนา 2) ขั้นตอนดำเนินการพัฒนา ประกอบด้วย (1) การให้ความรู้ (2) การนำความรู้ไปใช้ (3) การเสริมแรง (4) การนิเทศติดตาม และ (5) การประเมินผล และ 3) ขั้นตอนวิเคราะห์และสรุปผลการพัฒนา

2. ผลการวางแผน (Planning: P) ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายร่วมกันประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวางแผนใหม่ (Re - Planning) จำนวน 1 วัน โดยนำข้อมูลจากการสะท้อนผลการวิจัยในรอบที่ 1 มาปรับปรุงแก้ไขที่ต้องนำมาพัฒนาในรอบที่ 2 และดำเนินการวางแผนพัฒนาในส่วนที่ต้องปรับปรุง แก้ไขให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. ผลการปฏิบัติตามแผน (Action: C) ดำเนินการในปีงบประมาณ 2562 โดยนำแผนไปสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุผลตามกระบวนการที่ร่วมกันกำหนดไว้ระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายตามขั้นการวางแผน (Planning: P) ได้แก่ 1) การศึกษาเอกสาร 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย One Plan One Page Management 3) การอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน 4) การเสริมแรง และ 5) การนิเทศแบบคลินิก โดยกระบวนการจัดกิจกรรมคล้ายคลึงกับการวิจัยในรอบที่ 1 ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Action: A) เป็นการดำเนินการปฏิบัติตามแผนใหม่ (Re - Acting) ร่วมกันดำเนินการตามแผนอย่างมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนา ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การดำเนินการที่เพิ่มเติมจากการวิจัยในรอบที่ 1 กลุ่มเป้าหมายทุกคนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ One Plan One Page Management และสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังรายละเอียดการดำเนินงานต่อไปนี้

3.1 จัดหาเอกสารสื่อความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้กับกลุ่มเป้าหมายอ่านเพิ่มเติม

3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วย One Plan One Page Management จำนวน 1 วัน เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

3.3 การอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 2 วัน โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี ระเบียบวิธีวิจัย

3.4 ผู้วิจัยใช้การเสริมแรงเพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระรายวิชาเข้ากับสภาพบริบท วิถีชีวิต และศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการกำหนดเป้าหมายครูที่มีผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าสอบคิดเป็นร้อยละ 100 และครูที่มีร้อยละของผู้สอบผ่านคิดเป็นร้อยละ 90 ขึ้นไป จะได้รับเกียรติบัตรจากสถานศึกษาและสำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่

3.5 ผู้วิจัยใช้การนิเทศแบบคลินิก เพื่อกระตุ้นให้ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดให้มีการสาธิตการสอนระหว่างเพื่อนครู และร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคล และให้คำแนะนำทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น

สรุปผลการดำเนินการตามแผนการดำเนินงาน โดยในการประชุมประจำเดือน มีการรายงานและนำเสนอผลงานการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวงรอบที่ 1 และในวงรอบที่ 2 กลุ่มเป้าหมายนำสู่การปฏิบัติในห้องเรียนดำเนินการอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งใช้เวลา 2 ปีงบประมาณ โดยสามารถพัฒนาศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งผลให้สถานศึกษามีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน N - NET สูงขึ้น

4. ผลการสังเกตผล (Observation: O)

กระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการวิจัยวงรอบที่ 2 นี้ มีกิจกรรม 2 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมที่ดำเนินการซ้ำ และต่อเนื่องจากวงรอบที่ 1 และ 2) กิจกรรมที่ร่วมกันพิจารณาและกำหนดขึ้นมาใหม่ ผลการสังเกต พบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละรายวิชาและสาระการเรียนรู้ เช่น การจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงาน การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม การใช้สื่อเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด มีรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

5. ผลการสะท้อนผล (Reflection)

การจัดกิจกรรมในวงรอบที่ 2 ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

5.1 กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ ทฤษฎี และจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.2 กลุ่มเป้าหมายสามารถออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ด้วย One Plan One page Management ได้

5.3 กลุ่มเป้าหมายสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามขั้นตอนของ ONIE MODEL ได้

5.4 กลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ สรุปองค์ความรู้ได้ มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง และมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา ส่งผลผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

5.5. ผู้วิจัย กลุ่มเป้าหมาย และผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

5.6 กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตนเอง ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

5.7 กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

5.8 กลุ่มเป้าหมายแต่ละคนมีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบมากขึ้น

ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายร่วมกันวิเคราะห์และวิพากษ์ผลการดำเนินการวิจัยกระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมร่วมกัน สรุปอภิปรายผลการวิจัย และพิจารณาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ โดยสามารถสังเคราะห์เป็นประเด็นหลักได้ ดังนี้

1. กระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครั้งนี้มีผลการดำเนินการเป็นที่น่าพอใจ คือครูสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สถานศึกษามีผลการทดสอบระดับชาติด้านการศึกษาของระบบโรงเรียน (N - NET) ที่สูงขึ้น

3. การพัฒนาบรรลุผลเนื่องจากปัจจัยสำคัญ คือ ความร่วมมือ ความมุ่งมั่น และความตั้งใจจริงของกลุ่มเป้าหมาย โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาและวิธีการพัฒนาตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา

3.2 ขั้นศึกษาและคัดเลือกวิธีการพัฒนา

3.3 ขั้นการดำเนินการพัฒนา ประกอบด้วย

3.3.1 การให้ความรู้

1) การเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเอง

2) การศึกษาเอกสาร

3) การประชุมเชิงปฏิบัติการ

4) การศึกษาดูงาน

5) การอบรมพัฒนา

3.3.2 การนำความรู้ไปใช้

1) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วย One Plan One Page Management

3) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.3 การเสริมแรง

- 1) เกียรติบัตรประกาศยกย่องชมเชย
- 2) การให้ขวัญและกำลังใจ

3.3.4 การนิเทศติดตาม

- 1) การนิเทศภายใน
- 2) การนิเทศแบบคลินิก

3.3.5 การประเมินผล

4. ขันวิเคราะหและสรุปผลการพัฒนา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยกระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรูแบบบูรณาการที่เนนผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีผลการวิจัยที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวางแผน พบว่า จากการศึกษาสภาพปญหา ครูควรได้รับการพัฒนาศักยภาพครู ในการจัดการเรียนรูแบบบูรณาการที่เนนผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) สอดคล้องกับ วณิชพร วงศ์ประชา (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้านการจัดการเรียนรูที่เนนผู้เรียนเป็นสำคัญ: กรณีศึกษา โรงเรียนอากาศอานวยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ทั้งนี้ยังสอดคล้องผลการวิจัยของ มนพ กสกลศิลป์ศิริ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และจากการประชุมระดมความคิดเห็น โดยได้สังเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปว่า กระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรูแบบบูรณาการที่เนนผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) ขันสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนา 2) ขันคัดเลือกวิธีการพัฒนา 3) ขันการดำเนินการพัฒนา ประกอบด้วย (1) การให้ความรู้ (2) การนำความรู้ไปใช้ (3) การเสริมแรง (4) การนิเทศติดตาม และ (5) การประเมินผล และ 4) ขันวิเคราะหและสรุปผลการพัฒนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนพ กสกลศิลป์ศิริ (2553) ได้พิจารณากำหนดและประเมินทางเลือกเพื่อนำสู่การปฏิบัติที่เชื่อมั่นว่าจะสามารถแก้ปัญหาและเกิดสภาพที่คาดหวังได้ ซึ่งปรากฏได้ 2 ทางเลือก คือ 1) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 2) สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องความต้องการ

2. ผลการปฏิบัติตามแผน

2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการขันำตนเอง กลุ่มเป้าหมายรู้จักวิธีการวิเคราะหตนเอง สามารถกำหนดวิธีการและวางแผนการจัดการเรียนรูของตนเองได้ สอดคล้องกับ Guskey (2000) ได้เสนอ “ตัวแบบพัฒนานวิชาชีพ” เพื่อการให้มืทางเลือกและมีโอกาสที่จะเพิ่มพูนความรู้และทักษะทางวิชาการ ตัวแบบสำคัญในการพัฒนานวิชาชีพในกิจกรรมและในรายบุคคล (Individual Learning) ตัวแบบกิจกรรมแนะนำเป็นรายบุคคล เป็นการที่บุคคลกำหนดเป้าหมายพัฒนานวิชาชีพของตนเอง และเลือกกิจกรรมที่เชื่อว่าจะทำให้บรรลุเป้าหมายได้ และ มนพ กสกลศิลป์ศิริ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการร่วมกันพิจารณากำหนดและประเมินทางเลือก เพื่อนำสู่การปฏิบัติที่เชื่อมั่นว่าจะสามารถแก้ปัญหาและเกิดสภาพที่คาดหวังได้ทางเลือก คือ การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและทฤษฎี การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ สอดคล้องกับผลการวิจัยหลายท่าน ได้แก่ มนพ สกลศิลป์ศิริ (2553) และ อาณัติ ราชโสม (2554) การประชุมเชิงปฏิบัติการสามารถพัฒนาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ Joyce and Showers (1995) และ Guskey (2000) พบว่า รูปแบบในการพัฒนาบุคลากร วิธีการ หรือ องค์ประกอบในการพัฒนาบุคคล คือ การเข้าร่วมประชุม การให้การอบรมระหว่างประจำการ การประชุมปฏิบัติการ หรือการสัมมนา การฝึกอบรม (Training) เช่น การอภิปราย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การบรรยาย การสัมมนา การสาธิต การแสดงบทบาทสมมุติ และสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

2.3 การศึกษาดูงาน พบว่า ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับ อาณัติ ราชโสม (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน บ้านสวนอ้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการการศึกษาดูงานเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสรุปได้ว่า ผู้ร่วมวิจัยสามารถจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนต่อไป

3. ผลการสังเกตผล พบว่า กลุ่มเป้าหมายสนใจการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ตามกระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการวิจัยรอบที่ 2 มีกิจกรรม 2 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมที่ดำเนินการซ้ำ และต่อเนื่องจากวงจรที่ 1 และ 2) กิจกรรมที่ร่วมกันพิจารณาและกำหนดขึ้นมาใหม่ พบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้โดยสามารถบูรณาการเชื่อมโยงสภาพปัญหา ความต้องการ เข้ากับเนื้อหาวิชา แล้วนำมาจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามความต้องการ ความสนใจ ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ มนพ สกลศิลป์ศิริ (2553) ซึ่งใช้กระบวนการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการหลักการ นิเทศแบบคลินิก การให้เพื่อนครูช่วยแนะนำ และการเสริมแรง ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ Guskey (2000) ได้เสนอ “ตัวแบบพัฒนาวิชาชีพ” เพื่อการให้มีทางเลือกและมีโอกาสที่จะเพิ่มพูนความรู้และทักษะทางวิชาการ ซึ่งได้เสนอ ตัวแบบสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพ คือ ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ตัวแบบระบบพี่เลี้ยงเพื่อจะมีการพัฒนาวิชาชีพ เกี่ยวกับการจับคู่บุคคลระหว่างผู้มีประสบการณ์ มีความสำเร็จสูงกับบุคคลที่มีประสบการณ์และความสำเร็จน้อย พี่เลี้ยงจะแนะนำการตั้งเป้าหมายวิชาชีพ แลกเปลี่ยนความคิดและกลยุทธ์ในการทำงาน สังเกตการทำงานและ ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

4. ผลการสะท้อนผล พบว่า กระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สามารถพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยกระบวนการพัฒนาที่หลากหลาย ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนา 2) ขั้นคัดเลือกวิธีการพัฒนา 3) ขั้นการดำเนินการพัฒนา และ 4) ขั้นวิเคราะห์และสรุปผลการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับ Guskey (2000) ได้เสนอ “ตัวแบบพัฒนาวิชาชีพ” ตัวแบบสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพ คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนา (Participation) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะ สำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เพื่อพัฒนาครูในสถานศึกษาควรศึกษาหลักการวิจัย จรรยาบรรณผู้วิจัยและบทบาทของผู้วิจัยให้เข้าใจอย่างชัดเจน และนำไปใช้อย่างมั่นใจและเชื่อมั่นในหลักการมีส่วนร่วม

1.2 การพัฒนาครูเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องจึงควรดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) อย่างต่อเนื่อง

1.3 การพัฒนาครูเป็นการพัฒนาผู้ใหญ่มากกว่าความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์จึงต้องคำนึงถึง “หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่”

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่อำนวยความสะดวกให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สถานศึกษาควรกำหนดให้ครูมีแผนพัฒนาตนเอง ID Plan ทุกปี ซึ่งอาจจัดทำเป็นยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และดำเนินการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา และการพัฒนาการศึกษาต่อไป

2.2 ควรดำเนินการวิจัยโดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ครอบคลุม ทั้งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งจะได้สารสนเทศที่รอบด้านและตอบโจทย์การจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการหรือรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

มนพ สกลศิลป์ศิริ. (2553). การพัฒนาคุณภาพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วันชพร วงศ์ประชา. (2552). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: กรณีศึกษาโรงเรียนอานวยศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจอมทอง. (2560). รายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report) ปีงบประมาณ 2560. เชียงใหม่: ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจอมทอง.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2558). รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่สามของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). เอกสารงานวิจัยเรื่องการกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษากับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ศตวรรษที่ 21.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2560). รายงานการทดสอบการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2560. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- อาณัติ ราชโสม. (2554). การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนบ้านสวนอ้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Guskey, Thomas R. (2000). *Evaluation Professional Development*. Thousand Oaks, California: Corwin press.
- Joyce, B. and Showers, B. (1995). *Student Achievement through Staff Development: Fundamental of School Renewal*. 2th ed. New York: Longman.

การประเมินผลโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม สังกัดกรุงเทพมหานคร
An Evaluation of School Curriculum Development Encouragement Project
Watmaichonglom School under Bangkok Metropolitan Administration

ดร.พัชรินทร์ ศิริสุข*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ประเมินปฏิกิริยาความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการ 2) ประเมินผลการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระการอบรม 3) ประเมินพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ และ 4) ประเมินผลลัพธ์ที่มีต่อโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 11 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 49 คน ดำเนินการประเมินโดยประยุกต์รูปแบบการประเมินโครงการอบรมแบบเคิร์กแพทริก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น แบบสอบถามสำหรับครู จำนวน 5 ตอน และแบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำนวน 2 ตอน วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ข้าราชการครูมีความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระการอบรมของข้าราชการครูอยู่ในระดับมาก 3) ข้าราชการครูมีพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่อยู่ในระดับมาก และ 4) ผลลัพธ์ที่มีต่อโรงเรียนวัดใหม่ช่องลมตามการรับรู้ของข้าราชการครูอยู่ในระดับมากที่สุดและนักเรียนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การประเมินผลโครงการ, การส่งเสริมสนับสนุน, การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to evaluate School Curriculum Development Encouragement Project in 4 aspects: 1) To evaluate the satisfaction reaction of teachers towards the project, 2) To evaluate the learning outcome according to the training based content, 3) To evaluate the behavior of applying knowledge to work in their duties, and 4) To evaluate the direct effects toward Watmaichonglom School. The research samples were 11 teachers and 49 primary students from Grade 4 - 6. The evaluation of the training program was performed by using Kirkpatrick model. The research instrument was a five-point Likert Scale questionnaire which consisted of 5 parts for teachers and 2 parts for students. Percentage, mean and standard deviation were used for data analysis.

*ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดกรุงเทพมหานคร

The results were as follows: 1) Teachers' satisfaction was at a high level, 2) Results of learning based on training contents were at a high level, 3) Teachers' behaviors in knowledge application to duties were at a high level, and 4) As for direct effects on Watmaichonglom School base on teachers' perception, they were ranked at the highest level by teachers and at a high level by students.

Keywords: Project Evaluation, Encouragement, School Curriculum Development

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในพื้นที่การปกครอง เขตห้วยขวาง เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นปฐมวัย - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีข้าราชการครู จำนวน 11 คน นักเรียน จำนวน 274 คน ในปีการศึกษา 2560 ได้ส่งข้าราชการครูทุกคนเข้ารับการอบรมโครงการส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2560 ของกรุงเทพมหานคร โดยฝ่ายการศึกษา สำนักงานเขตห้วยขวาง จัดการอบรมในภาพรวมให้กับโรงเรียนในสังกัด เพื่อให้ข้าราชการครู นำความรู้ ประสบการณ์กลับมาปฏิบัติภารกิจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพที่ส่งผลโดยตรง ต่อคุณภาพนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในขั้นตอนการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ระบุว่าควรส่งครูเข้ารับการอบรมร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งจะทำให้ครูสามารถดำเนินการวางแผนในการจัดทำหลักสูตร ได้อย่างมั่นใจ นักเรียนมีส่วนร่วมเสนอแผนการเรียนตามความต้องการ (มนสิข สิริธิมบุรณ์, 2561: น. 160 - 161) กอปรกับเป็นการสนองตอบข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา รอบสาม (2554: น. 5) ด้านผลการจัดการศึกษาในการปรับปรุงเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ที่อยู่ในระดับคุณภาพต้องปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

จากความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และปัญหาโดยรวมด้านการจัดการศึกษาดังกล่าว ข้างต้น โรงเรียนจึงส่งข้าราชการครู จำนวน 11 คน เข้ารับการอบรมโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม จึงมีความสนใจศึกษาผลที่ได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ของฝ่ายการศึกษา สำนักงาน เขตห้วยขวาง เมื่อสิ้นสุดการอบรมแล้ว โดยใช้วิธีการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เพื่อนำสารสนเทศ ที่เกิดจากการประเมินผลโครงการมาประยุกต์ในการกำหนดเป้าหมายหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และสนองตอบหลักการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะบังเกิดผลสูงสุดแก่ผู้เรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งเตรียมการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินผลโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ประเมินปฏิกิริยา (Reaction Evaluation) ด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการ
2. ประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) ตามเนื้อหาสาระการอบรม
3. ประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation) การนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่
4. ประเมินผลลัพธ์ (Result Evaluation) ที่มีต่อโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลหลักในการประเมิน มีดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในการประเมินเป็นข้าราชการครู จำนวน 11 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 49 คน ที่ได้จากการเทียบสัดส่วนตามตารางของเครซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie and Morgan) (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2561: น. 174) จากนักเรียนทั้งหมด 56 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ปฏิกริยาของข้าราชการครูที่เข้ารับการอบรม ด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการ 2 ส่วน คือ 1) การดำเนินงานบริหารจัดการอบรม 2) ประโยชน์ของเนื้อหาสาระการอบรมโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

2.2 การเรียนรู้ของข้าราชการครูที่เข้ารับการอบรมตามเนื้อหาสาระการอบรม

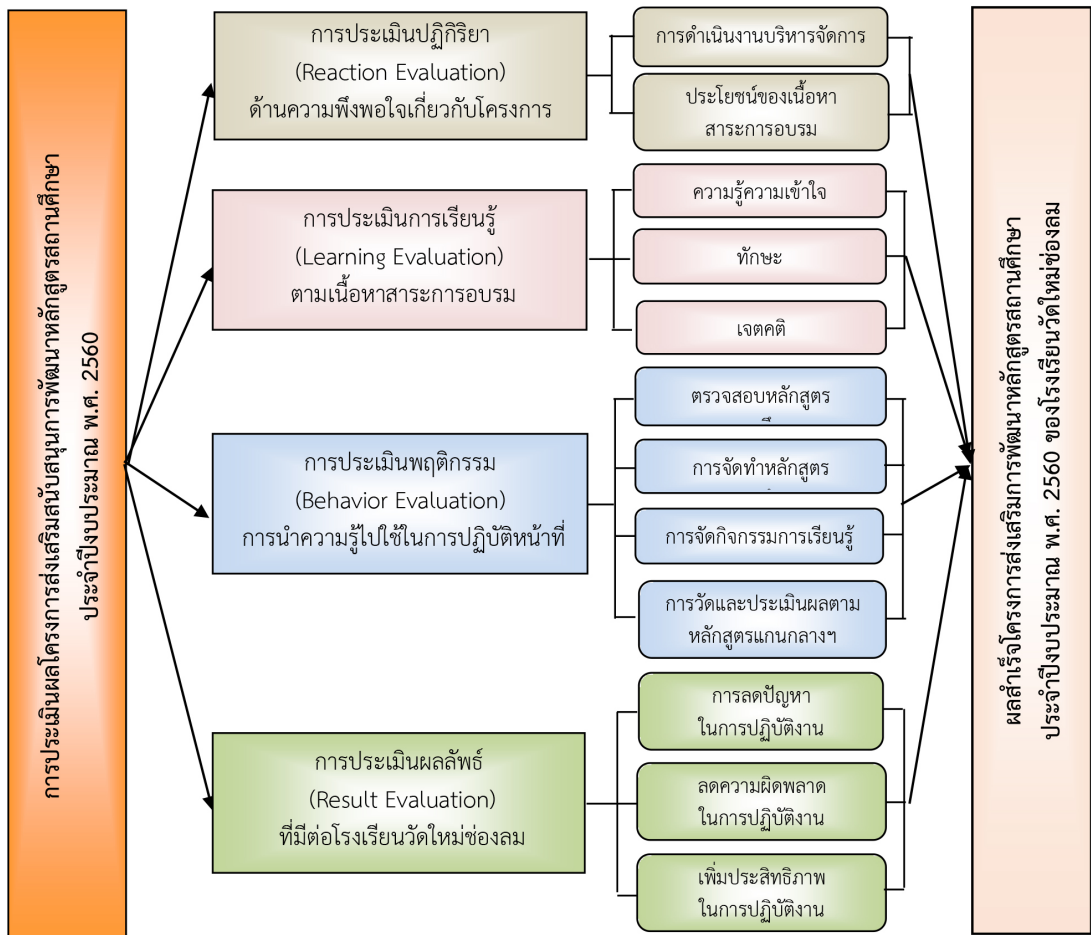
2.3 พฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของข้าราชการครูที่เข้ารับการอบรม

2.4 ผลลัพธ์ที่มีต่อโรงเรียนวัดใหม่ช่องลมของข้าราชการครูและความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่มีต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการครู

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประเมินผลโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ครั้งนี้ เป็นการประเมินผลสรุปเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินโครงการฝึกอบรมแบบเคริกแพทริก (Kirpatrick) (สำราญ มีแจ้ง, 2544: น. 156 - 163, สมหวัง พินยานุวัฒน์, 2553: น. 99 - 101, พิสนุ พงศ์ศรี, 2554: น. 46 - 48) ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert และมีข้อความปลายเปิด โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) ประกอบด้วย

4.1 แบบสอบถามสำหรับครู แบ่งเป็น 5 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การประเมินปฏิภณการอบรมในด้านการดำเนินงานบริหารจัดการอบรมและประโยชน์ของเนื้อหาสาระ การอบรม 3) การประเมินการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะและด้านเจตคติ 4) การประเมินพฤติกรรมการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ และ 5) การประเมินผลลัพธ์ที่มีต่อโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม 0.95

4.2 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การประเมินผลลัพธ์ที่มีต่อโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม 0.82

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 รวบรวมข้อมูลการตอบแบบสอบถามของข้าราชการครู ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 การประเมินปฏิภณการอบรม และตอนที่ 3 การประเมินการเรียนรู้ในวันที่ 10 พฤษภาคม 2560 หลังจากเสร็จสิ้นการอบรม เมื่อวันที่ 3 – 5 พฤษภาคม 2560

5.2 รวบรวมข้อมูลการประเมินพฤติกรรมการนำความรู้ของข้าราชการครูที่ได้รับจากการอบรม ไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ในช่วงเดือนกันยายน 2560

5.3 รวบรวมข้อมูลการประเมินผลลัพธ์ที่มีต่อโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม ตามการรับรู้ของข้าราชการครูและนักเรียนในวันที่ 25 - 31 มีนาคม 2561 ซึ่งเป็นช่วงเตรียมการประกาศผลสอบปีการศึกษา 2560

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ในการหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การประเมินโครงการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวทางการประเมินผลโครงการฝึกอบรมของเคริกแพทริก (Kirkpatrick) ซึ่งกำหนดสิ่งที่มุ่งประเมินไว้ 4 รายการ คือ 1) ประเมินปฏิภณการอบรม 2) ประเมินผล การเรียนรู้ 3) ประเมินพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน และ 4) ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับองค์กร (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2557: น. 419) ดังนี้

ตาราง 1 วิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ การประเมิน	ตัวชี้วัด/ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ ประเมิน	การวิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์การ ประเมิน
1. เพื่อประเมิน ปฏิกิริยาของ ข้าราชการครู	ความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการ ส่วนที่ 1 การดำเนินงานบริหารจัดการ อบรม	ข้าราชการครู จำนวน 11 คน	แบบสอบถาม แบบมาตร ประมาณค่า 5 ระดับ	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	$\bar{X} \geq 3.51$
	ส่วนที่ 2 ประโยชน์ของเนื้อหาสาระ การอบรมในเรื่อง 1) หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2) หลักสูตรสถานศึกษา 3) การวัดและ ประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	ข้าราชการครู จำนวน 11 คน	แบบสอบถาม แบบมาตร ประมาณค่า 5 ระดับ	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	$\bar{X} \geq 3.51$
2. เพื่อประเมิน การเรียนรู้ของ ข้าราชการครู ตามเนื้อหา สาระการอบรม	ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ	ข้าราชการครู จำนวน 11 คน	แบบสอบถาม แบบมาตร ประมาณค่า 5 ระดับ	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	$\bar{X} \geq 3.51$
3. เพื่อประเมิน พฤติกรรม การนำความรู้ ไปใช้ในการปฏิบัติ งานในหน้าที่	การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน หลังเสร็จสิ้นการอบรม เกี่ยวกับ - การตรวจสอบหลักสูตร - การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา - การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ - การวัดและประเมินผล	ข้าราชการครู จำนวน 11 คน	แบบสอบถาม แบบมาตร ประมาณค่า 5 ระดับ	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	$\bar{X} \geq 3.51$
4. เพื่อประเมิน ผลลัพธ์ที่มีต่อ โรงเรียนวัดใหม่ ช่องลม	ผลลัพธ์ที่มีต่อโรงเรียน - การลดปัญหาในการปฏิบัติงาน - ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน - การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	- ข้าราชการครู จำนวน 11 คน - นักเรียน ป.4 – 6 จำนวน 49 คน	แบบสอบถาม แบบมาตร ประมาณค่า 5 ระดับ	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	$\bar{X} \geq 3.51$

สรุปผลการวิจัย

1. การประเมินปฏิกิริยาด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการ พบว่า ข้าราชการครูส่วนมากมีความพึงพอใจในด้านการดำเนินงานบริหารจัดการอบรมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.67) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับความรู้เพิ่มจากการเข้ารับการอบรม ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.64) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในระดับปานกลาง คือ การจัดอบรมหรือการเรียนรู้มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.74)

ในส่วนการประเมินปฏิกิริยาด้านความพึงพอใจในด้านประโยชน์ของเนื้อหาสาระการอบรม พบว่า ข้าราชการครูส่วนมากมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.43) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.53) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดเวลาเรียนในเรื่องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.74)

2. การประเมินการเรียนรู้ตามเนื้อหาการอบรม พบว่า ข้าราชการครูส่วนมากมีความเห็นต่อการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระการอบรมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.29) โดยด้านเจตคติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.36) และด้านทักษะ ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ

3. การประเมินพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ พบว่า ข้าราชการครูส่วนมากมีพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.46) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถทำงานเป็นทีมได้ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.52) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำเทคนิค SWOT Analysis มาใช้ในการจัดทำหลักสูตร ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.71)

4. การประเมินผลลัพธ์ที่มีต่อโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม พบว่า ข้าราชการครูส่วนมากมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.52) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักสูตรสถานศึกษามีองค์ประกอบครบถ้วนและครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.53) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปฏิบัติงานสอดคล้องกับแผนงานที่กำหนด ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.61)

ในส่วนผลลัพธ์ที่มีต่อโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.58) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูมีความมุ่งมั่นกระตือรือร้นในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.77) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูใช้วิธีสอนที่ต่างไปจากวิธีการเดิม ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.96)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูเกี่ยวกับโครงการ พบว่า มีความพึงพอใจต่อเนื้อหาสาระการอบรม ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.43) มากกว่าการดำเนินงานบริหารจัดการอบรม ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.67) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการฝึกอบรมในงาน (On - the Job Training) เป็นกิจกรรมเพื่อสร้างการเรียนรู้ด้วยการสอนงานแบบประสบการณ์ตรง (Direct Experience) จากงานจริงที่ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติอยู่ประจำ ซึ่งตรงกับความต้องการของผู้อบรมที่มีเนื้อหาเป็นรูปธรรมใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ศิริเดช สุชีวะ, 2555: น. 9 - 42) และเป็นการฝึกอบรมที่ผู้เข้าอบรมยังคงปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอยู่ ซึ่งได้เรียนรู้วิธีการทำงาน และในขณะเดียวกันก็จะได้ผลิตผลงานออกมาด้วย (สุจิตรา ธนนันท์, 2554: น. 55)

2. ผลการประเมินการเรียนรู้ พบว่า หลังการอบรมข้าราชการครูมีความรู้ตามเนื้อหาการอบรมโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.36) ซึ่งพบว่าด้านเจตคติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.37) สอดคล้องกับทัศนะของ จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556: น. 121 - 124) ที่สรุปว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานในการสร้างประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติจริงของผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามที่ได้รับมอบหมาย

3. การประเมินพฤติกรรมการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ พบว่า ข้าราชการครูประเมินตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.46) โดยครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถทำงานเป็นทีมได้ ซึ่งการอบรมครั้งนี้เป็นรูปแบบเชิงปฏิบัติการ สอดคล้องกับทัศนะของ ชุตติกาญจน์ ศรีวิบูลย์ (2557: น. 55 - 56) ที่กล่าวว่ากรณีที่ต้องการให้ผู้เข้ารับการอบรมมีผลงานหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม อาจใช้วิธีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop Training) ซึ่งเป็นการอบรมที่ใช้การบรรยายสาระความรู้ พร้อมกับให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ผลิตผลงานหลังจากการบรรยายเสร็จสิ้น อาจทำคนเดียวหรือทำเป็นกลุ่ม ดังนั้น การฝึกอบรมวิธีนี้จึงเป็นวิธีที่มุ่งให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานจริง พร้อมทั้งเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานเป็นทีมและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kimmel & O'Shea (1999: น. 89 - 91) ที่พบว่าการพัฒนาวิชาชีพครูโดยการประชุมอบรมส่งผลให้ครูทำงานแบบร่วมมือ

4. ผลการประเมินผลลัพธ์ที่มีต่อโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม พบว่า ข้าราชการครูประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.52) โดยสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีองค์ประกอบครบถ้วนและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ซึ่งอาจเป็นเพราะครูได้รับความช่วยเหลือในเรื่องความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรจากการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ จึงสามารถนำองค์ความรู้มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การใช้หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน การสร้างสัมพันธภาพให้เกิดงานกับเพื่อนครู ผู้บริหาร และบุคลากรอื่น ๆ ซึ่งส่งผลให้ครูได้รับการพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ (Bullough Jr. & Kridel, 2003: น. 96) ทั้งนี้ ความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย เป็นทักษะของครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0 ด้านทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) ประเด็นหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561: น.ช.) กอปรกับในปีการศึกษา 2560 - 2562 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลมได้รับรางวัลระดับเขตห้วยขวางในการประกวดห้องเรียนระดับเหรียญทองร้อยละ 100 ในปีการศึกษา 2560 และรางวัลห้องสมุดเหรียญทอง ในปีการศึกษา 2560 - 2561 ในส่วนความสำเร็จทางวิชาการด้านผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O - NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2561 ปรากฏผลคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ 3 กลุ่มสาระ จาก 4 กลุ่มสาระ ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ และในปีการศึกษา 2562 มีผลคะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าระดับประเทศ ซึ่งครบทั้ง 4 กลุ่มสาระ จึงส่งผลให้โรงเรียนได้รับการประกาศเกียรติคุณเป็นโรงเรียนที่สามารถบริหารจัดการด้านวิชาการด้านการสอบ O - NET ได้ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร และสามารถสนองตอบข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสาม ด้านการปรับปรุงสาระหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้งคณะครูได้รับรางวัลที่ 1 - 3 จากการประกวดสื่อการเรียนการสอน

ในระดับเครือข่ายโรงเรียนกลุ่มที่ 15 ซึ่งมีทั้งหมด 6 โรงเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาการงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี คณิตศาสตร์ ศิลปะ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามลำดับ อีกทั้งนักเรียนได้รับรางวัลที่ 1 - 3 และรางวัลชมเชย ในการประกวดโครงงานระดับเครือข่ายโรงเรียนกลุ่มที่ 15 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560-2562

ในส่วนผลการประเมินผลลัพธ์ที่มีต่อโรงเรียนของนักเรียนในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D.=0.58) และเมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คุรุมีความมุ่งมั่นกระตือรือร้นในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.57$, S.D.=0.77) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากช่วงการอบรมเป็นช่วงใกล้เปิดภาคเรียน ครูได้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเนื้อหาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลให้ครูได้ยกระดับความรู้ในเนื้อหาวิชาและมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติการสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย (Kimmel & O'Shea, 1999: น. 89 - 91) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ได้มีโอกาสส่งโครงงานเข้าร่วมประกวดแข่งขันในงานนิทรรศการวิชาการของโรงเรียน เพื่อคัดเลือกทีมชนะเลิศเข้าร่วมประกวดในระดับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน จึงเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดอบรมควรจัดในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนหรือในช่วงหลังจากครูได้พักการทำงานตามข้อตกลงร่วมกัน และควรเป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop Training) ที่มุ่งเน้นขั้นตอนและวิธีการ ซึ่งจะส่งผลให้ครูได้ทำงานแบบร่วมมือกัน ได้เพิ่มพูนความรู้ในเนื้อหาในการพัฒนางาน และได้ฝึกทักษะการทำงานเพื่อพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน

1.2 การจัดอบรมตามรอบปีงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาครู อาจดำเนินการประเมินผลการฝึกอบรมในภาพรวมของโรงเรียนในสังกัด ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตตามโครงการ อันเป็นการส่งเสริมให้ข้าราชการครูทุกคนหรือครูที่ได้รับการอบรมมีคุณภาพการปฏิบัติงานสูงขึ้นตามยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาประเทศไทย 4.0

1.3 จากผลการวิจัยการประเมินการเรียนรู้ตามเนื้อหาการอบรมด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.36) เป็นผลการวิจัยบนพื้นฐานการประเมินผลการเรียนรู้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพในการที่จะเพิ่มความรู้ ทักษะและทัศนคติในการปฏิบัติงาน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้การแก้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Oriented Learning) ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้จากการกำหนดว่าเราต้องการเรียนรู้อะไรบ้าง จึงจะแก้ปัญหการทำงานได้โดยการเรียนรู้จะเกิดขึ้นในงาน (On The Job) โดยกระบวนการเรียนรู้จากการฝึกอบรมจะเชื่อมโยงโดยตรงกับการทำงาน(สุจิตรา ธนนันท์, 2554: น. 30 - 31)

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 แม้ว่าการวัดความรู้โดยวิธีการทดสอบจะเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ยอมรับใช้มากในการวิจัยทางการศึกษา มีความเป็นมาตรฐาน มีความเป็นปรนัยค่อนข้างสูง ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาก็ตาม แต่อาจส่งผลต่อข้าราชการครูให้เกิดความเครียด อึดอัด มีทัศนคติไม่ดีต่อการอบรม (พิสนุ พองศรี, 2553: น. 73) โดยเหตุนี้ ผู้วิจัยอาจใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่มีการกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ไว้อย่างชัดเจน อาจเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ครูแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่หรือใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) ซึ่งจะทำให้ได้ข้อค้นพบในการดำเนินการวิจัยในระยะต่อไป หรือได้รับข้อมูลเพื่อยืนยันข้อค้นพบจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการอื่น ๆ (อิทธิพัทธ์ สุวัฒนพรกุล, 2561: น. 187)

2.2 หน่วยงานต้นสังกัดควรริเริ่มการประเมินโครงการในรูปแบบการพัฒนาครูแบบผสมผสานระหว่างการอบรมในเวลาปฏิบัติงาน (On-the job Training) การพัฒนานอกเวลางาน Off - the Job Training) และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งแบบ Online และใช้สื่อรูปแบบต่างๆ ตามข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาครูสมรรถนะสูงที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย 4.0 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561: น. 237)

2.3 ควรนำกรอบแนวคิดของระบบหลักสูตรในการออกแบบการประเมินผลโครงการ อาทิ อาจประยุกต์รูปแบบการประเมินเชิงระบบของ สดฟิเฟิลปีม ที่ระบุการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน หรือสิ่งที่มุ่งประเมินไว้ 4 ประเด็น คือ ปัจจัยหรือทรัพยากรในการใช้หลักสูตร (Input) การบริหารจัดการหลักสูตร/การจัดการเรียนการสอน (Process) ผลผลิต (Product) และผลลัพธ์ (Output) ของหลักสูตร ซึ่งจะทำได้สารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตรที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของโครงการ อีกแง่มุมหนึ่งในช่วงปีงบประมาณรอบต่อไป (พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2557: น. 422) สมดังคำกล่าวที่ว่า ผู้ที่มีสารสนเทศที่มีคุณภาพเพียงพอครบถ้วน จะช่วยให้บุคคลนั้นตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2553: น. 166)

เอกสารอ้างอิง

- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุตินาญจน์ ศรีวิบูลย์. (2557). หลักบริหารพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: สายธุรกิจโรงพิมพ์.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2557). เทคนิคการประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท แฮสส์ ออฟ เคอร์มิสท์ จำกัด.
- พิสนุ ฟองศรี. (2554). การประเมินทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์.
- _____. (2553). แนวทางแก้ไขข้อผิดพลาดในการประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์.
- มนสิข สิทธิสมบุญ. (2561). การบริหารหลักสูตรและการสอน. ในไพฑูรย์ สินลารัตน์ นักรบ หมี่แสน (บรรณาธิการ), ความเป็นผู้นำทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3) (หน้า 153 - 163). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริเดช สุชีวะ. (2555). ประมวลสาระชุดวิชา 24726 วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา. (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุจิตรา ธนानันท์. (2554). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). การพัฒนากลไกขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูง. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำราญ มีแจ้ง. (2544). การประเมินโครงการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: นิชินแอตเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). วิธีวิทยาการประเมิน ศาสตร์แห่งคุณค่า. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2561) การวิจัยทางการศึกษา แนวคิดและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bullough Jr. Robert V. & Craig Kride. (2003). “Workshop, In-service Teacher Education and the Eight Study” Teaching and Teacher Education. 19: 665 - 679.

Kimmel, Howard & Mash O’Shea. (1999). “Professional Development and the Implementation of Standards”. 29th ASEE/IEEE in Education Conference, November 10 - 13, San Jua, Puerto Rico.

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำฉบับ

ศาสตราจารย์พิเศษ สายหยุด จำปาทอง
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์
ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทศิริลา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุชุม เกลยทรัพย์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว
รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย
รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิ์จรูญ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัทธ์ พิบูลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตา ตูลย์เมฆาการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร กาญจนสุวรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐญา นาคะสันต์
ดร.จักรพรรดิ วัฒนา
ดร.สุวพร เข้มเฮง
ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์
ดร.ราณี จินสุทธิ์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

วารสารคุรุสภาวิทยารักษ์

วารสารคุรุสภาวิทยารักษ์ มีนโยบายรับตีพิมพ์บทความวิจัยและบทความวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ และด้านศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ การเปลี่ยนแปลง สร้างความตระหนักและให้ความสำคัญกับนักเรียน ครู และการศึกษา เพื่อให้ครูปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ การพัฒนาและยกระดับ จัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อศิษย์ และการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งวิชาชีพการศึกษา เพื่อให้ผู้ประกอบ วิชาชีพครูเป็นครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู และมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในการเข้าสู่วิชาชีพ เพื่อให้ ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาทุกมิติตามศักยภาพและความถนัด ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และเพื่อให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพ ขั้นสูง ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา นิสิต นักศึกษา และนักวิจัย

กำหนดออก 3 ฉบับต่อปี

1. ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน
2. ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม
3. ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม

กำหนดตีพิมพ์ฉบับละ 10 บทความ

1. บทความวิจัย 8 - 9 บทความ
2. บทความวิชาการ 1 - 2 บทความ

ข้อกำหนดสำหรับการส่งบทความการตีพิมพ์

1. องค์ประกอบของบทความ
 - 1.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
Title (Both Thai and English)
 - 1.2 ชื่อ นามสกุลผู้วิจัย (กรณีเป็นงานวิจัยของนิสิต นักศึกษา ต้องมีชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาด้วย)
Author(s) full name (In case of thesis or dissertation, please indicate name of supervisor.)
 - 1.3 บทคัดย่อ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) สรุปสาระสำคัญของเรื่อง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงานและสรุปผลการวิจัย อย่างละไม่เกิน 250 - 300 คำ
Abstract (Both Thai and English) shall not contain more than 250 words each.
 - 1.4 คำสำคัญ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ท้ายบทคัดย่อ จำนวนอย่างละไม่เกิน 3 คำ)
Keywords (Both Thai and English) maximum 3 keywords.
 - 1.5 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
Introduction/ Statement of problem

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

Purpose/ Objective

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (กรอบแนวคิดการวิจัย/ ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง/ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง/ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย/ การเก็บรวบรวมข้อมูล/ วิธีดำเนินการทดลอง (ถ้ามี))

Research Methodology (Conceptual Framework/ Population/ Sample/ Sampling technique/ Research tools/ Data collection/ Research experiment)

1.8 สรุปผลการวิจัย

Research Conclusions

1.9 อภิปรายผล

Discussions

1.10 ข้อเสนอแนะ (ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้/ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป)

Recommendations

1.11 เอกสารอ้างอิง

Reference

2. บทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความยาว 10 – 15 หน้ากระดาษขนาด A4 พิมพ์ด้วยตัวอักษร TH Sarabun ขนาด 16 points ตัวบาง การตั้งค่าหน้ากระดาษ เว้นขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 1 นิ้ว บน 1.25 นิ้ว และล่าง 1 นิ้ว

Length of Research Article (Both Thai and English) should be between 10 – 15 pages (A4 paper size). Using TH Sarabun font, 16 points. Set page layout margins: left 1.25 inch, right 1 inch, upper 1.25 inch and lower 1 inch.

3. กรณีมีรูปภาพและกราฟ ให้แยกออกจากเนื้อเรื่อง บันทึกเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล JPEGs หรือ Tiffs เท่านั้น ถ้าเป็นภาพถ่าย ให้ส่งภาพต้นฉบับ จะไม่รับภาพประกอบบทความที่เป็นการถ่ายสำเนาจากต้นฉบับ ภาพสแกน เนื่องจากจะมีผลต่อคุณภาพในการพิมพ์ และจะลงภาพสีเมื่อจำเป็น ในกรณีที่ป็นรูปลายเส้น ให้วาดโดยใช้หมึกสีดำที่มีเส้นคมชัด หมายเลขรูปและกราฟให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านล่าง กึ่งกลางของรูปภาพและกราฟ สำหรับตาราง ให้แยกออกจากเนื้อหา หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก อยู่ด้านบนขิดซ้ายของตาราง

If there are pictures and graphs should be save and send in form of JPEGs orTiffs files.

4. การจัดส่งบทความ

ผู้สนใจส่งบทความ สามารถสมัครและส่งบทความผ่านระบบวารสารคุรุสภาวิทยจารย์ได้ที่ <https://www.tcithaijo.org/index.php/withayajarnjournal/index>

5. ติดต่อสอบถาม

กองบรรณาธิการวารสารคุรุสภาวิทยจารย์

โทร. 0 2282 1308

e-mail: withayajarn@gmail.com

ชื่อเรื่องภาษาไทย

Title (ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ)

ชื่อนามสกุลผู้วิจัย¹

ชื่อ นามสกุลอาจารย์ที่ปรึกษาคนที่ 1 (หรือผู้วิจัยร่วม)² (ถ้ามี)

ชื่อ นามสกุลอาจารย์ที่ปรึกษาคนที่ 2 (หรือผู้วิจัยร่วม)³ (ถ้ามี)

ชื่อ นามสกุลอาจารย์ที่ปรึกษาคนที่ 3 (หรือผู้วิจัยร่วม)⁴ (ถ้ามี)

¹นักศึกษาระดับปริญญา...สาขาวิชา มหาวิทยาลัย (หรือผู้วิจัย พร้อมสังกัด)

²สังกัด (ถ้ามี)

³สังกัด (ถ้ามี)

⁴สังกัด (ถ้ามี)

บทคัดย่อ

บทคัดย่อภาษาไทยเป็นส่วนที่เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และผลการวิจัยโดยสรุป เพื่อให้ภาพรวมทั้งฉบับ ประกอบด้วยข้อความที่เป็นคำสำคัญทั้งหมด มีความกะทัดรัด และสั้น ไม่เกิน 250-300 คำ

คำสำคัญ

คำสำคัญ 1, คำสำคัญ 2, คำสำคัญ 3

Abstract

บทคัดย่อภาษาอังกฤษมีข้อความหรือเนื้อหาภาษาอังกฤษที่ถูกต้องตามหลักภาษา และสอดคล้องกับบทคัดย่อภาษาไทย คือเป็นส่วนที่เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และผลการวิจัย โดยสรุปเพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งฉบับ ประกอบด้วยข้อความที่เป็นคำสำคัญทั้งหมด มีความกะทัดรัด และสั้น ไม่เกิน 250 คำ

Keywords

Keyword 1, Keyword 2, Keyword 3

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ให้เขียนเป็นความเรียงที่ดี กล่าวถึงภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ค้นคว้าวิจัย หรือที่มาของเรื่องที่น่าสนใจ ชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหา ความจำเป็น และความสำคัญ โดยนำทฤษฎีหลักวิชาการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงสนับสนุนอธิบายถึงเป้าหมายของการทำวิจัยให้ชัดเจน มีขอบเขตการวิจัย แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่จะนำมาใช้ รวมถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อ 1
2. วัตถุประสงค์ข้อ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และ ตัวแปรที่ศึกษา
2. ระเบียบวิธีวิจัย ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการทำวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บ รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

ให้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอเนื้อหาที่เป็นการบรรยายแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล ตามด้วยผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมาย สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบตารางหรือ ภาพประกอบ ต้องมีการบรรยายสาระประกอบด้วย มิใช่เสนอแต่ตารางหรือภาพประกอบโดยไม่มีการบรรยาย

อภิปรายผลการวิจัย

ให้เลือกส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญของผลการวิจัยมาอภิปรายเพื่อแสดงความคิดในเชิงวิชาการที่มีเหตุผล ผล นำข้อมูลหรือหลักการมาประกอบการสนับสนุนผลการวิจัยที่นำมาอภิปราย

ข้อเสนอแนะ

- ให้นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัยครั้งนี้ ในประเด็นต่อไปนี้
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ให้ใช้การพิมพ์ตามรูปแบบการอ้างอิงของ APA

ใบสมัครส่งบทความลงตีพิมพ์วารสารครูสภาวิทยากร

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

ผู้เขียน (ชื่อที่ 1)

ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง

สถานศึกษา/สถานที่ทำงาน

..... สังกัด

โทรศัพท์ โทรสาร e-mail

ผู้เขียน (ชื่อที่ 2)/อาจารย์ที่ปรึกษาคนที่ 1

ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง

สถานศึกษา/สถานที่ทำงาน

..... สังกัด

โทรศัพท์ โทรสาร e-mail

ผู้เขียน (ชื่อที่ 3)/อาจารย์ที่ปรึกษาคนที่ 2

ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง

สถานศึกษา/สถานที่ทำงาน

..... สังกัด

โทรศัพท์ โทรสาร e-mail

บทความที่นำเสนอ

☐ บทความวิชาการ (Academic article)

☐ บทความวิจัย (Research article)

คำรับรองจากผู้เขียน

“ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม (ถ้ามี) ขอรับรองว่า บทความที่นำเสนอมานี้ ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์และไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิพิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมทั้งขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กรณีมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ให้เป็นความรับผิดชอบของข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมแต่เพียงฝ่ายเดียว”

..... ลายมือชื่อ
(.....)

ผู้เขียนหลัก

วันที่ เดือน พ.ศ.

มุ่งสร้างมาตรฐานและจิตวิญญาณความเป็นครู
สู่คุณภาพการศึกษาไทย

ครูสภา
๑๑